

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
 เลขรับ ๒๓๕๘/๒๕๕๘
 วันที่ ๒๒ เม.ย. ๕๘
 เวลา ๑๐.๕๕

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๗๗๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ผลการพิจารณาตามข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

อ้างอิง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๓๑๔๓๙ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๑๔/๑๖๐๓ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ และเอกสารประกอบ

ตามที่ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรี (๓๐ กันยายน ๒๕๕๘) รับทราบข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) และมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักกลับไปพิจารณา ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป นั้น

กระทรวงยุติธรรมได้เสนอผลการพิจารณาตามข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๘

๑. รับทราบผลการพิจารณาตามข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

๒. ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการดังนี้

๒.๑ ส่งรายงานผลการพิจารณาของกระทรวงยุติธรรมตามข้อ ๑ ให้คณะกรรมการประสานงานรวม ๓ ฝ่าย (คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมกับการปฏิรูปประเทศต่อไป

๒.๒ แจ้งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการร่วมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้ส่งรายงานผลการพิจารณาในเรื่องนี้ให้คณะกรรมการประสานงานรวม ๓ ฝ่าย (คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) และได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

กัทธกร ธีรพงศ์

(นางสาวสาวิตรี ชำนาญกิจ)

ผู้อำนวยการสำนักนิติธรรม ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
 วันที่ ๑๐ / ๕ / ๕๘
 วันที่ ๒๒ / ๔ / ๕๘ เวลา ๑๓.๐๕

กลุ่มงานระเบียบการ
 วันที่ ๑๗ / ๕ / ๕๘
 วันที่ ๒๕ / ๔ / ๕๘ เวลา ๑๒.๐๐
 สำนักนิติธรรม
 โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๕ (ณัฐธิดา)
 โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (เรื่องเสนอ คสช./ส.ม.ต.ท.รับทราบผลการพิจารณา ม.31 รธน./20:๒๕9)

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
 วันที่ ๑๓๓ / ๕ / ๕๘
 วันที่ ๒๒ / ๔ / ๕๘ เวลา ๑๒.๕๕
 ส่งกลุ่มงานเข้าข้อเสนอกฎหมายดำเนินการ

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๙๑๔/๖๖๐๓

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๙

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๕ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบ
การใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๓๔๑๔๐ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

๒. หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๑๔/๗๓๙๕ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้าย

๒. รายงานผลการดำเนินการตามรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูป
ที่ ๗ การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ สภาปฏิรูปแห่งชาติได้เสนอเรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา
๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและ
กระบวนการยุติธรรม)) โดยคณะกรรมการรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ รับทราบข้อเสนอดังกล่าว
และมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักกลับไปพิจารณาพร้อมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าว และตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ กระทรวงยุติธรรม
ได้มีหนังสือแจ้งผลการประชุมร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไป
ยังสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีในชั้นหนึ่งก่อน นั้น

กระทรวงยุติธรรม ขอเรียนว่าได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะ
ดังกล่าว รวม ๑๙ หน่วยงาน พร้อมทั้งได้มีหนังสือไปยังสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ในการนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ได้แจ้งผลการพิจารณา รวมจำนวน ๑๔ หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการ
ปฏิรูปกฎหมาย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานศาล
ยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดิน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๒. จัดประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เพื่อให้การ
พิจารณาข้อเสนอแนะเป็นไปโดยรอบคอบและได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน รวม ๒๒ หน่วยงาน ประกอบด้วย
สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงาน

/คณะกรรมการ...

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สภานายความ และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นชอบด้วยในหลักการของข้อเสนอดังกล่าว และได้สรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการ รวมทั้งมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแล้ว ดังนั้น จึงเห็นควรสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการพิจารณาและศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการดำเนินตามรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะของสภาพัฒน์รูปแห่งชาติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

อนึ่ง กระทรวงยุติธรรมขอเรียนว่า เนื่องจากเรื่องดังกล่าวมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน และมีภารกิจที่ต้องดำเนินการในหลายส่วน อีกทั้งยังต้องใช้ระยะเวลาในการรวบรวมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังกล่าวยังเป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน จึงต้องอาศัยระยะเวลาในการรวบรวม เรียบเรียง และสรุปประเด็นอันได้จากความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ขอขยายระยะเวลาในการแจ้งความเห็นมายังกระทรวงยุติธรรม ทั้งนี้ เพื่อให้มีความรอบคอบ ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงเป็นเหตุให้เกิดความล่าช้าในการสรุปผลการดำเนินงานเกินกว่า ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

พล. อดิศักดิ์

(ไพบุลย์ สุ่มฉายา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม (วัฒนากร)

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๗๐๓

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๘๓๕

สำเนาถูกต้อง

ลิน
(นางสาวณัฐริรา ชัชจิรากุลโรจน์)
นิติกรชำนาญการ
สำนักนิติธรรม

บัญชีหนังสือที่ส่งมาด้วย

๑. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ด่วนที่สุด ที่ คปก ๐๑/๑๑๓๕ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๘.๔/๒๑๕๑๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๓. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม ๐๐๐๗/๕๗๒๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๐๒๒๒.๒/๓๔๓๕ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๕. สำเนาหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม ที่ ศย ๐๑๖/๖๖๑๓๑ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๖. สำเนาหนังสือสำนักงานศาลปกครอง ด่วนที่สุด ที่ สป ๐๐๒๖/๔๘๒๗ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๗. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๖๐๑/๙๙๖๐ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๘. สำเนาหนังสือสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด่วนที่สุด ที่ ศร ๐๐๐๙.๑/๑๑๔๘ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๙. สำเนาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๐๗(ปก)/๑๓๘๑๙ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๑๐. สำเนาหนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ผผ ๑๐/๑๗๘๕ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๑๑. สำเนาหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ ตช ๐๐๑๑.๑๔/๔๖๘๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๑๒. สำเนาหนังสือกระทรวงคมนาคม ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๒๐๕๑๒๑๒๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘
๑๓. สำเนาหนังสือสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๘๐๘/๕๓๕๗ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘
๑๔. สำเนาหนังสือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ด่วนที่สุด ที่ ตผ ๐๐๐๕/๗๙๑๓ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘

สำเนาฉบับ

ด่วนที่สุด

ที่ คปก. ๐๑/ ๑๑๓๕

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
อาคารซอฟต์แวร์ پارک ชั้น ๑๕
ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ) (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ยธ ๐๙๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างผลการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ชุดที่ ๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านได้สอบถามความเหมาะสมและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตาม มาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและ กระบวนการยุติธรรม)) ในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน ความละเอียด ทราบแล้วนั้น

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้พิจารณารายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะของ สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) วาระปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ (แผนการปฏิรูปกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม) ในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูป กฎหมาย และมีความเห็นและข้อเสนอแนะต่อรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. ความเป็นมาและเจตนารมณ์ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ความจำเป็นของการมีคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย มาจากเหตุผลดังนี้

๑) การเสนอร่างกฎหมายดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ เป็นการเสนอร่างกฎหมายที่เป็น การแก้ไขปัญหาในการบริหารงาน การใช้ อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเฉพาะหน่วยงาน ยังขาดแนวทางที่ชัดเจน ในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่หลายหน่วยงาน จึงไม่ได้พิจารณาปัญหาใน ภาพรวมที่เชื่อมโยงกันในระดับประเทศ ทำให้การเสนอร่างกฎหมายเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และส่งผล กระทบต่อการแก้ไขปัญหาที่มาจากการบังคับใช้กฎหมาย

๒) การเสนอ...

รับ ทธ
Web
16/11/58

๒) การเสนอร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจากภาคประชาชน ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายไม่เกิดประสิทธิผลนำไปสู่ความไม่เข้าใจและขัดแย้งด้วยประชาชนบางส่วนไม่ให้การยอมรับ

๓) ในกระบวนการจัดทำและการปฏิรูปกฎหมายจำเป็นต้องมีกระบวนการขั้นตอนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุอย่างเป็นระบบ และมีกระบวนการศึกษาเพื่อเสนอทางเลือกของการแก้ไขปัญหาหลายๆแนวทาง ทั้งในเชิงนโยบายและการตรากฎหมาย การวิเคราะห์ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ที่แสดงให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาในทางเลือกใดที่คุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ หลังจากนั้นจึงนำมาสู่ผลสรุปถึงความจำเป็นของการทบทวนกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ และความจำเป็นที่ต้องพัฒนากฎหมายขึ้นมาใหม่

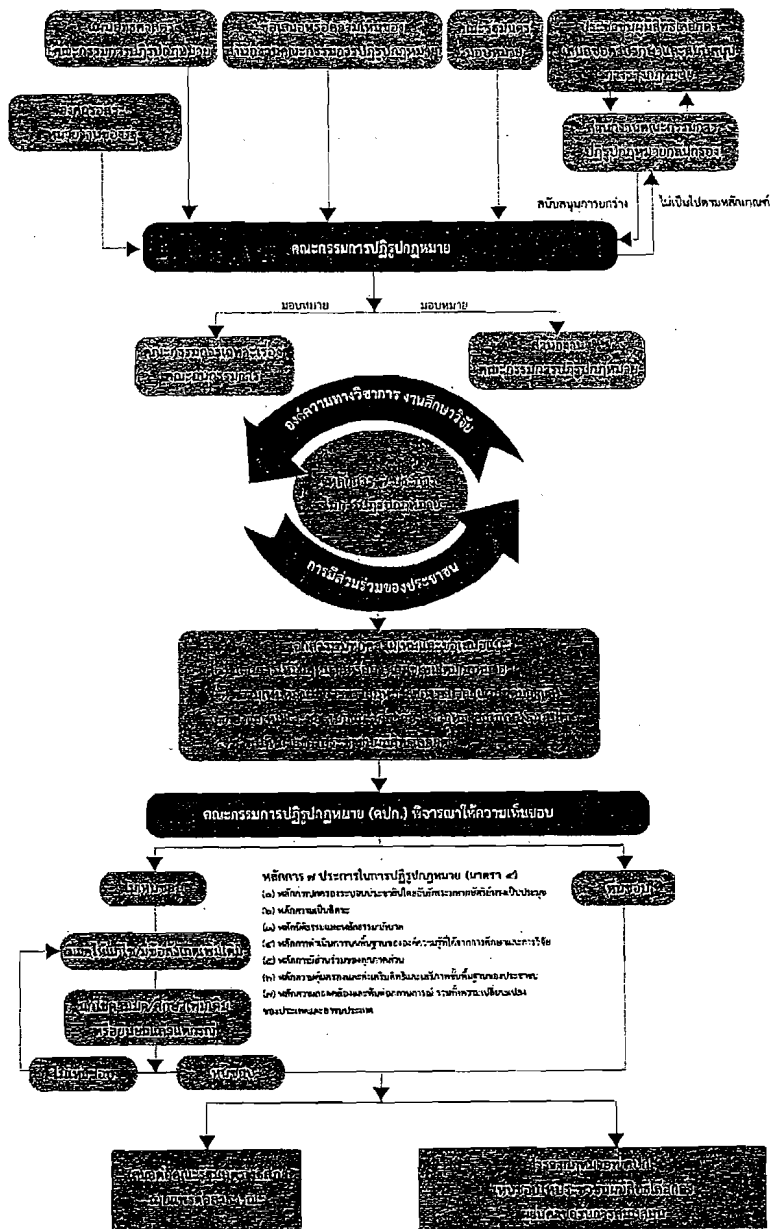
๔) การปฏิรูปกฎหมายจำเป็นต้องมีองค์กรทางวิชาการที่เป็นอิสระ เพื่อทำหน้าที่ปฏิรูปกฎหมายและเสนอต่อรัฐบาล องค์กรนิติบัญญัติ และสาธารณชน โดยองค์กรดังกล่าวต้องมีแนวทางการปฏิรูปกฎหมายในมิตินิติสังคม สังเคราะห์เชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ความรู้ของภาคประชาชนมาเป็นแนวทางการพัฒนากฎหมาย และทบทวนกฎหมายที่บังคับใช้ นอกจากนี้ต้องมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินการในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งสามารถเสนอกฎหมายที่ดีและเหมาะสมต่อรัฐสภา

จากเหตุผลดังกล่าว จึงได้มีการพัฒนาพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ (๓) โดยให้เป็นองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการเป็นอิสระ ทำหน้าที่ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้นประกอบด้วย บทบัญญัติดังกล่าวนำมาสู่การตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

ทั้งนี้ การปฏิรูปกฎหมาย โดย คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ชุดชั่วคราว และชุดที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๒ - พ.ศ. ๒๕๕๘) ซึ่งมีศาสตราจารย์ ดร.คณิต วัฒนนคร เป็นประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวนทั้งสิ้น ๑๕๙ เรื่อง โดยมีผลการดำเนินงานที่เป็นการปฏิรูปกฎหมายสำคัญทั้งระบบ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๒. ความเห็นต่อข้อเสนอการปฏิรูป การกำหนดองค์กรหลักในการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย

จากรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ที่มีข้อเสนอแนะให้ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายของประเทศ สำนักงานเห็นด้วยถึงความเหมาะสมและจำเป็น ด้วยในช่วงระยะ ๔-๕ ปีที่ผ่านมา คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้ดำเนินงานตามเจตนารมณ์และนำเสนอความเห็นที่เป็นประโยชน์ยิ่งต่อการปฏิรูปประเทศ อีกทั้งยังได้พัฒนาระบบการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายบนหลักการที่อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา และการวิจัย การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบเพื่อทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชนที่นำไปสู่การแก้ปัญหาและการพัฒนาประเทศโดยรวม ดังปรากฏ ตามแผนภูมिนี้

สำนักงานฯ มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปฯ ของสภาปฏิรูปแห่งชาติดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๒.๑ การโอนย้ายคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เข้าร่วมเป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓ เนื่องจากคณะกรรมการทั้งสองคณะมีอำนาจหน้าที่คล้ายคลึงกัน

สำนักงานมีความเห็นว่า คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีเจตนารมณ์ในการจัดตั้งองค์กร ตลอดจนอำนาจหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานที่มีความแตกต่างกันในรายละเอียด กล่าวคือ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายดำเนินงานภายใต้นโยบายของนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจหน้าที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศ หรือกฎหมายที่จำกัดสิทธิในร่างกาย ทรัพย์สินหรือการประกอบอาชีพของประชาชนโดยไม่สมควร หรือก่อให้เกิดภาระแก่การประกอบอาชีพหรือธุรกิจของบุคคลโดยไม่จำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือการบริหารราชการ ทั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยและจัดทำรายงานพร้อมทั้งร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป แตกต่างจากอำนาจหน้าที่และการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการเป็นอิสระเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ เกิดความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ครอบคลุมทั้งในด้านการปฏิบัติการตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย การวินิจฉัยกฎหมาย การร่างกฎหมาย หรือการปรับปรุงกฎหมายทั้งระบบ โดยเน้นกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมาย ประกอบการศึกษา วิจัย และคำนึงถึงหลักการอนุสัญญาพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่สำคัญในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความชัดเจนของอำนาจหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย รวมทั้งทำให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประเทศในภาพรวมทั้งระบบ สำนักงานมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกฎหมาย (ที่มีความหมายครอบคลุมถึงการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม) ทุกระยะ ๖ ปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อให้ฝ่ายบริหารแสดงเจตนารมณ์ที่ชัดเจนในการปฏิรูปกฎหมาย รวมทั้งเป็นการแจ้งให้หน่วยงานรัฐและประชาชนทั่วไป ได้ทราบถึงทิศทางการปฏิรูปกฎหมายของประเทศ

(๒) กำหนดให้มีคณะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปฏิรูปกฎหมาย ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานหลักของประเทศ ได้แก่ คณะรัฐมนตรี รัฐสภา กระทรวงยุติธรรม คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย คณะกรรมการพัฒนากฎหมายในคณะกรรมการกฤษฎีกา ศาล อัยการ นักวิชาการด้านกฎหมาย โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นฝ่ายเลขานุการ ทำหน้าที่จัดทำและติดตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกฎหมายตามข้อ ๑

/(๓) ควรกำหนด...

(๓) ควรกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการพัฒนากฎหมายและคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้เกิดความชัดเจน เช่น การระบุให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายเป็นองค์กรที่ดำเนินงานภายใต้ นโยบายของรัฐบาล ขณะที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ทางวิชาการในการให้ ความเห็นและข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายแก่รัฐบาลและรัฐสภา เป็นต้น

(๔) ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเพิ่มเติม ดังนี้

ก. คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายอาจจัดทำร่างกฎหมายเสนอไปพร้อมกับการเสนอความเห็นและ ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล รัฐสภา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อ นำเสนอต่อสภาท้องถิ่น

ค. การประสานงาน และให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย ตลอดจนกำกับการจัดทำรายการงานประเมินผลกระทบของกฎหมาย (RIA) ให้เป็นไปตามมาตรฐาน

ง. ติดตาม ประเมินผลประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุง กฎหมายดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๒ การปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย โดยกำหนดให้มีบุคคลที่มาจาก ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือนักวิชาการ เช่น กรรมการที่เป็นตัวแทนจากศาล อัยการ อาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอน วิชากฎหมาย และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย

สำนักงานมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดหลักการ ปฏิรูปกฎหมาย โดยให้ความสำคัญกับใช้องค์ความรู้ที่เป็นสหวิทยาการ ไม่เฉพาะทางด้านสาขาทางด้านนิติศาสตร์ เท่านั้น ดังนั้นจึงได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้มีผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ อย่าง หลากหลาย ทั้งนี้ ได้กำหนดโครงสร้างให้มีกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ๒ ประเภท คือ ประเภทเต็มเวลา จำนวน ๒ คน และไม่เต็มเวลาจำนวน ๕ คน เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มาจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือนักวิชาการ เช่น อัยการ อาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนวิชากฎหมาย และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่ง หรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นในลักษณะที่เป็นการประจำ สามารถสมัครเข้ารับการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่ง เป็นกรรมการปฏิรูปกฎหมายประเภทไม่เต็มเวลา โดยยังคงสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหรือวิชาชีพอื่น ในลักษณะงานประจำไปพร้อมกันได้ด้วย เว้นแต่บุคคลนั้น เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งของ พรรคการเมือง กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ตุลาการศาลปกครอง ตุลาการศาลทหาร หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน หากบุคคลดังกล่าวได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

/ไม่ว่า...

ไม่ว่าประเภทเต็มเวลาหรือไม่เต็มเวลา ผู้นั้นต้องลาออกจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าวเสียก่อน นอกจากนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายยังสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรืออนุกรรมการ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่ได้รับมอบหมายได้ด้วย

ทั้งนี้ สำนักงานเห็นว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการในรูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมตามลักษณะภารกิจและการดำเนินงานเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย และสอดคล้องเป็นไปตามตามแนวทางข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม สำนักงานมีข้อเสนอเพิ่มเติมว่า ควรปรับปรุงกระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายอันเป็นต้นทางของการปฏิรูปกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถสรรหาบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปกฎหมายของประเทศ โดยการปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบและกระบวนการสรรหาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้เกิดความชัดเจนและรัดกุมมากยิ่งขึ้น ดังนี้

(๑) ให้คงองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาไว้เช่นเดิม ทั้งนี้ มีข้อปรับปรุง ดังนี้

(ก) มิให้กรรมการสรรหาที่มาโดยตำแหน่ง มอบหมายผู้อื่นมาทำหน้าที่เป็นกรรมการสรรหาแทนตน

(ข) ให้คณบดีในสถาบันอุดมศึกษาที่รับผิดชอบดูแลคณะที่เปิดสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ที่มีผลงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ คัดเลือกกันเองจากภาครัฐ ๒ คน และภาคเอกชน ๒ คน

(ค) ให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านแรงงาน ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่มาเป็นกรรมการสรรหา ต้องมีตำแหน่งเป็นผู้รับผิดชอบองค์กรสูงสุด

(๒) กำหนดให้ก่อนดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย คณะกรรมการสรรหาต้องร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปกฎหมายในภาพรวมของประเทศให้เกิดความชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อคณะกรรมการสรรหาจักได้ร่วมกันคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติ ความรู้และความเชี่ยวชาญให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปกฎหมายที่กำหนดไว้ใบห้วงเวลาดังกล่าว

(๓) กำหนดให้ผู้สมัครรับการสรรหาจะต้องแสดงเอกสารหลักฐานอันแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและความสามารถอันเป็นประโยชน์แก่ภารกิจการปฏิรูปกฎหมายตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะและเปิดให้ประชาชนทั่วไปแสดงความคิดเห็นและส่งข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการสรรหา ตลอดจนจัดให้ผู้สมัครรับการสรรหาจะต้องแสดงวิสัยทัศน์ในด้านการปฏิรูปกฎหมายต่อคณะกรรมการสรรหาและสาธารณะอีกด้วย

/๔) ให้กรรมการ...

(๔) ให้กรรมการสรรหาที่คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นกรรมการปฏิรูปกฎหมาย แสดงเหตุผลที่คัดเลือกบุคคลดังกล่าวให้คณะกรรมการสรรหารับรู้และพิจารณาเห็นชอบร่วมกันด้วยคะแนนเสียงอย่างน้อย ๒ ใน ๓ เพื่อให้ได้กรรมการปฏิรูปกฎหมายที่สอดคล้องกับการทำหน้าที่ตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปกฎหมาย

(๕) เมื่อคณะกรรมการสรรหาได้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมแก่การดำรงตำแหน่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาเสนอรายชื่อต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอนายกรัฐมนตรีนำทูลเกล้าฯ เพื่อโปรดเกล้าแต่งตั้ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการถ่วงดุลของสมบัตินวมทั้งเพื่อให้การใช้อำนาจเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมายของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีฐานอำนาจเชื่อมโยงกับประชาชน ตามหลักการประชาธิปไตย

๒.๓ การเสนอให้บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างกฎหมาย ควรได้รับการพิจารณาตั้งแต่ในชั้นการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเพื่อให้รัฐบาลมีข้อมูลที่ประกอบไปด้วยแนวความคิด ทฤษฎี ข้อมูลวิชาการและความเห็นจากการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้าน

สำนักงานมีความเห็นว่า ข้อเสนอดังกล่าวมีความเหมาะสม แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมตามข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติในเรื่องดังกล่าว คณะรัฐมนตรีควรกำหนดเป็นนโยบายหรือแนวปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งส่วนราชการ ศาล องค์กรอิสระ และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องส่งร่างกฎหมายดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายก่อนส่งให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภาเพื่อคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจะได้พิจารณาและจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างกฎหมายดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภาต่อไป

นอกจากนี้สำนักงานมีความเห็นเพิ่มเติมว่า หากมีการพิจารณากฎหมายในสภานิติบัญญัติวาระที่ ๑ และในชั้นคณะกรรมการควรให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายชี้แจงข้อมูลเหตุผลและหลักการสำคัญของร่างกฎหมายที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเสนอต่อรัฐสภาและรัฐบาล เพื่อประกอบการพิจารณาของสภานิติบัญญัติและคณะกรรมการให้เกิดความรอบคอบ และได้ใช้ผลงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากฎหมาย

๒.๔ การทบทวนกฎหมายทุก ๕ ปี นับแต่วันที่กฎหมายแต่ละฉบับมีผลใช้บังคับว่าสมควรปรับปรุงกฎหมายนั้นหรือจัดให้มีมาตรการอื่นใดแทนหรือไม่

สำนักงานมีความเห็นว่า ปัจจุบันได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ.๒๕๔๘ โดยกำหนดให้ผู้รักษาการตามกฎหมายต่างๆ มีหน้าที่จัดให้มีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของบทบัญญัติของกฎหมายทุกฉบับเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ทั้งยังกำหนด

/หลักเกณฑ์...

หลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาดำเนินการดังกล่าวไว้แล้ว เป็นไปตามข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายของประเทศอย่างสม่ำเสมอ การตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำนักงานมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ควรกำหนดให้การเสนอร่างกฎหมาย และกฎหมายลำดับรองควรมีการวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎ (Regulatory Impact Assessment ; RIA) โดยปรับประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการกระบวนการตรากฎหมายของประเทศไทย

(๒) การตรากฎหมายแต่ละฉบับควรกำหนดระยะเวลาให้มีการทบทวนบทบัญญัติและความเหมาะสมของการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว (Sunset Clause)

(๓) กรณีที่ประสงค์จะดำเนินการสะสางกฎหมายที่ล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และสร้างภาระเกินควรแก่ประชาชนทั้งระบบ รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน รวมทั้งกำหนดให้มีหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระในการดำเนินการ โดยอาจให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการดำเนินการดังกล่าว ก็ได้

๒.๕ ในคราววาระสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภา ในวาระที่มีสภาผู้แทนราษฎรใหม่ คณะรัฐมนตรีต้องเสนอต่อสภาเพื่อยืนยันร่างกฎหมายการเข้าชื่อของประชาชนให้สภาพิจารณาต่อไปทุกฉบับ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และเคารพสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน

สำนักงาน เห็นสนับสนุนแนวทางดังกล่าว เนื่องจากประเทศไทยปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน ซึ่งข้อเสนอดังกล่าว สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕๖ ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. (ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อลงมติ)

๒.๖ ข้อเสนอให้จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อให้สำเร็จตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปกฎหมาย

สำนักงาน เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว เนื่องจากการดำเนินงานที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้รับงบประมาณค่อนข้างจำกัด โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๔ ได้รับงบประมาณ ๔๒ ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕ ได้รับงบประมาณ ๘๔ ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖ ได้รับงบประมาณ ๙๓ ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ ได้รับงบประมาณ ๑๒๐ ล้านบาทตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นหน่วยงานจัดตั้งขึ้นใหม่ จึงมีค่าใช้จ่ายทั้งในด้านสถานที่ปฏิบัติงาน บุคลากร และการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพเพื่อสนับสนุนงานด้านการปฏิรูปกฎหมาย นอกจากนั้นภารกิจด้านการปฏิรูปกฎหมายแต่ละเรื่อง จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพศึกษาค้นคว้า การวิจัย การรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์

/องค์ความรู้...

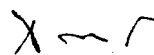
องค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการปฏิรูปกฎหมาย รวมทั้งการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย เช่น การจัดประชุม การสัมมนา การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น การระดมสมอง ฯลฯ ซึ่งเป็นภารกิจที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

ดังนั้น เมื่อสำนักงานได้รับงบประมาณในจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามภารกิจที่จำเป็น จึงก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ไม่มากนัก โดยที่ผ่านมา สำนักงานได้พยายามแก้ไขปรับปรุงการบริหารจัดการองค์รวมโดยตลอดเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ภายใต้กรอบงบประมาณที่มีจำนวนจำกัด ทั้งนี้ สำนักงานมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรปรับเปลี่ยนฐานคิดวิธีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับภารกิจของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุดท้ายนี้ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย มีความยินดีและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมและสนับสนุนการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้วางไว้อย่างเต็มที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวลัดดาวลย์ ดันดิวิทยาพิทักษ์)

เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

สำนักเลขาธิการ

โทร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๖๙

โทรสาร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๗๗

ตัวอย่างผลการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการตรากฎหมาย/ บันทึกความเห็นและ ข้อเสนอแนะ	หลักการและแนวคิดในการปฏิรูปกฎหมาย	เครือข่ายประชาชนที่ ขอการสนับสนุนการ จัดทำร่างกฎหมาย
๑. ด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน	๑) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายว่าด้วยการบริหารจังหวัดปกครองตนเอง	รับรองสิทธิในการกำหนดอนาคตของตนเอง (Right to self-determination) และหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง	เครือข่ายภาคประชาสังคมที่ขับเคลื่อนการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น
๒. ด้านสวัสดิการสังคมและแรงงาน	๒) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แนวทางการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุ	คุ้มครองการเข้าถึงสิทธิส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในทุกด้าน และกระจายอำนาจให้องค์กรชุมชนผู้สูงอายุ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการกองทุนคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาผู้สูงอายุ	เครือข่ายผู้สูงอายุทั่วประเทศ และมูลนิธิผู้สูงอายุ
	๓) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แนวทางการตรากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข	รับรองสิทธิของผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข โดยไม่ต้องมีการพิสูจน์ความผิด รวมทั้งการพัฒนาระบบความปลอดภัยในระบบการให้บริการสาธารณสุขเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหาย	เครือข่ายผู้เสียหายทางการแพทย์
	๔) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แนวทางการจัดทำประมวลกฎหมายแรงงานและร่างพระราชบัญญัติการบริหารแรงงาน พ.ศ.	เคารพหลักการ “ความมีศักดิ์ศรี” (Dignity) มุ่งเน้นความเป็นมนุษย์ของทุกคน “ความเสมอภาค” (Equality) ยอมรับความเท่าเทียมกันของทุกคนทุกฝ่าย “ความเป็นธรรม” (Fairness) ทำให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุข “ความมุ่งหวัง” (Desire) เป็นโอกาสของคนทำงานได้มีความมั่นคงในชีวิต และสอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานสากลตามอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)	เครือข่ายแรงงาน
	๕) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิคนทำงาน	เคารพหลักความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ (Equality and Non-discrimination) หลักการตามกฎบัตรอาเซียน ในการกำหนดกลไกการคุ้มครองสิทธิคนทำงานทุกคน ทุกกลุ่ม ที่มีสภาพบังคับไม่ต่ำกว่ามาตรฐานสากล เพื่อยกระดับการคุ้มครองสิทธิคนทำงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	

ยุทธศาสตร์	แนวทางการตรากฎหมาย/ บันทึกความเห็นและ ข้อเสนอแนะ	หลักการและแนวคิดในการปฏิรูปกฎหมาย	เครือข่ายประชาชนที่ ขอการสนับสนุนการ จัดทำร่างกฎหมาย
๓. ด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ	๖) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แนวทางการตรากฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคระหว่างเพศ	การคุ้มครองบุคคลทุกคนมิให้ถูกเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งเพศ เป็นกลไกที่สามารถแก้ไขและทดแทนความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดให้บุคคลผู้เสียหายได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมให้มีความเข้าใจในสังคมถึงความเสมอภาคตามเนื้อหาสาระ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของรัฐ	เครือข่ายผู้หญิง
	๗) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนนิติบัญญัติในด้านผู้หญิงมุสลิมกับกระบวนการยุติธรรม ๘) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนนิติบัญญัติในด้านผู้หญิงชาติพันธุ์กับการเข้าถึงความยุติธรรม ๙) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนนิติบัญญัติในด้านสถานการณ์การค้าหญิงและกระบวนการยุติธรรม ๑๐) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนนิติบัญญัติในด้าน การเข้าถึงความยุติธรรมของแรงงานหญิงในภาคอุตสาหกรรม	รับรองสิทธิตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ยึดหลักศาสนาอิสลาม อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก และอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร	เครือข่ายผู้หญิง
๔. ด้านที่ ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	๑๑) ร่างพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๑๒) ร่างพระราชบัญญัติสิทธิชุมชนในการจัดการที่ ดิน และ	รับรองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ และ สิทธิตาม กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม ดังนี้ ๑. สิทธิในทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นสิทธิในทรัพยากรส่วนรวม (collective right) ๒. สิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นสิทธิขั้น	๑) สมัชชาองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ (สศส.)

ยุคศาสตร์	แนวทางการตรากฎหมาย/ บันทึกความเห็นและ ข้อเสนอแนะ	หลักการและแนวคิดในการปฏิรูปกฎหมาย	เครือข่ายประชาชนที่ ขอการสนับสนุนการ จัดทำร่างกฎหมาย
	<p>ทรัพยากรธรรมชาติใน รูปแบบโฉนดชุมชน พ.ศ.</p> <p>๑๓) ร่างพระราชบัญญัติ ธนาคารที่ดิน พ.ศ.</p> <p>๑๔) ร่างพระราชบัญญัติ ภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า พ.ศ.</p> <p>๑๕) ร่างพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.</p> <p>๑๖) ร่างพระราชบัญญัติ แร่ พ.ศ.</p> <p>๑๗) ร่างพระราชบัญญัติ ผังเมือง พ.ศ.</p>	<p>พื้นฐาน (Rights to access on natural resources)</p> <p>๓. สิทธิชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และ การอนุรักษ์จารีตประเพณีและวัฒนธรรม ตามรัฐธรรมนูญ (Customary rights or Community rights)</p> <p>๔. สิทธิในการพัฒนา (Rights of development) โดย หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูล คำชี้แจงและ เหตุผลต่อประชาชนอย่างทั่วถึง เกี่ยวกับแผนพัฒนา และ โครงการพัฒนา รวมทั้งจัดให้มีการจัดทำรายงานการ วิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ</p> <p>๕. รับรองสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนและการ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐ (Rights of participation and access on information)</p>	<p>๒) เครือข่ายปฏิรูป ที่ดิน</p> <p>๓) เครือข่ายสหพันธ์ เกษตรกรภาคเหนือ (สกน.)</p> <p>๔) เครือข่ายสหพันธ์ เกษตรกรภาคใต้ (สกต.)</p> <p>๕) เครือข่ายภาค ตะวันออก</p> <p>๖) เครือข่าย ประชาชนผู้เป็น เจ้าของแร่</p> <p>๗) เครือข่าย วางแผนและผังเมือง เพื่อสังคม</p>
๕. ด้านกระบวนการยุติธรรม	๑๘) ความเห็นและ ข้อเสนอแนะ เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการนิร โทษกรรมและการ ปรองดอง	<p>๑) รับรองสิทธิตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law) นโยบายของสหประชาชาติ (United Nation Policy) กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิ พลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights)</p> <p>๒) รับรองตามหลักนิติรัฐ หลักความเสมอภาคของบุคคล และบุคคลทุกคนเสมอกันโดยกฎหมายและต้องได้รับความ คุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และหลักสิทธิมนุษยชน ผ่านกลไกต่างๆ ได้แก่ การดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด (Criminal Prosecutions) กระบวนการค้นหาความจริง (Establish the Truth) การชดเชยและเยียวยา (Restoration Programs) การปฏิรูปสถาบัน (Institution Reform) การระลึกถึงผู้ได้รับผลกระทบ (Memorialisation of Victim) และการนิรโทษกรรม (Amnesty)</p> <p>๓) รับรองหลักการตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance) หลักความชอบด้วยกฎหมาย หลักการมีส่วนร่วม ของประชาชน</p>	

ยุทธศาสตร์	แนวทางการตรากฎหมาย/ บันทึกความเห็นและ ข้อเสนอแนะ	หลักการและแนวคิดในการปฏิรูปกฎหมาย	เครือข่ายประชาชนที่ ขอการสนับสนุนการ จัดทำร่างกฎหมาย
	๑๙) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แผน แม่บทปฏิรูปกระบวนการ ยุติธรรม	<p>๑. รับรองหลักนิติธรรม (The Rule of Law) หลักความ เสมอภาค หลักการตรวจสอบถ่วงดุล และหลักสิทธิ มนุษยชน</p> <p>๒. หลักวิธีพิจารณาความอาญาที่ดี มีความเป็นนิติรัฐ (Principle of Legal State) เป็นเสรีนิยม ค้ำครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและ เป็นประชาธิปไตย</p> <p>๓. หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ (Public Prosecution) ที่รัฐเป็นผู้เสียหายโดยพนักงานอัยการจะปฏิบัติหน้าที่เป็น ผู้แทนของรัฐเพื่อดำเนินคดีอาญาอันสอดคล้องกับระบบ อัยการสากล ที่กำหนดให้การสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญาเป็น ขั้นตอนเดียวกัน</p> <p>๔. หลักการเข้าถึงความยุติธรรม (Access to Justice)</p> <p>๕. หลักการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา ในหลักการและแนวปฏิบัติแห่ง สหประชาชาติว่าด้วยการเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย ในระบบยุติธรรมทางอาญา (United Nations Principles and Guidelines on Access to Legal Aid in Criminal Justice Systems)</p> <p>๖. หลักการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม (Fair Trial)</p> <p>๗. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางเลือก กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ กระบวนการยุติธรรม ชุมชน</p> <p>๘. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษ มาตรการลงโทษ หลักการลงโทษที่ได้สัดส่วนระหว่าง ความผิดและโทษ หลักความพอสมควรแก่เหตุ (Principle of proportionality)</p> <p>๙. การบริหารงานยุติธรรม</p> <p>๑๐. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)</p>	
	๒๐) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง หลักการในการปรับปรุง	รับรองสิทธิในกระบวนการยุติธรรม และสอดคล้องกับกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และรัฐธรรมนูญแห่ง	

ยุทธศาสตร์	แนวทางการตรากฎหมาย/ บันทึกความเห็นและ ข้อเสนอแนะ	หลักการและแนวคิดในการปฏิรูปกฎหมาย	เครือข่ายประชาชนที่ ขอการสนับสนุนการ จัดทำร่างกฎหมาย
	กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด	<p>ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การตรวจสอบความจริงในคดีอาญาตามหลักการตรวจสอบ (examination principle) ๒. หลักการลดทอนการเป็นความผิดทางอาญา (Decriminalization) ๓. หลักการลงโทษที่ได้สัดส่วนระหว่างความผิดและโทษ ๔. หลักการ “ผู้ผิด คือ ผู้ป่วย” ไม่ควรต้องมีลงโทษทางอาญา เว้นแต่ เป็นองค์กรอาชญากรรมหรือผู้ค้ารายใหญ่ ๕. การนำมาตราการอื่นแทนการลงโทษทางอาญามาใช้กับกรณีผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติด ๖. หลักดุลพินิจในการกำหนดโทษ เพื่อให้ศาลและอัยการใช้ประกอบการสั่งคดีและการกำหนดโทษตามหลักการได้สัดส่วนและหลักการฟื้นฟูพฤติกรรม โดยใช้มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of Punishment) แต่ละคน คำนี้ถึงจำเลยเป็นประธานในคดีวัตถุประสงค์ของการกำหนดโทษ รวมถึงข้อเท็จจริงทั้งที่บัญญัติและที่ไม่ได้บัญญัติในกฎหมาย ๗. หลักการให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) 	
๖. ด้านกฎหมาย เอกชนและธุรกิจ	๒๑) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง ร่าง พระราชบัญญัติองค์การ อิสระเพื่อการคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ.	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กำหนดให้มีองค์การอิสระเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง การตรากฎหมาย การใช้กฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ตรวจสอบการกระทำและละเลยการกระทำอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ดำเนินการและสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูล การใช้สิทธิร้องเรียน หรือดำเนินคดีของผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหาย รวมถึงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบการ	เครือข่ายผู้บริโภค
	๒๒) ความเห็น และ ข้อเสนอแนะ เรื่อง แนว ทางการตรากฎหมายว่า ด้วยการแข่งขันทางการค้า	รับรองตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่รัฐต้องจัดให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจเสรีอย่างเป็นธรรม ข้อเสนอของร่างกฎหมายคือการรับรองแนวคิดการจัดตั้งองค์กรและ	

ยุทธศาสตร์	แนวทางการตรากฎหมาย/ บันทึกความเห็นและ ข้อเสนอแนะ	หลักการและแนวคิดในการปฏิรูปกฎหมาย	เครือข่ายประชาชนที่ ขอการสนับสนุนการ จัดทำร่างกฎหมาย
		โครงสร้างของคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าให้มีกร ดำเนินการที่เป็นอิสระ	
๗. ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	๒๓) ความเห็นและ ข้อเสนอแนะ เรื่อง ร่าง พระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.	<p>๑. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการตรวจสอบการกระทำ หรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน</p> <p>๒. การสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมระหว่างหญิงและชาย มีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่เป็นที่ประจักษ์</p> <p>๓. การรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา ให้รายงานเรื่องดังกล่าวต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาดำเนินการ มิใช่การเสนอเพื่อทราบ หรือเสนอเพื่อดำเนินการต่อไป</p> <p>๔. การจัดตั้งกองทุนสิทธิมนุษยชนมารองรับการให้ความช่วยเหลือกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง</p> <p>๕. การเปิดเผยข้อมูล หรือข้อเท็จจริงที่ประชาชนควรรู้</p> <p>๖. สถานะของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรมีความเป็นอิสระ มีอำนาจตัดสินใจโดยปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาลและหน่วยงานใด มีกฎระเบียบของตนเอง ตั้งงบประมาณได้อย่างเพียงพอในการทำหน้าที่</p>	
๑๐. ด้านการปฏิรูปกฎหมาย	๒๔) ความเห็นและ ข้อเสนอแนะ เรื่อง การ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ ของสื่อมวลชนใน รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย	<p>รับรองสิทธิของสื่อมวลชนตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนี้</p> <p>๑. หลักการเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็น ของบุคคลและสื่อมวลชน</p> <p>๒. หลักการจัดสรรคลื่นความถี่ ที่ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ สาธารณะเป็นสำคัญ และยืนยันหลักการเกี่ยวกับกรอบใน การกำกับ การประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม โดยต้องคำนึงถึง ประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ในบริบทต่าง ๆ ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคง ของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่น และการแข่งขันโดยเสรีอย่าง</p>	

ยุทธศาสตร์	แนวทางการตรากฎหมาย/ บันทึกความเห็นและ ข้อเสนอแนะ	หลักการและแนวคิดในการปฏิรูปกฎหมาย	เครือข่ายประชาชนที่ ขอการสนับสนุนการ จัดทำร่างกฎหมาย
		<p>เป็นธรรม รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อสารมวลชนสาธารณะ</p> <p>๓. หลักการข้อห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแทรกแซงกิจการสื่อสารมวลชน</p> <p>๔. ให้มีการทบทวนกฎหมายที่เป็นการจำกัดเสรีภาพในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ซึ่งมีผลกระทบกับเสรีภาพขั้นพื้นฐานของสื่อมวลชนตามรัฐธรรมนูญ พร้อมกันนี้ รัฐต้องสนับสนุนให้มีกลไกป้องกันการแทรกแซงและการคุกคามการทำงานของสื่อมวลชน</p>	
<p>๑๑. สำนักงานดำเนินการสนับสนุนการจัดทำร่างกฎหมายให้กับประชาชน</p>	<p>๒๕) ความเห็น และข้อเสนอแนะ เรื่องแผนการให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยสภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย พ.ศ. ...</p>	<p>๑. รับรองสิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>๒. รับรองสิทธิในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเองตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมถึงปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง</p> <p>๓. พัฒนากลไกในรูปแบบสภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่จัดทำนโยบายและปกป้องคุ้มครองสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง</p>	<p>เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย</p>
	<p>๒๖) ความเห็น และข้อเสนอแนะ เรื่องข้อเสนอต่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๖</p>	<p>ส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิในการเสนอกฎหมายโดยง่าย ไม่มีข้อยุ่งยาก ไม่เพิ่มขึ้นขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ไม่สร้างขั้นตอนและกระบวนการที่ตัดโอกาสประชาชนให้ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาร่างพระราชบัญญัติตั้งแต่เริ่มต้น และเปิดโอกาสให้มีหน่วยงานและงบประมาณช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำร่างกฎหมายโดยเฉพาะ ตลอดจนรัฐสภาต้องให้ความสำคัญในการพิจารณา ร่างกฎหมายของประชาชนอย่างรวดเร็วและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาและอภิปรายร่างกฎหมายที่ประชาชนเข้าชื่อเสนอ ในชั้นกรรมาธิการในทุกสภา</p>	<p>เครือข่ายประชาชนที่เข้าชื่อเสนอกฎหมาย</p>

๒๘ พ.ย. ๒๕๕๘
ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๒๐๘.๔/๒๑๕๖๗

กระทรวงยุติธรรม
เลขที่ 25588
วันที่ ๑๘ พ.ย. ๒๕๕๘
เวลา 13.30 น.

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

สำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขที่ 4402/2558
วันที่ 18 พ.ย. 2558
เวลา 15.17 น.

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นต่อรายงานการศึกษาของสภาปฏิรูปแห่งชาติวาระการปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูปการ
ตรวจสอบอำนาจรัฐ(แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) ในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรง
กับกระทรวงมหาดไทย

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทยพิจารณาความเหมาะสมของรายงาน
การศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การ
ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยในหลักการของรายงานการศึกษาและ
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการ
ใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) ในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระทรวงมหาดไทย
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประทีป กิรติเรชา)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กลุ่มกฎหมาย
รับที่ 521
วันที่ 19/11/58
เวลา 13.27

เรียน ผอ.สกธ.
 เพื่อโปรดทราบ และให้ทราบโดยทั่วกัน
 เพื่อโปรดพิจารณา เห็นควรมอบ
○ สล. ○ กยธ. ○ สทท. ○ สนป.
○ กพร. ○ สรพ. ○ กม. ○ สนช.
○ สทท. ○ สสอ. ○ ดน.

ทราบ ให้ทราบทั่วกัน
 ส่ง ○ สด.ดำเนินการ/ร่วม
○ กยธ. ○ สทท. ○ สนป. ○ กพร.
○ สรพ. ○ กม. ○ สนช. ○ สทท.
○ สสอ. ○ ดน.
มอบ.....ดำเนินการ
.....ผอ.สกธ.

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักกฎหมาย

โทร ๐-๒๒๒๒-๑๑๔๑-๕๕ ต่อ ๕๐๔๖๙

19 พ.ย. 2558

คุณระพีพรกรกุลหาดีเป็นกทอ/ปลัด

รับ น.ย.๕๘

ความเห็นต่อรายงานการศึกษาของสภาปฏิรูปแห่งชาติวาระการปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูปการตรวจสอบอำนาจรัฐ
(แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) ในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระทรวงมหาดไทย

ลำดับ	กฎหมาย	ประเด็น	ความเห็นของส่วนราชการ
๑	<p>มาตรา ๔ พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๕ กำหนดว่า “คนไทยพลัดถิ่น” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่น โดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีต ซึ่งปัจจุบันผู้นั้นมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น และได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งและมีวิถีชีวิตเป็นคนไทย โดยได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือเป็นผู้ซึ่งมีลักษณะอื่นทำนองเดียวกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา ๙/๖ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๕ กำหนดว่า “ให้ผู้ซึ่งคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้การรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด บุตรของคนไทยพลัดถิ่นซึ่งได้รับสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด เว้นแต่ผู้นั้นถือสัญชาติของประเทศอื่น”</p>	<p>“บัญญัติถึงการได้สิทธิในสัญชาติไทย โดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิตแบบเลือกปฏิบัติ ระหว่างคนไทยพลัดถิ่น กับ คนที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดในสถานการณ์อื่น เพราะบัญญัติห้ามการถือสองสัญชาติเฉพาะคนไทยพลัดถิ่น ในขณะที่คนที่มิได้สิทธิในสัญชาติไทยโดยการเกิดในลักษณะอื่นไม่ต้องห้ามการถือสองสัญชาติ”</p> <p>บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อหลักการห้ามเลือกปฏิบัติตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ผูกพันประเทศไทย คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ข้อ ๒ แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง (สิทธิพลเมือง) และสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ (ICCPR) ● ข้อ ๒ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (UDHR) ● ข้อ ๒ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) 	<p>๑. ยกเลิกถ้อยคำตามตัวบท ความว่า “ซึ่งปัจจุบันผู้นั้นมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น” ในบทนิยาม คนไทยไทยพลัดถิ่น มาตรา ๔</p> <p>๒. ยกเลิกถ้อยคำตามตัวบทคำว่า “เว้นแต่ผู้นั้นถือสัญชาติของประเทศอื่น” ในมาตรา ๙/๖ วรรคสอง</p>

ลำดับ	กฎหมาย	ประเด็นปัญหา	ความเห็นของส่วนราชการ
๒	<p>มาตรา ๗ ทวิ พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑</p> <p>“ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น</p> <p>(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย</p> <p>(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว</p> <p>(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง</p> <p>ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะราย หรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด</p> <p>ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใด ภายใต้เงื่อนไขใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่า ผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง</p>	<p>จากรรคสาม “ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ใน ราชอาณาจักรไทยโดย ไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” เป็นการกำหนดให้คนเกิดไทย เป็น “คนเข้าเมือง” ลักษณะ “ผิดกฎหมาย” ทั้งที่บุคคลนั้นไม่มีการกระทำ “เข้าเมือง” จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ๓ ลักษณะ</p> <p>๑.ขัดต่อความชอบด้วยกฎหมายตามหลักกฎหมายอาญา คือ ๑) หลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และ๒) หลักบุคคลจะถูกลงโทษทางอาญาในสิ่งที่ตนไม่ได้กระทำไม่ได้</p> <p>๒.ขัดต่อความชอบด้วยกฎหมายการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน “ละเมิดต่อสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็น ผู้บริสุทธิ์” ซึ่งถูกรับรองไว้ตาม</p> <ul style="list-style-type: none">• ข้อ ๑๑(๑) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (UDHR)• ข้อ ๑๔(๒) แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง (สิทธิพลเมือง) และสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ (ICCPR)	<p>๑. ยกเลิกตัวบทที่กำหนดว่า “ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” ในส่วนท้ายของมาตรา ๗ ทวิวรรคสาม ซึ่งกรณีนี้ก็เป็น การจัดการความยุติธรรมอย่างถาวรด้วยอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ และก็จะยิ่งส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในการปฏิบัติ ตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน</p> <p>๒. ผลักดันการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม เพื่อกำหนดฐานะการอยู่อาศัยในประเทศไทย</p>

ลำดับ	กฎหมาย	ประเด็นปัญหา	ความเห็นของส่วนราชการ
		<ul style="list-style-type: none">● ข้อ ๔๐(๒)(ข) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ (CRC) และ “ละเมิดสิทธิที่จะไม่ถูกกำหนดให้มีความผิดในสิ่งที่ไม่ได้กระทำหรือรับโทษเกินกว่าที่ได้กระทำ” ซึ่งถูกรับรองไว้ตาม <ul style="list-style-type: none">● ข้อ ๑๑(๒) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (UDHR)● ข้อ ๑๕(๑) แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง (สิทธิพลเมือง) และสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ (ICCPR)	
๓	มาตรา ๙ พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะได้สัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง	เลือกปฏิบัติถึงสิทธิในการขอสัญชาติไทย ระหว่างหญิงต่างด้าว และชายต่างด้าว เพราะ บทบัญญัตินี้กำหนดให้สิทธิหญิงต่างด้าวเท่านั้น จึงขัดหลักการห้ามเลือกปฏิบัติในหลักกฎหมาย ระหว่างประเทศที่ผูกพันประเทศไทย <ul style="list-style-type: none">● ข้อ ๒ แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิ ทางแพ่ง (สิทธิพลเมือง) และสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ (ICCPR)● ข้อ ๒ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (UDHR)● ข้อ ๒ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC)	แก้ไขบทบัญญัติให้สิทธิในการขอสัญชาติ ไทยทั้งหญิงต่างด้าวและชายต่างด้าวอย่าง เท่าเทียมกัน

ลำดับ	กฎหมาย	ประเด็นปัญหา	ความเห็นของส่วนราชการ
๔	<p>มาตรา ๑๒/๑ พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดว่า</p> <p>ในการขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามมาตรา ๑๒ นั้น บุคคลอื่นอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้อนุบาลตามคำสั่งของศาลอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่คนไร้ความสามารถซึ่งมีหลักฐานแสดงให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๓) และ (๕) และรัฐมนตรีจะยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามก็ได้</p> <p>(๒) ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ของรัฐตามที่รัฐมนตรีกำหนด เมื่อได้รับความยินยอมของผู้เยาว์แล้วอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่ผู้เยาว์ซึ่งอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์ทำไม่น้อยกว่าสิบปี โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) และ (๓)</p> <p>(๓) ผู้รับบุตรบุญธรรมซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะซึ่งได้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และมีหลักฐานแสดงให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) และ (๓)</p> <p>การขอแปลงสัญชาติเป็นไทยแทนบุคคลอื่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>บทบัญญัตินี้มีเจตนากำหนดกระบวนการพัฒนาสิทธิให้กับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย “กลุ่มคนที่ต้องรับการดูแลเป็นพิเศษจากคนซึ่งไม่ใช่บิดามารดา คือ คนไร้ความสามารถ เด็กถูกทิ้งขาดไร้บุพการีในสถานสงเคราะห์ บุตรบุญธรรม</p> <p>แต่ถ้อยคำตามบทบัญญัติกำหนดเอาคุณสมบัติ “การเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย” มากำหนดสิทธิ ทำให้เป็นการเลือกปฏิบัติในการพัฒนาสิทธิระหว่าง “คนที่เกิดในประเทศไทย คนที่เกิดนอกประเทศไทย คนที่พิสูจน์สถานะการเกิดไม่ได้” จึงขัดต่อหลักการห้ามเลือกปฏิบัติในกฎหมายระหว่างประเทศที่ผูกพันประเทศไทย</p> <ul style="list-style-type: none">• ข้อ ๒ แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง (สิทธิพลเมือง) และสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ (ICCPR)• ข้อ ๒ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (UDHR)• ข้อ ๒ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) <p>นอกจากนั้น การระบุให้สิทธิในการขอแปลงสัญชาติ เป็นไทยเฉพาะคนเกิดในราชอาณาจักร เป็นเงื่อนไขที่ไม่สอดคล้องกับปัญหาจริงของกลุ่มเป้าหมายและทำให้กลุ่มเป้าหมายไม่สามารถ</p>	<p>๑. ยกเลิกถ้อยคำตามตัวบทคำว่า “ซึ่งมีหลักฐานแสดงให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย” ใน มาตรา ๑๒/๑(๑)</p> <p>๒. ยกเลิกถ้อยคำตามตัวบทคำว่า “และมีหลักฐานแสดงให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย” ใน มาตรา ๑๒/๑(๓)</p>

ลำดับ	กฎหมาย	ประเด็นปัญหา	ความเห็นของส่วนราชการ
		<p>เข้าถึงสิทธิในสัญชาติไทยได้ และอาจจะไร้สัญชาติต่อไป ทำให้ประเทศไทยไม่อาจบรรลุพันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิในการถือสัญชาติของบุคคลได้ คือ</p> <ul style="list-style-type: none">● ข้อ ๑๕ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (UDHR)● ข้อ ๗ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC)	
๕	<p>กฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และ กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของประเทศไทย ยังไม่มีบทบัญญัติกำหนดถึงการพัฒนาสิทธิในสัญชาติไทยสำหรับคนไร้รากเหง้าซึ่งไร้สัญชาติ</p>	<p>การขาดบทบัญญัติเพื่อพัฒนาสิทธิในสัญชาติให้กับคนไร้รากเหง้าเป็นการเฉพาะ เพราะกฎหมายในปัจจุบันสร้างคุณสมบัติในการถือสัญชาติไทย ด้วยจุดเกาะเกี่ยวการเกิดไทย ทั้งที่ปัญหาจริงของคนกลุ่มนี้ไม่สามารถสืบค้นสถานที่เกิดได้ ข้อเท็จจริงการเกิดได้ พวกเขาจึงอยู่ในสุญญากาศของข้อกฎหมายนโยบายปัจจุบัน จึงสร้างความไม่เป็นธรรมในสิทธิการถือสัญชาติ และรัฐไทยก็ไม่บรรลุที่จะคุ้มครองสิทธิในสัญชาติตั้งหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ผูกพันรัฐไทยคือ</p> <ul style="list-style-type: none">● ข้อ ๑๕ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (UDHR)● ข้อ ๗ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC)	<p>ยกเว้นกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาสิทธิในสัญชาติไทยให้กับคนไร้รากเหง้า ซึ่งไม่ปรากฏบุพการี ไม่ปรากฏประเทศต้นทาง เพื่อจัดการปัญหาของคนในสถานะการณ์พิเศษนี้</p>

ลำดับ	กฎหมาย	ประเด็นปัญหา	ความเห็นของส่วนราชการ
๖	<p>มาตรา ๒๘ พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดว่า</p> <p>ให้กงสุลไทยหรือข้าราชการสถานทูตไทยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน มีหน้าที่ <u>รับจดทะเบียนคนเกิดและคนตายที่มีขึ้นนอกราชอาณาจักรสำหรับคนสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง</u> หลักฐานการจดทะเบียนดังกล่าวให้ใช้เป็นสูติบัตรและมรณบัตรได้</p>	<p>เป็นบทบัญญัติซึ่งกำหนดงานทะเบียนที่มีขึ้นนอกราชอาณาจักรสำหรับคนสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงราษฎรไทยกลุ่มอื่นที่ประเทศไทยอนุญาตให้เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร และกลับเข้ามาประเทศไทยได้ โดยเฉพาะคนไร้สัญชาติที่ประเทศไทยให้สิทธิอาศัยชั่วคราว หรือ ผ่อนผันให้อาศัยอยู่ชั่วคราว และมีรัฐไทยเป็นเจ้าของตัวบุคคล (Personal State) จึงเป็นการเลือกปฏิบัติต่อราษฎรไทยและขัดต่อหลักกฎหมายการห้ามเลือกปฏิบัติ คือ</p> <ul style="list-style-type: none">• ข้อ ๒ แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง (สิทธิพลเมือง) และสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ (ICCPR)• ข้อ ๒ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (UDHR)• ข้อ ๒ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC)	<p>แก้ไขถ้อยคำตามตัวบท ให้ครอบคลุมราษฎรไทยกลุ่มอื่นให้สามารถใช้สิทธิตามมาตรานี้ได้ด้วย จะทำให้รัฐไทยตั้งรับต่อการจัดการราษฎรไทย ในบริบทการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ดียิ่งขึ้น</p>

ลำดับ	กฎหมาย	ประเด็นปัญหา	ความเห็นของส่วนราชการ
๗	พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ , (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘	พระราชบัญญัตินี้ให้เสรีภาพแก่บุคคลสัญชาติไทย ในการยื่นขอจัดตั้งชื่อตัว - ชื่อสกุล โดยไม่ได้กำหนดเงื่อนไข การจัดตั้งชื่อตัว - ชื่อสกุล ของบุคคลสัญชาติไทย ในจำนวนบ่อยครั้ง ในบางกรณีจะเป็นไปเพื่อใช้ประกอบการมิชอบ การจัดตั้งชื่อตัว - ชื่อสกุล ในบางกรณีจะมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคม	แก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเงื่อนไขในการตั้งชื่อตัว - ชื่อสกุล ในเรื่องของเงื่อนไขในการขอจัดตั้งและความหมายของชื่อตัว - ชื่อสกุล ที่จะขอจัดตั้ง
๘	พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ (รวมถึงฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)	- ไม่มี -	ปัจจุบันบัตรประจำตัวประชาชนออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) และสามารถจัดทำบัตรได้ทุกสำนักทะเบียนทั่วไป

ด่วนที่สุด

ที่ สม ๐๐๐๗/ ๕๗/๒๕

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
เลขรับ 4636/2558
วันที่ 26 พ.ย. 2558

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่อง การตรวจสอบ
การใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

กลุ่มกฎหมาย
รับที่ 266
วันที่ 26/11/58
เวลา 13.54

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ยธ ๐๕๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เรื่อง ข้อเสนอแนะ
เพื่อการปฏิรูป ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่อง การตรวจสอบการใช้
อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกความเห็นทางกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงยุติธรรมแจ้งว่า ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี
ให้เป็นหน่วยงานหลักในการรับไปพิจารณาข้อเสนอในการปฏิรูปของสภาพปฏิรูปแห่งชาติโดยกระทรวงยุติธรรม
เห็นว่าข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เพื่อให้การพิจารณาข้อเสนอแนะ
เป็นไปโดยรอบคอบและถูกต้อง ครบถ้วน จึงแจ้งมายังสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรายงานข้อเสนอแนะดังกล่าว และให้แจ้งความเห็นต่อสำนักงานกิจการยุติธรรม
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้จัดทำความเห็นต่อข้อเสนอแนะ
เพื่อการปฏิรูป ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
(แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) ในประเด็นปฏิรูปสำคัญเพื่อจัดการกฎหมายและนโยบาย
ของรัฐไทยในส่วนที่ยังขัดต่อพันธกรณีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เรียน ผอ.สท.ร. จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาต่อไป

☒ เพื่อโปรดทราบ	☐ และให้ทราบโดยทั่วกัน		
☐ เพื่อโปรดพิจารณา	☐ เห็นควรมอบ		
☐ สส.	☐ กยธ.	☐ สทก.	☐ สนป.
☐ กพร.	☐ สวท.	☒ กม.	☐ ศนช.
☐ สทก.	☐ สสอ.	☐ ตม.	

ขอแสดงความนับถือ

(นางกิริมย์ ศรีประเสริฐ)

☐ ทราบ	☐ ให้ทราบทั่วกัน		
☐ ส่ง	☐ สล.		
☐ กยธ.	☐ สทก.	☐ สนป.	☐ กพร.
☐ สวท.	☐ กม.	☐ กยช.	☐ สทก.
☐ สสอ.	☐ ตม.		
มอบ.....
.....

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักกฎหมายและคดี

โทรศัพท์ ๐-๒๑๔๑-๑๕๕๕ (ปริณาย)

โทรสาร ๐-๒๑๔๑-๘๗๒๐

คุณกมลทิพย์ วัฒนศิริ

30 พ.ย 58

บันทึกความเห็นทางกฎหมาย¹

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีกระทรวงยุติธรรมได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาความเหมาะสมของข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)

ประเด็นปฏิรูปสำคัญเพื่อจัดการกฎหมายและนโยบายของไทยในส่วนที่ยังขัดต่อพันธกรณีระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑. ความเป็นมา

กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๙๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นหน่วยงานหลักในการรับไปพิจารณาข้อเสนอในการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยกระทรวงยุติธรรมเห็นว่าข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เพื่อให้การพิจารณาข้อเสนอแนะเป็นไปโดยรอบคอบและถูกต้อง ครบถ้วน จึงแจ้งมายังสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรายงานข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยเฉพาะประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

๒. ความเห็นต่อข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณารายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) ส่วนที่ ๑ การปฏิรูปกฎหมายและการจัดทำกฎหมาย ในประเด็นข้อเสนอ “การจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ” ซึ่งจะต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสัญญาชาติของไทยให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ นั้น พิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศและหลักสิทธิมนุษยชน ตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว เห็นว่า มีพันธกรณีระหว่างประเทศและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

¹ เรื่องเสร็จสำนักกฎหมายและคดี เลขที่ ๑๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

๒.๑ พันธกรณีระหว่างประเทศและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights) ICCPR ข้อ ๒๔

ข้อย่อที่ ๑ เด็กทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการคุ้มครองโดยมาตรการต่างๆ ที่จำเป็นตามสถานะผู้เยาว์ จากครอบครัวและรัฐ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจาก เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา เผ่าพันธุ์แห่งชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน หรือกำเนิด

ข้อย่อที่ ๒ เด็กทุกคนต้องได้รับการจดทะเบียนทันทีภายหลังการเกิด และต้องมีชื่อ

ข้อย่อที่ ๓ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้มาซึ่งสัญชาติ

โดยใน General Comment No. 17 : Article 24 (Rights of the child) ได้อธิบายหลักการไว้ สรุปความได้ว่า วัตถุประสงค์ของบทบัญญัตินี้คือ มีความมุ่งหวังให้รัฐภาคีป้องกันเด็กจากการถูกคุ้มครองน้อยลงโดยสังคมและรัฐเพราะเขาเป็นคนไร้สัญชาติ แต่ไม่ได้มีสาระสำคัญที่ผูกพันให้รัฐภาคีต้องมีหน้าที่ให้สัญชาติของรัฐตนกับเด็กทุกคนที่เกิดภายในดินแดนของรัฐนั้น แต่อย่างไรก็ตาม รัฐภาคีต้องมีมาตรการที่เหมาะสม ทั้งภายในและภายนอกในการขอความร่วมมือระหว่างรัฐอื่น เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเด็กทุกๆ คนจะได้รับสัญชาติเมื่อเกิดมา²

๒.๑.๒ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination : CERD)

ข้อ ๒

ข้อย่อ ๑. รัฐภาคีประณามการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ และจะจัดให้มีนโยบายที่จะขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ และส่งเสริมความเข้าใจระหว่างชนทุกเชื้อชาติโดยวิธีการที่เหมาะสมและไม่รีรอ และเพื่อการนี้

² Special attention should also be paid, in the context of the protection to be granted to children, to the right of every child to acquire a nationality, as provided for in article 24, paragraph 3. While the purpose of this provision is to prevent a child from being afforded less protection by society and the State because he is stateless, it does not necessarily make it an obligation for States to give their nationality to every child born in their territory. However, States are required to adopt every appropriate measure, both internally and in cooperation with other States, to ensure that every child has a nationality when he is born. In this connection, no discrimination with regard to the acquisition of nationality should be admissible under internal law as between legitimate children and children born out of wedlock or of stateless parents or based on the nationality status of one or both of the parents. The measures adopted to ensure that children have a nationality should always be referred to in reports by States parties.

(ก) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะไม่กระทำการใดๆ ที่จะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถาบัน และจะประกันว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนและสถาบันของรัฐทุกแห่ง ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น จะปฏิบัติตามพันธกรณีนี้

(ข) รัฐภาคีจะไม่อุปถัมภ์ ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติโดยบุคคลหรือองค์กรใด

(ค) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อทบทวนนโยบายของรัฐบาล ทั้งในกรอบแห่งชาติและระดับท้องถิ่นและแก้ไข เพิกถอนหรือยกเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบใดๆ ที่มีผลก่อให้เกิดหรือแพร่ขยายการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติไม่ว่าในที่ใดก็ตาม

๒.๑.๓ หลักกฎหมายระหว่างประเทศ การที่บุคคลจะมีสัญชาติของประเทศใด ย่อมเป็นไปตามกฎหมายของประเทศนั้น ดังนั้น การที่บุคคลจะมีสิทธิในสัญชาติไทยหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับกฎหมายไทยว่าด้วยสัญชาติไทย

กฎหมายไทยที่มีผลในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒ และ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดย พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

หลักกฎหมายสัญชาติไทยที่มีผลในปัจจุบัน บุคคลย่อมจะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยผลของกฎหมาย (โดยไม่ต้องร้องขอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) ภายใต้เงื่อนไข ๓ ประการ ดังต่อไปนี้

(๑) บิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบิดาที่ได้รับการพิสูจน์ความเป็นบิดาตามข้อเท็จจริงแล้ว เป็นคนสัญชาติไทยในขณะที่บุคคลนั้นเกิด

(๒) มารดาเป็นคนสัญชาติไทยในขณะที่บุคคลนั้นเกิด

(๓) บุคคลนั้นเกิดในประเทศไทยจากบิดาและมารดาซึ่งมีสิทธิอาศัยถาวรตามกฎหมายไทย (มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมตลอดโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๒ ความเห็นและข้อเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๑) ประการที่หนึ่ง ควรแก้ไขมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีบทบัญญัติละเมิดสิทธิมนุษยชน เพราะถือว่าบุตรที่เกิดในประเทศไทยจากคนต่างด้าวที่เข้าเมืองลักษณะไม่ถาวรเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือไม่

มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใด ภายใต้เงื่อนไขใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง”

ที่มาของ มาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ กำหนดเพิ่มเติมขึ้นโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดข้อยกเว้นเรื่องการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดน สำหรับผู้ที่เกิดในประเทศไทยโดยมีบิดา มารดาเป็นคนต่างด้าว และเพื่อเป็นการกีดกันไม่ให้คนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยในชั้นหลานได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนด้วย จึงได้กำหนดให้มีวรรคสาม ของมาตรา ๗ ทวิ โดยให้ถือว่าคนที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้สัญชาติไทยเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ ได้มีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ฯลฯ เนื่องจากมีข้อวิจารณ์ และข้อท้วงติงจากนักวิชาการด้านนิติศาสตร์ และองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน สรุปว่าข้อความตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ขัดหลักกฎหมายทั่วไปและหลักกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะหลักความยุติธรรม เพราะเด็กที่เกิดในประเทศไทยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย แต่ถูกกล่าวหาว่าเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองซึ่งมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ซึ่งผลสรุปของการแก้ไขมาตราดังกล่าวในชั้นคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสัญชาติของ สนช. ในขณะนั้น ซึ่งมีผู้แทนของ สมช. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ร่วมเป็นกรรมาธิการอยู่ด้วย มีความเห็นตรงกันให้กำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่อาศัยในประเทศไทยของคนที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด เพื่อไม่ให้บุคคลดังกล่าวตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยให้กำหนดเป็นกฎกระทรวง แต่ในขณะที่ยังไม่มีกฎกระทรวงก็ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยร้องขอ ซึ่งคณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่ขัดข้อง เนื่องจากมีการรับปากว่าจะเร่งออกกฎกระทรวงโดยเร็ว) โดยในที่ประชุม สนช. ได้มีมติเห็นชอบและได้ประกาศเป็นพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ความเป็นคนต่างด้าวที่มีสถานะเป็นผู้ที่เข้ามาในประเทศไทยโดยมิชอบด้วยกฎหมายของคนที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด จะต้องสิ้นสุดลงเมื่อกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ฯลฯ

บทบัญญัติของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ตอนท้าย ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “...ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย

คนเข้าเมือง”³ ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม เมื่อในคดีอาญาบุคคลย่อมได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่าบุคคลนั้นมีความผิดตามกฎหมาย ในระหว่างที่ยังไม่มีการพิสูจน์ดังกล่าวจะถือว่าบุคคลนั้นกระทำผิดแล้วไม่ได้ และจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นดังเช่นผู้กระทำผิดไม่ได้ การสันนิษฐานเด็ดขาดให้ถือว่าคนเป็น คนเข้าเมืองผิดกฎหมาย จึงขัดต่อหลักการข้างต้น ซึ่งมีการบัญญัติรับรองหลักการดังกล่าวทั้งตามกฎหมายไทยและกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้นตอนท้าย ของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม จึงขัดต่อหลักสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ ตามมาตรา ๒๒๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ข้อ ๑๑ (๑) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (UDHR) ข้อ ๑๔ (๒) แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ (ICCPR) และข้อ ๔๐ (๒) (ข) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ (CRC)

อีกทั้ง หลักบุคคลจะถูกลงโทษทางอาญาในสิ่งที่ตนไม่ได้กระทำไม่ได้ “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมายกำหนดไว้” (nullum crimen, nulla poena sine lege) -กรให้คนที่เพียงเกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดน ต้องถูกถือเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมายนั้น จึงขัดต่อหลักความชอบด้วยกฎหมายอาญาอย่างชัดแจ้ง เนื่องจากบุคคลดังกล่าวเพียงเกิดในประเทศไทย ไม่มีการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย การกำหนดกฎหมายให้คนต้องกลายเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายการเข้าเมืองและนำไปสู่การลงโทษในทางอาญา แม้ว่าบุคคลดังกล่าวไม่ได้มีการกระทำความผิด จึงขัดต่อหลักความชอบด้วยกฎหมายอาญาซึ่งมีการบัญญัติรับรองหลักการดังกล่าวทั้งตามกฎหมายไทยและกฎหมายระหว่างประเทศ ตามมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ข้อ ๑๑ (๒) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (UDHR) ข้อ ๑๕ (๑) แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ (ICCPR) และข้อ ๔๐(๒)(ก) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ (CRC)

รัฐไทยปฏิเสธไม่ได้ว่าการกำหนดให้คนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยตกเป็น “คนเข้าเมืองผิดกฎหมาย” นั้น เป็นเรื่องที่ยึดถือหลักสิทธิมนุษยชนอย่างแน่นนอน เมื่อคนเกิดในประเทศไทยไม่อาจเข้าเมือง

³ รองศาสตราจารย์พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, กรณีศึกษากฎกระทรวงมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ใหม่ : ต้นกำเนิด เป้าหมาย มายาคติ และกรอบความคิด อธิบายว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ตอนท้าย เกิดขึ้นจากความกังวลใจของสมาชิกส่วนหนึ่งของสภานิติบัญญัติแห่งชาติใน พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเกรงว่า ความล่าช้าในการออกกระทรวงเพื่อกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยจะทำให้เกิดการตีความว่า “ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยเป็น “ผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้เป็นคนที่มีสิทธิอาศัยถาวร” ดังที่ศาลฎีกาตีความช่องว่างในการกำหนดฐานะการอยู่ของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย นับแต่ พ.ศ.๒๕๒๔ จนถึง พ.ศ.๒๕๓๕ อันจะทำให้บุตรที่เกิดในประเทศไทยจากคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย ได้รับการยอมรับว่ามีสิทธิในสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนโดยผลของกฎหมาย ทั้งนี้ เพราะบุพการีต่างด้าวมักมีลักษณะการเข้าเมืองไม่ถาวร โดยพิจารณาตามวรรคท้ายของมาตรา ๗ ทวิ วรรค ๓ เราจึงอาจจะจำแนกการจัดการคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยออกเป็น ๒ ช่วงเวลา กล่าวคือ (๑) ในช่วงที่ยังไม่มีกฎกระทรวง ซึ่งเป็นไปตามวรรคท้ายของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม และ (๒) ในช่วงที่มีกฎกระทรวงแล้ว ซึ่งเป็นไปตามวรรคต้นของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม

ผิดกฎหมาย ดังนั้น จะไปถือว่าคนเกิดในประเทศไทยเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย ก็น่าจะเป็นการผลักให้ประเทศไทยตกเป็นผู้ละเมิดหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาโดยรวมมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ทั้งตอนต้นและตอนท้ายประกอบกันแล้ว จะเห็นถึงเจตนารมณ์ของบทบัญญัติกฎหมาย กล่าวคือ แม้ในตอนท้ายมีลักษณะที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ในขณะที่วรรคต้นของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม กลับมีลักษณะประกาศยอมรับหลักสิทธิมนุษยชนเพื่อเป็นกรอบส่วนหนึ่งในการร่างกฎกระทรวง กำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ของคนที่เกิดในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาแล้ว มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม จึงสามารถแบ่งได้ออกเป็นสองช่วงเวลา ได้แก่

- ในช่วงเวลาแรกที่ยังไม่มีกฎกระทรวง วรรคท้ายของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม กำหนดให้คนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยตกเป็น “ผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” หรือ “คนเข้าเมืองผิดกฎหมาย” ฐานะการอยู่และเงื่อนไขจึงมีข้อจำกัดตามกฎหมายไทยว่าด้วยคนเข้าเมือง อันได้แก่ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ การหลุดจากสถานะคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย ตลอดจนระยะเวลาอาศัยอยู่ ของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยจึงเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

- ในช่วงเวลาหลังจากที่มีกฎกระทรวง โดยวรรคต้นของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม กำหนดให้คนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยมีฐานะการอยู่และเงื่อนไขตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ดังนั้น สิ่งสำคัญซึ่งมีผลในระยะยาวที่ต้องพิจารณา จึงอยู่ที่กฎกระทรวง

ต่อมา กระทรวงมหาดไทยได้ร่างกฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งมิได้สัญชาติไทย พ.ศ. ขึ้น เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ปรากฏตามร่างกฎกระทรวงฯ ฉบับเสนอ ครม. (เอกสารแนบ ๑) มีความจำเป็นต้องพิจารณาไปถึงเนื้อหาแห่งกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวด้วยว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม อันเป็นกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจ หรือไม่

เมื่อถ้อยคำตามตัวบทในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ กำหนดให้กฎกระทรวงฉบับนี้มีขึ้นเพื่อกำหนดฐานะการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรไทย หรือสิทธิอาศัยในประเทศไทยของบุตรคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยและมิได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เพื่อที่จะให้การตกอยู่ในสถานะคนเข้าเมืองผิดกฎหมายของคนกลุ่มนี้สูญสิ้นไป เมื่อพิจารณาถ้อยคำตามตัวบทของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม มีเจตนารมณ์ของตัวบทกฎหมายที่ต้องการเข้ามาทำหน้าที่เป็นกฎหมายการเข้าเมืองสำหรับคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย โดยการเข้ามากำหนดเฉพาะสิทธิอาศัยของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยเท่านั้น โดยไม่ได้กล่าวถึงสิทธิเข้าเมือง เพราะไม่ได้เป็น “คนเข้าเมือง”

ตามทฤษฎีลำดับชั้นของกฎหมาย (Hierarchy of law) กฎกระทรวงฉบับนี้ ย่อมเป็นกฎหมายลำดับรองที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายไทยว่าด้วยสัญชาติ ดังนั้น เมื่อมีฐานะเป็นกฎหมายลำดับรอง เจตนารมณ์ของกฎกระทรวงย่อมไม่อาจขัดต่อมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มุ่งประสงค์กล่าวถึงเรื่อง “ฐานะการอยู่” หรือ “สิทธิอาศัย” ของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย โดยต้องการ “ให้การถือว่าคนที่เกิดในประเทศไทยเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมายนั้นสูญสิ้นไป” ซึ่งเป็นวิธีคิดที่เกิดขึ้นในคราวแก้ไขกฎหมายเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจากต้องการนำแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนเข้ามาใช้คู่กับแนวคิดเรื่องความมั่นคงแห่งรัฐในการกำหนดสิทธิอาศัยของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย แทนที่แนวคิดเดิมที่คำนึงถึงเฉพาะเรื่องความมั่นคงแห่งรัฐอย่างเดียว มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม จึงเป็นกฎหมายการเข้าเมืองพิเศษสำหรับ “สิทธิอาศัยในประเทศไทยของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย”

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นว่ากรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้คนกลุ่มนี้ยังถูกถือเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย จึงเป็นการร่างกฎกระทรวงอันเป็นกฎหมายลำดับรองที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่ต้องการสร้างความสมดุลระหว่างหลักความมั่นคงและหลักสิทธิมนุษยชนในการจัดการประชากรคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย ดังนั้น ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้จึงไม่ชอบด้วยหลักลำดับชั้นของกฎหมาย และขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจ อีกทั้ง ปัญหาของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ยังปรากฏอยู่ที่เนื้อหาของร่างกฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งมิได้สัญชาติไทย พ.ศ. เนื่องจากมีข้อความขัดต่อเจตนารมณ์ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายแม่บทที่ไม่ต้องการให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง จึงมีประเด็นโต้แย้งต่อร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การที่กฎกระทรวงฯ ยังคงกำหนดให้ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทย ถูกถือเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เป็นการร่างที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายแม่บท ขัดต่อเจตนารมณ์ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่ไม่ต้องการให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทย โดยการเกิดถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในความผิดฐานเป็นผู้ที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การใช้ข้อความตามร่างกฎกระทรวงฯ จึงไม่ถูกต้อง

ประเด็นที่ ๒ ข้อความตามร่างกฎกระทรวงฯ ข้อ ๑ มีลักษณะเป็นการกำหนดฐานะทั่วไป ในการอยู่ในประเทศไทยของคนที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด แล้วกำหนดข้อยกเว้นให้กับคนบางกลุ่มตาม (ก) (ข) และ (ค) แล้ว พบว่าจะมีบุคคลเพียงสี่กลุ่มเท่านั้น ที่ได้รับการกำหนดฐานะการอาศัยอยู่ในประเทศไทยตามกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่

(๑) ผู้ที่มีบิดา มารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย เป็นกรณีพิเศษ (พ่อแม่เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีมติ ครม. รongรับการให้สถานะ)

(๒) ผู้ที่มีบิดา มารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทย เพียงชั่วคราว (พ่อแม่เป็นคนต่างด้าวที่มีหนังสือเดินทาง)

(๓) ผู้ที่มีบิดา มารดาเป็นคนต่างด้าว โดยบิดามารดาคนใดคนหนึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ (พ่อหรือแม่เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีมติ ครม. รongรับการให้สถานะ) และ

(๔) ผู้ที่มีบิดา มารดาเป็นคนต่างด้าว โดยบิดามารดาคนใดคนหนึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับการอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว (พ่อหรือแม่เป็นคนต่างด้าวที่มีหนังสือเดินทาง)

ส่วนบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ที่ไม่อยู่ในช้อยกเว้นและจะต้องอยู่ในสถานะของคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง จะเหลืออยู่ ๒ กลุ่ม ได้แก่

(๑) ผู้ที่มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

(๒) ผู้ที่มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว โดยบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ส่วนบิดาหรือมารดาอีกคนเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร (พ่อหรือแม่เป็นคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) ซึ่งกลุ่มนี้น่าจะมีสถานะดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ดังนั้น กฎกระทรวงข้อนี้จึงมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างไม่เป็นธรรม

ประเด็นที่ ๓ การกำหนดฐานะการอยู่อาศัยในประเทศไทยของบุคคลตามข้อ ๑ (ก) (ข) และ (ค) ยังขาดความชัดเจนและก่อให้เกิดปัญหาการปฏิบัติ กล่าวคือ

(๑) กรณีบุตรที่เกิดจากบิดาและมารดามีสถานการณอยู่อาศัยในราชอาณาจักรไทยแตกต่างกัน จะทำให้บุตรมีฐานะไต่ระหว่างบิดา มารดา เช่น เด็กที่เกิดจากบิดา มารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยเพียงชั่วคราว (พ่อบุคมีหนังสือเดินทาง) กับมารดาที่เป็นชนกลุ่มน้อยได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นกรณีพิเศษ หรือเด็กที่เกิดจากบิดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย (พ่อบุคมีใบสำคัญเป็นคนต่างด้าว) กับมารดาเป็นชนกลุ่มน้อย เป็นต้น ทั้งสองกรณีตัวอย่าง เด็กจะอยู่ในฐานะใด ซึ่งประเด็นนี้มีผลต่อการลงรายการทะเบียนราษฎรของเด็ก

(๒) การกำหนดระยะเวลาของฐานะในการอยู่อาศัยในประเทศไทยของเด็กที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้สัญชาติไทย โดยให้อยู่ได้เท่ากับระยะเวลาการมีสถานะของบิดามารดา เป็นการไม่เป็นธรรมสำหรับเด็ก

เพราะการสิ้นสุดสถานะการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรไทยของคนต่างด้าวเป็นเหตุเฉพาะตัว เช่น กระทำการที่เป็นการฝ่าฝืนหรือผิดกฎหมาย ก่อให้เกิดอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศ หรือเกิดจากการเสียชีวิต รวมถึงการพัฒนาสถานะไปเป็นอย่างอื่น เป็นต้น

ประเด็นที่ ๕ ข้อความตามร่างกฎกระทรวง ข้อ ๒ ขัดต่อเจตนารมณ์ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่ไม่ต้องการให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองในความผิดฐานเป็นผู้ที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การใช้ข้อความตามร่างกฎกระทรวงฯ จึงเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้ง ยังเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและไม่เหมาะสมแก่เด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทย กับบิดาหรือมารดาอีกคนหนึ่งเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งควรจะได้รับการอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่กลับถูกกำหนดให้เป็นคนเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นที่ ๕ ข้อความตามร่างกฎกระทรวงฯ ข้อ ๓

(๑) การกำหนดหลักการให้ฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของบุตรต้องสิ้นสุดลงตามบิดามารดา เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม อีกทั้งขัดต่อหลักความยุติธรรม โดยเฉพาะการสิ้นสุดฐานะการอาศัยอยู่ของบิดา มารดาเกิดจากการกระทำความผิดกฎหมาย เช่น การเดินทางออกนอกราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นการกระทำความผิดโดยลำพัง บุตรมิได้เป็นผู้กระทำความผิดด้วย แต่กลับต้องรับโทษหรือสิ้นสุดฐานะการอยู่อาศัยจากการกระทำของผู้อื่น

(๒) ร่างกฎกระทรวงข้อ ๓ เป็นการกำหนดเงื่อนไขด้านที่เป็นโทษเพียงอย่างเดียว แต่ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขด้านที่เป็นคุณไว้ด้วย เช่น ถ้าบิดามารดาได้รับการพัฒนาสถานะที่ดีกว่าเดิม เช่น เปลี่ยนจากผู้ที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้เป็นกรณีพิเศษ เป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทย ฐานะการอยู่อาศัยในประเทศไทยของบุตรจะเป็นอย่างไร

(๓) การกำหนดข้อยกเว้นของการสิ้นสุดฐานะการอาศัยในประเทศไทย โดยใช้คุณสมบัติเรื่องการบรรลุนิติภาวะ การไม่ปรากฏหลักฐานการมีและการใช้สัญชาติอื่น และการประกอบอาชีพสุจริตนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยมีเหตุผล ดังนี้

(๓.๑) ทำให้คนกลุ่มหนึ่งที่มีอายุไม่ถึง ๒๐ ปี บริบูรณ์ ไม่สามารถใช้ข้อยกเว้นได้

(๓.๒) การนำเอาเรื่องการมีสัญชาติอื่นไปเป็นข้อห้ามในการใช้สิทธิอาศัยในประเทศไทย เป็นการกำหนดที่ขัดต่อหลักกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๓.๓) การกำหนดเรื่องการประกอบอาชีพสุจริตจะถูกนำไปผูกโยงไว้กับหลักการขออนุญาตทำงาน หรือ work-permit ซึ่งจะต้องเป็นประเภทงานตามที่กระทรวงแรงงานกำหนด และหลักฐานการเสียภาษี ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นปัญหาสำหรับคนไม่มีสัญชาติไทยในกระบวนการขอสถานะทางกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

(๔) ข้อความตามวรรคท้ายที่กำหนดให้บุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ได้รับการยกเว้นเรื่องการสิ้นสุดฐานะการอยู่อาศัย ให้สามารถอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ไม่น่าจะมีผลในทางปฏิบัติเพราะการที่คนต่างด้าวจะอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้นั้น จะต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเป็นสำคัญ โดยการให้สิทธิอาศัยบางกรณีจำเป็นต้องมีมติคณะรัฐมนตรีประกอบด้วย เช่น กรณีผ่อนผันให้อาศัยอยู่ได้เป็นกรณีพิเศษตามมาตรา ๑๗ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้น

ประเด็นที่ ๖ ตามร่างกฎกระทรวง ข้อ ๔

การใช้เรื่องการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดของทางราชการ เป็นเหตุให้ฐานะการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรไทยของผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยต้องสิ้นสุดลง เป็นเรื่องที่ขาดความชัดเจนและเป็นปัญหาในทางกฎหมายและการปฏิบัติ เพราะส่วนราชการหมายถึง หน่วยงานในสังกัดกระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลายหน่วยงานมีภารกิจหน้าที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว ทั้งนี้ เงื่อนไขหรือข้อกำหนดของแต่ละหน่วยงานอาจไม่มีน้ำหนักเพียงพอจะทำให้สิทธิในการอยู่อาศัยในประเทศไทยซึ่งมีที่มาของสิทธิจากกฎหมายว่าด้วยสัญชาติและกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองต้องสิ้นสุดไป จึงควรขยายความให้ชัดเจน เหมาะสม

(๒) ประการที่สอง ควรแก้ไขมาตรา ๔ บทนิยามคำว่า “ไทยพลัดถิ่น” แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ หรือไม่

สัญชาติไทยของไทยพลัดถิ่นก่อนหน้าพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ กฎหมายไทยยอมรับสัญชาติในสองลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่

๑. การได้สัญชาติด้วยการเกิด
 - ๑.๑ การได้สัญชาติตามหลักสายโลหิต
 - ๑.๒ การได้สัญชาติตามหลักดินแดน
๒. การได้สัญชาติภายหลังการเกิด
 - ๒.๑ การได้สัญชาติโดยการสมรส
 - ๒.๒ การได้สัญชาติด้วยการแปลงชาติ

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ มีมติใหม่คือการให้สัญชาติไทยแก่ “คนไทยพลัดถิ่น” ซึ่งมีทั้งลักษณะการได้สัญชาติด้วยการเกิดและภายหลังการเกิดไปพร้อมกัน

นियามตามกฎหมายในมาตรา ๔ ว่าด้วยบทนิยาม “คนไทยพลัดถิ่น” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นโดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีต ซึ่งปัจจุบันผู้นั้นมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น และได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งและมีวิถีชีวิตเป็นคนไทย โดยได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือเป็นผู้มีลักษณะอื่นทำนองเดียวกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

เมื่อพิจารณาบทนิยามในตอนท้าย “...หรือเป็นผู้มีลักษณะอื่นทำนองเดียวกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” มีลักษณะเปิดช่องให้มีการขยายความหมายของ “คนไทยพลัดถิ่น” ออกไปได้อีกตามความเหมาะสมของข้อเท็จจริง โดยสามารถกำหนดรายละเอียดไว้ในกฎกระทรวงอันเป็นกฎหมายลำดับรองได้ เช่น กรณีปัญหาของคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่หมู่บ้านพบพระกลาง ตำบลพบพระ จังหวัดตาก ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเคยได้รับข้อร้องเรียนจากกลุ่มดังกล่าว โดยชาวบ้านเป็นบุคคลซึ่งมิใช่บุคคลผู้มีเชื้อสายไทยที่ต้องเป็นกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่น โดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีต ตามที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๔ ได้นิยามความหมาย “คนไทยพลัดถิ่น” ไว้โดยตรงที่จะมีสิทธิได้รับการรับรองเป็นคนไทยพลัดถิ่น ซึ่งจะถือว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๙/๖ แต่กลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลผู้มีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่น โดยเหตุอันเกิดจากการย้ายถิ่นฐานไป-มา ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลผู้มีลักษณะทำนองเดียวกันกับบุคคลผู้มีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นโดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีต ซึ่งกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจที่จะกำหนดให้กลุ่มบุคคลนี้ ได้รับสิทธิในการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามพระราชบัญญัติสัญชาติฯ ได้ โดยการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงมหาดไทย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาสัญชาติให้กับกลุ่มบุคคลนี้ได้รับสิทธิตามกฎหมายได้เช่นเดียวกับกลุ่มบุคคลผู้มีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นโดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีต ซึ่งได้รับการรับรองไว้โดยตรงแล้ว เป็นต้น ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาต่อไปแล้ว

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าปัญหาบทนิยามของมาตรา ๔ บทนิยามคำว่า “ไทยพลัดถิ่น” แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ อาจเกิดกรณีมีความหมายไม่ครอบคลุมทุกข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากปัญหาคนไทยพลัดถิ่นมีความซับซ้อนและแต่ละกลุ่มมีประวัติศาสตร์แตกต่างกันมาอย่างยาวนาน ทำให้ยากต่อการบัญญัติบทนิยามในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติให้ครอบคลุมผู้ได้รับผลกระทบทุกกลุ่ม ผลภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ทำให้มีวิธีการได้สัญชาติเพิ่มขึ้นมาอีกวิธีการหนึ่งเพื่อรองรับ

“คนไทยพลัดถิ่น” โดยใช้วิธีการพิจารณาทางปกครอง รูปแบบของการพิจารณารับรองเป็นการใช้ระบบ คณะกรรมการฯ (Tribunal) ตามมาตรา ๙/๖ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ แต่มีผลให้เกิดการได้สัญชาติไทยด้วยการเกิด ซึ่งครอบคลุมถึง ผู้สืบสันดานด้วย แต่อย่างไรก็ตาม กลไกในการพิจารณาและตัดสินใจยังคงอิงอยู่กับเจตคติของภาครัฐเป็นหลัก

เมื่อพิจารณาแล้วจึงเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๔ บทนิยามคำว่า “ไทยพลัดถิ่น” แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ สามารถขยายนิยามออกไปได้ หากเป็นผู้มีลักษณะอื่นทำนองเดียวกันโดยอาศัยวิธีการออกกฎหมายกระทรวงมหาดไทยรองรับ

นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีการเสนอแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิ ของบุคคล โดยกราบเรียนไปยังนายกรัฐมนตรีในหลายกรณี ปรากฏตามเอกสารแนบ ๒ - ๖ เนื่องจากเห็นว่า การแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ และสิทธิมนุษยชน กระทั่งกับบุคคลจำนวนมากและมีผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเวที ระหว่างประเทศ หากไม่ดำเนินการแก้ไขหรือขาดระบบการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ ปัญหาของสถานการณ์รุนแรงขึ้น ดังนั้น ในโอกาสนี้ จึงขอแจ้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์มายังกระทรวงยุติธรรม เพื่อดำเนินการสรุปผล ต่อไป

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทย
ของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย
พ.ศ.

หลักการ

กำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้มีการกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยไว้ในกฎกระทรวง สมควรกำหนดฐานะและเงื่อนไขดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง

กฎกระทรวง

กำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย

พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(ก) กรณีมีบิดาและมารดาเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายเช่นเดียวกับบิดาและมารดา ภายในระยะเวลาที่บิดาและมารดาได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย

(ข) กรณีมีบิดาและมารดาเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว เช่นเดียวกับบิดาและมารดา ภายในระยะเวลาที่บิดาและมารดาได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทย

(ค) กรณีมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว ให้ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราวเช่นเดียวกับบิดาหรือมารดา ภายในระยะเวลาที่บิดาหรือมารดาได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย

ทั้งนี้ กรณีผู้เกิดตาม (ก) (ข) และ (ค) อาจได้รับสิทธิ เช่น สิทธิด้านการศึกษา สิทธิด้านสาธารณสุข สิทธิการประกอบอาชีพ สิทธิการเดินทาง ที่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกรณีนั้น

ข้อ ๒ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีบิดาและมารดา หรือบิดาหรือมารดา เป็นผู้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ถือว่าเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทย

ข้อ ๓ กรณีฐานะการเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยของบิดาและมารดาหรือบิดาหรือมารดาตามข้อ ๑ สิ้นสุดลง ให้ฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้ที่เกิดตามข้อ ๑ สิ้นสุดไปด้วย เว้นแต่บุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (ก) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ
- (ข) ไม่ปรากฏหลักฐานการมีและใช้สัญชาติอื่น
- (ค) ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือเคยอาศัยอยู่
- (ง) อาศัยอยู่จริงและมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไทยต่อเนื่อง
- (จ) ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรที่ทางราชการไทยกำหนด และ
- (ฉ) ประกอบอาชีพสุจริต

ทั้งนี้ ให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน

ข้อ ๔ ฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ เป็นอันสิ้นสุดด้วยเหตุดังต่อไปนี้

- (ก) มีพฤติการณ์ที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ
- (ข) มีพฤติการณ์ที่กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (ค) เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย
- (ง) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดของทางราชการ

ข้อ ๕ ในกรณีที่ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย มีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักรไทยตามกฎหมายกระทรวงนี้ มีบุตรของผู้นั้นมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับตนตามกฎหมายกระทรวงนี้ด้วยและถึงแม้ว่าผู้นั้นจะถึงแก่กรรมแล้วก็ตาม

ให้ไว้ ณ วันที่

พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำเนาฉบับ

ที่ สม ๐๐๐๓/ ๕๒

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี
ชั้น ๖ - ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๑๗ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง การแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ตรวจสอบสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยโดยเฉพาะประเด็นสิทธิในสถานะบุคคล และได้พบปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของชนกลุ่มน้อย คนไร้รัฐไร้สัญชาติและบุคคลที่มีสถานะไม่ชัดเจนภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘ และวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเจ้าของปัญหาจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขและได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก อันเนื่องมาจากนโยบายและการปฏิบัติของภาครัฐยังไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจน ดังนี้

๑. ประเด็นเรื่องการจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายที่รัฐมีนโยบายแก้ไขปัญหาไว้ ๖ กลุ่ม แต่ได้มีการสำรวจจัดทำทะเบียน จำนวน ๔ กลุ่ม ได้แก่ ผู้ที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานแต่ตกสำรวจ เด็กและบุคคลในสถานศึกษา คนไร้รากเหง้า และคนที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศ โดยได้ดำเนินการจนถึงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ที่ขยายกรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ อีก ๒ ปี นับแต่วันที่มมติคณะรัฐมนตรี โดยปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่

๑.๑ มีบุคคลกลุ่มเป้าหมายจำนวนหนึ่งที่ได้รับการสำรวจภายในระยะเวลาที่กำหนดตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยสั่งการ แต่ไม่ได้รับการจัดทำทะเบียน ไม่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก โดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งว่าระยะเวลาดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีสิ้นสุดแล้วเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ไม่สามารถดำเนินการให้ได้

๑.๒ มีกลุ่มเป้าหมายที่ตกสำรวจหรือไม่ได้รับการสำรวจอันเนื่องมาจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการไม่ทั่วถึง ขาดการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในท้องที่ห่างไกล เด็กและคนไร้รากเหง้านอกสถานสงเคราะห์

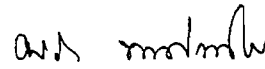
๒. ประเด็นเรื่องกำหนดสถานะบุคคล พบว่ามติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ที่อนุมัติหลักเกณฑ์การให้สถานะแก่ชนกลุ่มน้อยและบุคคลที่ไม่ได้รับราชการสำรวจจัดทำทะเบียนตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ ยังไม่ครอบคลุมบุคคลกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ฯ ที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนไว้แล้วจำนวนมาก ดังนี้

/๒.๑ กลุ่มบุคคล ...

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ กระทั่งกับบุคคลเป็นจำนวนมาก และมีผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในด้านสิทธิมนุษยชน หากไม่ดำเนินการแก้ไขหรือไม่มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้สถานการณ์ของปัญหารุนแรงขึ้นและจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจึงขอแจ้งประเด็นปัญหาข้อขัดข้องที่ตรวจสอบพบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลภายใต้ยุทธศาสตร์และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น เพื่อขอให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและมหาดไทยดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

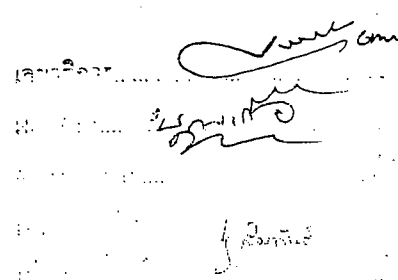
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

โทร ๐๒ - ๑๔๑๑๕๒๒

โทรสาร ๐๒ - ๑๔๓๘๗๒๐

เลขาธิการ
ผู้อำนวยการ
ผู้อำนวยการ
ผู้อำนวยการ
ผู้อำนวยการ

สำเนาฉบับ

ที่ สม ๐๐๐๓/๑๐๕

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒

พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาคำร้องเพื่อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย เรื่อง สิทธิและสถานะบุคคล อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐกรณีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปลดสิทธิกลุ่มผู้มีปัญหาสถานะบุคคลและสิทธิที่เคยได้รับสิทธิกองทุนหลักประกันสุขภาพ จำนวน ๒๐๒,๑๓๙ คน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการพิจารณาคำร้องเพื่อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายที่ ๙๖๕/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเสนอรายงานผลการพิจารณาเพื่อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย เรื่อง สิทธิและสถานะบุคคล อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐกรณีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปลดสิทธิกลุ่มผู้มีปัญหาสถานะบุคคลและสิทธิที่เคยได้รับสิทธิกองทุนหลักประกันสุขภาพ จำนวน ๒๐๒,๑๓๙ คน ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ความเป็นมา

มีผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหนังสือเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามคำร้องที่ ๘๖/๒๕๕๗ ว่า ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ ที่ได้เห็นชอบในหลักการให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการกองทุนให้สิทธิ (คืนสิทธิ) ขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขกับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิซึ่งครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสภาพและการควบคุมป้องกันโรคให้แก่บุคคลผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิ โดยกระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการลงทะเบียนและให้บริการด้านสุขภาพกับประชากรกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓ ต่อมา ในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๖ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ปลดสิทธิกลุ่มผู้มีปัญหาสถานะบุคคลและสิทธิที่เคยได้รับสิทธิรักษาพยาบาลตามนโยบาย ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ออกจากฐานข้อมูลกองทุนหลักประกันสุขภาพ จำนวน ๒๐๒,๑๓๙ คน โดยไม่มีการประสานงานกับกลุ่มประกันสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข จากเหตุดังกล่าว ทำให้หน่วยบริการที่ไม่ได้ตรวจสอบสิทธิในฐานข้อมูลกับกลุ่มประกันสุขภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และได้ให้บริการไปแล้วไม่สามารถเบิกจ่ายค่าบริการได้ ซึ่งบุคคลที่ถูกปลดสิทธิดังกล่าว กลุ่มงานประกันสุขภาพสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข อ้างว่า ไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ และไม่สามารถตั้งงบประมาณขึ้นมาใหม่เพื่อรองรับบุคคลกลุ่มนี้ได้ ทำให้บุคคลที่ถูกปลดสิทธิดังกล่าวจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเอง หรือ

/ กรณี ...

กรณีบุคคลที่ถูกปลดสิทธิไม่มีเงินค่ารักษาพยาบาล ก็จะเป็นการส่งผลกระทบต่อสร้างภาระหนี้สินให้แก่โรงพยาบาล หรือหน่วยบริการเกิดขึ้น ผู้ร้องจึงร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อขอให้พิจารณาตรวจสอบ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำข้อเสนอแนะนโยบายต่อรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาเห็นสมควรเสนอแนะนโยบาย ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในเรื่องสิทธิและสถานะบุคคลอื่นเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการได้รับบริการ สาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ กรณีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปลดสิทธิกลุ่มผู้มีปัญหาสถานะบุคคล และสิทธิที่เคยได้รับสิทธิกองทุนหลักประกันสุขภาพ จำนวน ๒๐๒,๑๓๙ คน เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ มนุษยชน ตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา ๑๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาต่อไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณารายงานผลการพิจารณาคำร้องเพื่อเสนอแนะ นโยบายฯ ในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๔.สาระสำคัญของเรื่อง

๔.๑ เรื่องสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ

สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ เป็นสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ ซึ่งกำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการ สาธารณสุขจากรัฐซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัด โรคติดต่ออันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์ โดยสิทธิในการได้รับบริการ สาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐของกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ กรณีที่มีการให้สิทธิ (คืนสิทธิ) ขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขกับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ เพิ่มเติม ซึ่งพบว่ายังมีกลุ่มบุคคลที่ตกหล่นไม่ได้รับสิทธิตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว คือ กลุ่มคนจีนโพ้นทะเล และคนที่ไม่มีสัญชาติไทยกลุ่มอื่นๆ ที่กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำทะเบียนราษฎรไว้แล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ โดยเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้ควรรับสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการ จากรัฐเช่นกัน

๔.๒ ข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย เพื่อส่งเสริมและ คุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสาธารณสุข ควรพิจารณากรณีที่มี การให้สิทธิ (คืนสิทธิ) ขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขกับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิเพิ่มเติม ตามมติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งยังมีกลุ่มบุคคลที่ตกหล่น คือ กลุ่มคนจีนโพ้นทะเลและคนที่ไม่มี สัญชาติไทยกลุ่มอื่นๆ ที่กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำทะเบียนราษฎรไว้แล้ว ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งส่วนใหญ่

/ เป็นผู้สูงอายุ ...

เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งควรพิจารณากำหนดให้กลุ่มคนที่ตกหล่นดังกล่าวได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุข
ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ ด้วย

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอความกรุณาท่านโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรี
เพื่อพิจารณารายงานผลการพิจารณาดังกล่าว และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะ
ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของประชาชน ให้มีผลในทางปฏิบัติต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใด กรุณาแจ้งให้ทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๖๒

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๕๘

เลขที่การ.....

ผอ.สคส.....

ผอ.กลุ่มงาน.....

เจ้าหน้าที่ดำเนินการ.....

เจ้าหน้าที่พิมพ์/งาน.....

22 ต.ค. 58

ที่ สม ๐๐๐๓/ ๑๐ ๕

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง การแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลและสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และแรงงานข้ามชาติ ได้ตรวจสอบสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยโดยเฉพาะประเด็นสิทธิในสถานะบุคคล และได้พบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทย ภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ และวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งได้อนุมัติหลักเกณฑ์การกำหนดสถานะบุคคลต่อกลุ่มเป้าหมาย ๔ ประเภท คือ ๑) บุคคลที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยและอาศัยอยู่เป็นเวลานาน ๒) กลุ่มเด็กและบุคคลที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาแต่ไม่มีสถานะที่ถูกต้อง ๓) บุคคลไร้รากเหง้าที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ และ ๔) บุคคลที่ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศ โดยหลักเกณฑ์ที่กำหนดภายใต้มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และทำให้ประเทศเสียประโยชน์ อาทิ

๑. การสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ กำหนดให้ชนกลุ่มน้อยที่จัดทำทะเบียนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีสิทธิขอกำหนดสถานะได้ ส่วนกรณีเด็กนักเรียน บุคคลไร้รากเหง้า และบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศ กำหนดให้บุคคลที่จัดทำทะเบียนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีสิทธิขอกำหนดสถานะได้ ทั้งๆ ที่ทุกคนที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติล้วนมีคุณสมบัติเหมือนกัน แต่ต่างกันในเรื่องระยะเวลาการสำรวจจัดทำทะเบียนเท่านั้น

๒. มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ กำหนดให้ชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและอาศัยอยู่ในประเทศไทยไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี สามารถขอมีสถานะเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่วนบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยให้ได้สัญชาติไทย แต่ระยะเวลา ๑๐ ปีนั้นให้นับถึงวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล คือวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ ทำให้คนที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๘ จนถึงปัจจุบัน

/ ซึ่งมีระยะเวลา ...

ซึ่งมีระยะเวลาการอยู่ในประเทศไทยมากกว่า ๑๐ ปี ไม่สามารถขอมีสถานะและขอสัญชาติได้ ไม่สอดคล้องกับภาพความเป็นจริงและไม่สามารถแก้ไขปัญหาสถานะและสัญชาติของชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนไว้แล้วได้ทั้งหมด

๓. หลักเกณฑ์การให้สถานะบุคคลและสัญชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ และก่อนหน้านั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์ด้านคุณวุฒิทางการศึกษาโดยเฉพาะการสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐลงทุนเป็นจำนวนมากในการพัฒนาให้บุคลากรมีคุณภาพและเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทำให้ชนกลุ่มน้อยเป็นจำนวนมากที่เรียนจบปริญญาตรี ไม่สามารถขอมีสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายหรือขอมีสัญชาติไทย และไม่สามารถทำงานได้ตามวุฒิการศึกษาต่างๆ ที่หลายคนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติและสิทธิมนุษยชน กระทบกับบุคคลเป็นจำนวนมากและมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในเวทีระหว่างประเทศ หากไม่ดำเนินการแก้ไขหรือดำเนินการโดยขาดระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้สถานการณ์ของปัญหารุนแรงขึ้น ดังนั้น จึงขอแจ้งประเด็นปัญหาข้อขัดข้องที่ตรวจพบเพื่อขอให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติดำเนินการปรับปรุงตามอำนาจหน้าที่ต่อไป โดยขอเสนอแนะให้มีการขยายโอกาสให้ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติไว้ทั้งหมด สามารถเข้าสู่สิทธิในการกำหนดสถานะและสัญชาติตามมติคณะรัฐมนตรีได้อย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน โดยให้ความสำคัญกับคุณวุฒิทางการศึกษาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กลุ่มงานคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๗

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๖๒ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๕๘

สำเนาฉบับ

ที่ สม ๐๐๐๑/๕๗

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี ชั้น ๖ - ๗
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอเกี่ยวกับ (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการ
รับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ออกตามความใน พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๗๘๑๖ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นต่อ (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรอง
ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ส่ง (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์
และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ออกตามความใน พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณา ปราบกฏตามหนังสือที่อ้างถึงนั้น
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของ
ผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง ซึ่งได้ศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิ
ของคนไทยพลัดถิ่นอย่างต่อเนื่อง และได้สนับสนุนการขับเคลื่อนของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในการเสนอกฎหมาย
เพื่อขอคืนสัญชาติไทยจนได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ นั้น
คณะอนุกรรมการฯ ได้ตรวจรายละเอียดของร่างกฎกระทรวงฯ ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอดังกล่าวแล้ว
เห็นว่ามีความหลายประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคสำหรับประชาชนในการพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
เพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด อีกทั้งประชาชนบางส่วนจะไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์ความเป็น
คนไทยพลัดถิ่นได้เพราะกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติที่ราชการกำหนดนั้นกระชับและปิดกั้นสิทธิ
ของประชาชนที่จะขอดำเนินการตามกฎหมายซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้
ยังเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกินไปกว่ากฎหมายบัญญัติไว้และไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์และ
ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ อาทิ ความตาวรรคสองของข้อ ๒ (๒)
ของร่างกฎกระทรวงฯ ที่กำหนดว่า “ถ้าผู้ขอ(พิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น)เป็นผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่
ในราชอาณาจักรไทยต้องมีทะเบียนประวัติที่กรมการปกครองบันทึกไว้ในกลุ่มผู้ที่มีเชื้อสายไทยหรือ
มีบัตรประจำตัวที่ระบุว่าผู้นั้นมีเชื้อสายไทย” ซึ่งการใช้ข้อความดังกล่าวเท่ากับเป็นการปิดโอกาสหรือตัดสิทธิ
ในการขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นสำหรับบุคคลหรือชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียน
ประวัติในกลุ่มอื่นแต่ในความเป็นจริงบุคคลนั้นเป็นญาติกับชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ
เป็นกลุ่มบุคคลที่มีเชื้อสายไทย เช่นกรณีครอบครัวของนายธนิต ผลาเกตต์ อยู่ที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ที่ได้.../

โรเบิร์ต แอน
ธิดาภ

๖/๗/๕๕

ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติอยู่ในกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชา (กลุ่ม ๖๕) ในขณะที่มารดาของบุคคลดังกล่าวชื่อนางหวัน ผลาเกตุ ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติอยู่ในกลุ่มผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัด เกาะกง กัมพูชา (กลุ่ม ๖๓) หรือบุคคลที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (กลุ่มบุคคลประเภท ๐) ตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘ ซึ่งมีจำนวนหลายพันคนเป็นญาติกับชนกลุ่มน้อยที่มีเชื้อสายไทยแต่ตกจากการสำรวจในอดีต โดยทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวของบุคคลกลุ่มนี้ไม่ได้ระบุว่าเป็นกลุ่มผู้มีเชื้อสายไทย เป็นต้น หรือข้อความตามข้อ ๒ (๕) ของร่างกฎกระทรวงฯ ที่กำหนดว่า “ผู้ขอ ต้องมีหลักฐานแสดงซึ่งน่าเชื่อถือได้ว่าไม่มีสัญชาติของประเทศอื่น” ซึ่งการใช้ข้อความดังกล่าวน่าจะเป็นการเรียกหลักฐานที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดนิยามของคนไทยพลัดถิ่นต้องไม่ถือสัญชาติของประเทศอื่น ซึ่งความหมายของการถือสัญชาติจะแตกต่างจากการมีสัญชาติตรงที่ว่าได้มีการใช้สิทธิประโยชน์จากการมีสัญชาตินั้นด้วย (การมีเอกสารของรัฐไทยที่ระบุว่าบุคคลนั้นมีสัญชาติอื่น เช่น ทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัวที่ระบุสัญชาติของผู้ถือบัตรว่าพม่าหรือกัมพูชา มิได้หมายความว่าผู้นั้นจะต้องถือสัญชาติของประเทศอื่นด้วย) เพราะเอกสารดังกล่าวเกิดจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐไทย นอกจากนี้คำว่า “หลักฐานแสดงซึ่งน่าเชื่อถือได้ว่าไม่มีสัญชาติของประเทศอื่น” หมายถึงอะไรบ้าง การเขียนข้อความที่ขาดความชัดเจนเช่นนี้เท่ากับเป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอเป็นผู้ใช้ดุลพินิจอย่างไม่มีขอบเขต และเป็นการผลกระทบให้กับประชาชน เป็นต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดเป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งให้การยอมรับคนไทยพลัดถิ่นเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิต และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงขอความอนุเคราะห์ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีโปรดพิจารณาสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในฐานะหน่วยงานที่ยกร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานรักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ เป็นต้น ให้แก้ไขปรับปรุง (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น โดยเปิดโอกาสให้สถาบันวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชนและตัวแทนประชาชนผู้เป็นเจ้าของปัญหาซึ่งจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับนี้ได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังและเหมาะสมด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

อนันต์ วัฒนกุล

ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์

ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐๒-๑๔๑๓๘๘๖

โทรสาร. ๐๒-๑๔๓-๙๕๖๙

ความเห็นของคณะกรรมการด้านสถานะบุคคลฯ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่มีต่อ (ร่าง)
กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ.
ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

(ร่าง)

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
พ.ศ.

ฯลฯ

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ขอ” หมายความว่า ผู้ขอพิสูจน์และรับรองว่าตนเป็นคนไทยพลัดถิ่น

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

ข้อ 2 ผู้ใดประสงค์จะให้คณะกรรมการพิสูจน์และรับรองว่าผู้นั้นเป็นคนไทยพลัดถิ่น
ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยหลักฐาน
ประกอบ คำขอ ดังต่อไปนี้

(1) รูปถ่ายของผู้ขอเป็นรูปครึ่งตัวหน้าตรง ไม่ใส่แว่นตาดำ และไม่สวมหมวกหรือผ้าคลุมหน้า
เว้นแต่ผู้ที่มีความจำเป็นตามลัทธิศาสนาแต่จะต้องเปิดให้เห็นหน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง ขนาด 4 x 6
เซนติเมตร จำนวนคนละห้ารูป (แปดรูปสำหรับกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอแทน)

(2) หลักฐานทะเบียนราษฎรของผู้ขอและบุคคลที่เป็นญาติสืบสายโลหิตหรือร่วมวงศ์ตระกูล
กับผู้ขอที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย (ถ้ามี) เช่น สูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิดหรือหนังสือรับรอง
การเกิด ทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ มรณบัตรหรือทะเบียนคนตาย บัตรประจำตัวประชาชนหรือ
บัตรประจำตัวอื่นที่ราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชน

ถ้าผู้ขอเป็นผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยต้องมีทะเบียนประวัติที่กรมการปกครอง
บันทึกไว้ในกลุ่มผู้ที่มีเชื้อสายไทยหรือมีบัตรประจำตัวที่ระบุว่าผู้นั้นมีเชื้อสายไทย

(ความเห็น กรณีบุคคลที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนกลุ่มอื่น เช่น กลุ่ม 65 หรือกลุ่มเลข 0
ซึ่งทะเบียนประวัติไม่ได้ระบุว่าเป็นผู้มีเชื้อสายไทย อีกทั้งบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
(บัตรคนเลข 0) ก็ไม่มีบันทึกข้อความว่าเป็นผู้มีเชื้อสายไทย คนเหล่านี้จะยื่นคำขอพิสูจน์ได้อย่างไร
การตัดข้อความดังกล่าวออกก็เท่ากับเป็นการปิดโอกาสหรือตัดสิทธิในการขอพิสูจน์ตนว่าเป็นคนไทยพลัดถิ่น)

(3) หลักฐานแสดงผังเครือญาติของผู้ขอกับครอบครัวที่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ใน
ราชอาณาจักรไทยซึ่งได้รับการรับรองจากญาติในครอบครัวที่มีสัญชาติไทย หรือถ้ามีหลักฐานการตรวจสอบ
พันธุกรรมหรือดีเอ็นเอซึ่งพิสูจน์ว่าผู้ขอเป็นญาติร่วมสายโลหิตกับผู้มีสัญชาติไทยให้ยื่นมาพร้อมกับคำขอด้วย

(ความเห็น การเขียนข้อความดังกล่าวโดยไม่มี (ถ้ามี) เท่ากับเป็นการบังคับว่าผู้ยื่นคำขอจะ
ต้องมีหลักฐานแสดงผังเครือญาติกับครอบครัวที่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย คำถามก็คือ
คณะกรรมการฯ แน่ใจแล้วหรือว่าคนไทยพลัดถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยทุกคนมีผังเครือญาติ แล้วกรณีของคนไร้
ความสามารถ หรือเด็กไร้รากเหง้า จะแสวงหาหลักฐานดังกล่าวได้อย่างไร เท่ากับเป็นการตัดสิทธิคนกลุ่มนี้เลย
ใช่หรือไม่)

(4) หลักฐานรับรองคุณสมบัติผู้ขอเกี่ยวกับความจงรักภักดีในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ความยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ความประพฤติดี และการมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งในราชอาณาจักรไทย เช่น ใบสุทธิ ประกาศนียบัตรหรือประกาศเกียรติคุณที่ออกโดยส่วนราชการ หนังสือรับรองซึ่งออกให้โดยหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่หรือปฏิบัติงานในท้องที่ที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่

(5) ผู้ขอต้องมีหลักฐานแสดงซึ่งน่าเชื่อได้ว่าไม่มีสัญชาติของประเทศอื่น

(ความเห็น การใช้ข้อความดังกล่าวไม่ได้แก้ปัญหาของบุคคลที่มีเอกสารราชการ (ทะเบียนประวัติ) ที่ระบุว่าเป็นคนสัญชาติพม่า หรือกัมพูชา และน่าจะเป็นการเรียกหลักฐานที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (การมีเอกสารของรัฐไทยที่ระบุว่าสัญชาติอื่น มิได้หมายความว่าผู้นั้นจะต้องถือสัญชาติของประเทศอื่นด้วย) อีกทั้งหลักฐานดังกล่าวหมายถึงอะไรบ้าง การเขียนข้อความอย่างนี้เท่ากับให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอเป็นผู้ใช้ดุลพินิจอย่างไม่มีขอบเขต)

ข้อ 3 ผู้ขอมีสิทธิอ้างวัตถุประสงค์ พยานแวดล้อม หรือหนังสือรับรองของสถาบันหรือองค์กรวิชาการทางด้านกฎหมายสัญชาติ สถานะบุคคล สังคมวิทยา มานุษยวิทยา หรือชาติพันธุ์ ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นหลักฐานพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามนิยามที่กำหนดให้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 ก็ได้

ข้อ 4 กรณีผู้ขอเป็นบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นคนไร้ความสามารถ ให้บิดาหรือมารดาผู้รับบุตรบุญธรรม ผู้อนุบาล หรือผู้ปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เป็นผู้ยื่นคำขอแทน

ข้อ 5 การขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามกฎหมายกระทรวงนี้ ให้ยื่นคำขอดังนี้

(1) ถ้าผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน ณ ที่ทำการสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

(2) ถ้าผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอแห่งท้องที่ที่ผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

กรณีจำเป็นอย่างยี่งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภออาจใช้ดุลพินิจเพื่อให้มีการรับคำขออนอกสถานที่ที่กำหนดได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็นอย่างยี่งเช่น กรณีทุพพลภาพ เจ็บป่วยร้ายแรง หรือชราภาพ และความสะดวกของราษฎรเป็นสำคัญ

ข้อ 6 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอพร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอตามข้อ 2 ให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานเอกสารและสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ยื่นคำขอและบุคคลอื่นที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สถานะบุคคลและจุดเกาะเกี่ยวที่สามารถพิสูจน์การเป็นผู้มีเชื้อสายไทยของผู้ขอ พร้อมทั้งออกใบรับให้แก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐาน

(ความเห็น การเขียนข้อความลักษณะนี้เท่ากับว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะออกไปรับเรื่องให้กับผู้ยื่นคำขอได้ภายหลังจากทำการตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลเรียบร้อยแล้ว ถ้าหากเจ้าหน้าที่ใช้เวลา 30 วันนับแต่วันรับเรื่องจากชาวบ้าน ก็เท่ากับว่าชาวบ้านจะได้รับใบรับหลังจากยื่นคำขอแล้ว 30 วัน ซึ่งผิดธรรมเนียมการปฏิบัติงานและไม่เป็นประโยชน์กับชาวบ้าน เพราะตามข้อเท็จจริงถ้าเรายื่นคำร้องกับหน่วยงานใดก็ตาม หน่วยงานนั้นจะต้องลงทะเบียนรับเรื่องแล้วออกไปรับเรื่องให้ก่อน ส่วนการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องดำเนินการหลังจากได้รับเรื่องดังกล่าวแล้ว ประเด็นนี้อาจเชื่อมโยงไปเรื่องการยื่นคำฟ้องคดีทางปกครอง กรณีส่วนราชการรับเรื่องไว้แล้วไม่ดำเนินการใดๆ ภายในระยะเวลาอันควร ซึ่งมักถือเวลา 90 วันนับแต่ได้รับเรื่องจากชาวบ้าน โดยจะพิจารณาจากวันที่ใบรับเรื่องเป็นสำคัญ หากเป็นดังนี้แล้ว ชาวบ้านจะฟ้องคดีได้ก็ต่อเมื่อต้องผ่านไปแล้ว 120 วันนับแต่วันยื่นคำขอ (30 วันถึงได้ใบรับ บวกกับ 90 วันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ออกไปรับ)

(2) กรณีจำเป็นที่จะต้องเรียกหลักฐานอันเป็นสาระสำคัญ เพื่อประกอบการพิจารณาให้แจ้งผู้ขอพยานหลักฐานมาเพิ่มเติมภายใน 30 วัน

การเรียกหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลตามวรรคหนึ่งจะต้องคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนรวมถึงปัจจัยแวดล้อมและความเป็นไปได้ในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอประกอบกันด้วย

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอพร้อมด้วยหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้ขอทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลา ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาดำเนินการออกไปได้ไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ในกรณีคำขอหรือหลักฐานประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ข้อ 7 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของคำขอและหลักฐานประกอบคำขอรวมทั้งสอบสวนพยานบุคคลเรียบร้อยแล้วตามข้อ 6 ให้รวบรวมคำขอและพยานหลักฐานทั้งหมดส่งให้อธิบดีกรมการปกครองหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่การตรวจสอบหลักฐานแล้วเสร็จเพื่อดำเนินการ ดังนี้

(1) ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคำขอและพยานหลักฐานให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับเรื่องดังกล่าวจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(2) ส่งคำขอและพยานหลักฐานทั้งหมด รวมทั้งความเห็นของอธิบดีกรมการปกครองหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่การตรวจพิจารณาตาม (1) แล้วเสร็จ

ข้อ 8 เมื่อฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการได้รับเรื่องตามข้อ 7 (2) ให้ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของพยานหลักฐานแล้วจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นภายในสามสิบวัน นับแต่ได้ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของคำขอเสร็จเรียบร้อยแล้ว

(ความเห็น การเขียนข้อความดังกล่าว เป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับราชการแต่ไม่เกิดประโยชน์ต่อชาวบ้านเพราะไม่มีมาตรการบังคับว่าฝ่ายเลขานุการ จะใช้เวลาเท่าไรในการตรวจคำขอให้แล้วเสร็จ ควรแก้ไขเป็น “ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับเรื่องจากกรมการปกครองหรือจังหวัด”)

ในการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นของผู้ขอรายใด คณะกรรมการจะเรียกตรวจหลักฐานหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมก็ได้ โดยให้นำความในข้อ 6 วรรคสาม มาใช้บังคับ

ข้อ 9 เมื่อคณะกรรมการพิจารณาคำขอและหลักฐานประกอบคำขอแล้วมีมติว่าผู้ขอรายใด เป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้อธิบดีกรมการปกครองออกหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้แก่ผู้นั้น ภายใน เจ็ดวันนับแต่วันที่ได้มีการจัดทำและรับรองรายงานการประชุมของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเสร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมแจ้งกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดที่ผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ เพื่อการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านให้แก่ผู้ขอตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

(ความเห็น การเขียนข้อความดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับราชการแต่ไม่เกิด ประโยชน์ต่อชาวบ้านเท่าไร เพราะต้องรอฝ่ายเลขาฯ จัดทำรายงานผลการประชุมและต้องผ่านการรับรอง รายงานการประชุมโดยคณะกรรมการฯ อีก ซึ่งเร็วที่สุดก็ต้องเป็นการประชุมครั้งถัดไป แต่ถ้าฝ่ายเลขาฯ ยังทำรายงานไม่แล้วเสร็จก็มักจะใช้วิธีขอผลัดที่ประชุมไปรับรองในการประชุมครั้งถัดไป อาจจะเป็น 1 เดือน 2 เดือน แต่ความทุกข์ของคนไทยพลัดถิ่นที่ต้องการได้สัญชาติไทยตามกฎหมายนั้น ควรได้รับการแก้ไขโดยเร็วที่สุด ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการฯ มีมติรับรองแล้วก็ต้องได้รับการลงรายการสัญชาติไทยโดยเร็ว ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 9/6 วรรคหนึ่ง การที่คณะกรรมการฯ สร้างเงื่อนไขเรื่องการรับรองรายงานการประชุมก่อนจึงจะออกหนังสือ รับรองให้นั้น น่าจะไม่สอดคล้องกับกฎหมาย)

ข้อ 10 กรณีคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าผู้ขอรายใดมิใช่คนไทยพลัดถิ่น ให้อธิบดีกรมการ ปกครองแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้มีการจัดทำและรับรองรายงานการประชุมของ คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยให้ระบุเหตุผลข้อเท็จจริงอันเป็น สาระสำคัญ และข้อกฎหมาย รวมทั้งวิธีการยื่นคำฟ้อง และระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในหนังสือแจ้งด้วย

(ความเห็น กรณีนี้ก็คล้ายๆ กับข้อ 9 มีผลกระทบต่อสิทธิของคู่กรณีในการโต้แย้งคำสั่งฯ)

ข้อ 11 คำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ใบรับ และหนังสือรับรองความเป็นไทยพลัดถิ่น ให้เป็นไปตามแบบท้ายกฎกระทรวงนี้

(ความเห็น การกำหนดแบบพิมพ์ไว้ในกฎกระทรวงนั้น ทำให้เกิดปัญหากรณีที่มีเหตุต้องแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงรายการต่างๆ ในแบบพิมพ์ จะต้องเสนอแก้ไขกฎกระทรวง ซึ่งเป็นเรื่องยุ่งยาก มีขั้นตอนมาก และเสียเวลาโดยไม่จำเป็น ปัจจุบันไม่นิยมปฏิบัติแล้ว เว้นแต่กรณีบทบัญญัติของกฎหมาย กำหนดให้ต้องทำเป็นกฎกระทรวง ซึ่งกฎหมายว่าด้วยสัญชาติไม่ได้กำหนดไว้ จึงควรจัดทำเป็นประกาศ กระทรวงมหาดไทยก็เพียงพอแล้ว ดังเช่นกรณีแบบคำขอพิสูจน์ความสัมพันธ์ความเป็นบิดาของผู้เกิดตาม มาตรา 7 วรรคสอง เป็นต้น)

ให้ไว้ ณ วันที่

พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำเนาถูกต้อง

ความพิสูจน

ที่ สม ๐๐๐๑/ ๑๓๐๓

คณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ
ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี ชั้น ๖ - ๗
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การพิจารณาร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสัญชาติ สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นต่อ (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ตามที่กระทรวงมหาดไทย (มท.) เสนอและให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วน โดยให้ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และเครือข่ายการแก้ปัญหาคนสัญชาติคนไทยดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาด้วยนั้น

คณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของคนไทยพลัดถิ่นอย่างต่อเนื่อง และได้สนับสนุนการขับเคลื่อนของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในการเสนอกฎหมายเพื่อขอคืนสัญชาติไทยจนได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ คณะอนุกรรมการฯ ได้ตรวจรายละเอียดของร่างกฎกระทรวงฯ ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอตั้งกล่าวแล้ว เห็นว่ามีหลายประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคสำหรับประชาชนในการพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด อีกทั้งประชาชนบางส่วนจะไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นได้เพราะกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติที่ราชการกำหนดนั้นกระชับและปิดกั้นสิทธิของประชาชนที่จะขอดำเนินการตามกฎหมายซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่กฎหมายกำหนดไว้

นอกจากนี้ ยังเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกินไปกว่ากฎหมายบัญญัติไว้และไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ อาทิ ความตามวรรคสองของข้อ ๒ (๒) ของร่างกฎกระทรวงฯ ที่กำหนดว่า “ถ้าผู้ขอ (พิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น) เป็นผู้เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยต้องมีทะเบียนประวัติที่กรมการปกครองบันทึกไว้ในกลุ่มผู้ที่มีเชื้อสายไทยหรือมีบัตรประจำตัวที่ระบุว่าผู้นั้นมีเชื้อสายไทย” ซึ่งการใช้ข้อความดังกล่าวเท่ากับเป็นการปิดโอกาสหรือตัดสิทธิในการขอพิสูจน์ความเป็น

คนไทยพลัดถิ่นสำหรับบุคคลหรือชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติในกลุ่มอื่น แต่ในความเป็นจริง บุคคลนั้นเป็นญาติกับชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติเป็นกลุ่มบุคคลที่มีเชื้อสายไทย ดังเช่นกรณี ครอบครัวของนายธนิต ผลาเกตุ อยู่ที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติอยู่ในกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชา (กลุ่ม ๖๕) ในขณะที่มารดาของบุคคลดังกล่าวชื่อนางหวัน ผลาเกตุ ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติอยู่ในกลุ่มผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา (กลุ่ม ๖๓) หรือบุคคลที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (กลุ่มบุคคลประเภท ๐) ตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘ ซึ่งมีจำนวนหลายพันคนเป็นญาติกับชนกลุ่มน้อยที่มีเชื้อสายไทยแต่ตกจากการสำรวจในอดีต โดยทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวของบุคคลกลุ่มนี้ไม่ได้ระบุว่าเป็นกลุ่มผู้มีเชื้อสายไทย เป็นต้น

หรือข้อความตามข้อ ๒ (๕) ของร่างกฎกระทรวงฯ ที่กำหนดว่า “ผู้ขอต้องมีหลักฐานแสดงซึ่งน่าเชื่อได้ว่าไม่มีสัญชาติของประเทศอื่น” ซึ่งการใช้ข้อความดังกล่าวน่าจะเป็นการเรียกหลักฐานที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดนิยามของคนไทยพลัดถิ่นต้องไม่มีสัญชาติของประเทศอื่น ซึ่งความหมายของการถือสัญชาติจะแตกต่างจากการมีสัญชาติตรงที่ว่าได้มีการใช้สิทธิประโยชน์จากการมีสัญชาตินั้นด้วย (การมีเอกสารของรัฐไทยที่ระบุว่าบุคคลนั้นมีสัญชาติอื่น เช่น ทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัวที่ระบุสัญชาติของผู้ถือบัตรว่าพม่าหรือกัมพูชา มิได้หมายความว่าผู้นั้นจะต้องถือสัญชาติของประเทศอื่นด้วย เพราะเอกสารดังกล่าวเกิดจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐไทย นอกจากนี้คำว่า “หลักฐานแสดงซึ่งน่าเชื่อได้ว่าไม่มีสัญชาติของประเทศอื่น” หมายถึงอะไรบ้าง การเขียนข้อความที่ขาดความชัดเจนเช่นนี้เท่ากับเป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอเป็นผู้ใช้ดุลพินิจอย่างไม่มีขอบเขต และเป็นการผลกระทบให้กับประชาชน เป็นต้น

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการฯ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมด้วยว่า ร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าว ถูกส่งไปเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยยังไม่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อรับรอง (หรือไม่รับรอง) รายงานการประชุมที่พิจารณาร่างกฎกระทรวงฯ (การประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕) นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการเองก็ได้ดำเนินการขอมติที่ประชุมเพื่อยกเว้นการรับรองรายงานการประชุมก่อนที่จะดำเนินงานต่อไป แต่ฝ่ายเลขานุการกลับดำเนินการส่งร่างกฎกระทรวงฯ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ปรากฏตามหนังสือด่วนที่สุด มท.๐๓๐๔.๑/๗๘๑๖ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕) ในวันเดียวกันฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการก็มีหนังสือถึงคณะกรรมการให้พิจารณารายงานการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ เพื่อขอให้คณะกรรมการพิจารณาตรวจ แก้ เพิ่มเติมรายงาน (ปรากฏตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท.๐๓๐๔.๑/๑๔๔๔๗ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕)

คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด เป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งให้การยอมรับคนไทยพลัดถิ่นเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิต และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงใคร่ขอความร่วมมือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาประเด็นที่เสนอมานี้ และแก้ไขปรับปรุงให้ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้สามารถใช้อย่างเหมาะสมและเป็นเครื่องมือในการดำเนินการคืนสัญชาติไทยให้กับคนไทยพลัดถิ่นโดยสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ หากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาร่างกฎกระทรวงดังกล่าวเสร็จแล้ว ผลการพิจารณาเป็นประการใด กรุณาแจ้งให้คณะอนุกรรมการฯ ทราบด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

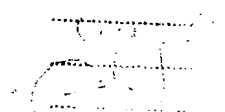

(นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ประธานอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ
ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง

ฝ่ายเลขานุการฯ

โทร ๐๒-๑๔๑๓๘๖๒ แฟกซ์ ๐๒-๑๔๓-๙๕๖๔

๒๕ พ.ย. ๒๕๕๘

กลุ่มกฎหมาย	รับที่	เลขที่
๘๓๓	๘๓๓	๒๕๙๕๐
วันที่ ๒๕/๑๑/๖๘	วันที่ ๒๕ พ.ย. ๒๕๕๘	
เวลา ๑๖.๓๐	เวลา ๑๓.๐๕ น.	

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๒๒๒.๒/๓๕๓๕

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน	สำนักงานกิจการยุติธรรม
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท	เลขที่ ๔๔๙๑/๒๕๕๘
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐	วันที่ ๒๔ พ.ย. ๒๕๕๘
	เวลา ๑๕.๑๒ น.

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงยุติธรรมได้ขอให้หน่วยงานพิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะโดยเฉพะประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน เพื่อที่กระทรวงยุติธรรมจะได้ดำเนินการสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาแล้วขอเรียนว่า กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจเกี่ยวกับการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยตามตารางรายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑. ส่วนที่ ๑ การปฏิรูปกฎหมายและการจัดทำกฎหมาย ที่เสนอให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้วมารวบรวมเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ใหม่ให้เป็นระบบยิ่งขึ้น

ประเด็นนี้เห็นว่า การรวบรวมเรียบเรียงกฎหมายและจัดให้เป็นหมวดหมู่นั้น จะทำให้เกิดความเป็นระบบมากขึ้น ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีเป็นจำนวนมาก การจัดรวบรวมให้เป็นหมวดหมู่ไว้ก็จะเป็นการง่ายในการศึกษา ค้นคว้า และเกิดความสะดวกในการที่นำกฎหมายมาใช้ โดยอาจจัดรวมไว้เป็นประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม หรือประมวลกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติด้านต่างๆ

๒. ส่วนที่ ๒ การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

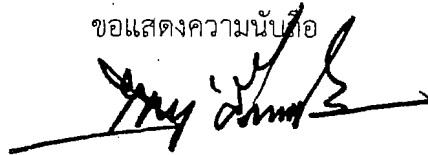
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยร่างพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อเป็นการป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขใบอนุญาต และ

/ผู้รับใบอนุญาต...

ผู้รับใบอนุญาตที่ปล่อยปละละเลยให้ผู้อื่นบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง หรือกระทำการฝ่าฝืนในพื้นที่ที่ได้รับ
อนุญาตต้องรับโทษ เป็นต้น ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติเห็นชอบ
ร่างพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว
และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนเสนอสภานิติบัญญัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกษมสันต์ จิณณวาโส)
ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

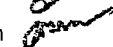
เรียน ผอ.สกธ.			
☒ เพื่อโปรดทราบ	☐ และให้ทราบโดยทั่วกัน		
☐ เพื่อโปรดพิจารณา	☐ เห็นควรมอบ		
☐ สล.	☐ กยธ.	☐ สทก.	☐ สนป.
☐ กพร.	☐ สวท.	☒ กม.	☐ คนช.
☐ สทก.	☐ สสอ.	☐ ขน.	

☐ ทราบ	☐ ให้ทราบทั่วกัน		
☐ ส่ง	☐ สล.ดำเนินการ/ร่วม		
☐ กยธ.	☐ สทก.	☐ สนป.	☐ กพร.
☐ สวท.	☐ กม.	☐ คนช.	☐ สทก.
☐ สสอ.	☐ ขน.		
มอบ.....ดำเนินการ			
.....		ผอ.สกธ.	

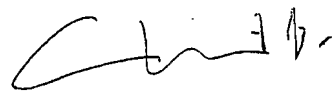
124 พ.ศ. ๒๕๕8

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๗๘ ๘๖๐๓

- ด.ศ. วิมลภาส นาม และดำเนินกร
- นางจันทร์ พง.กม. ทราบ

๓๐ พ.ย. ๒๕๕๘

กระทรวงยุติธรรม
เลขที่ 26352
วันที่ ๓๐ พ.ย. ๒๕๕๘
เวลา 13.37 น.

ที่ ศย ๐๑๖/๒๒๑๓๑

สำนักงานศาลยุติธรรม

ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร

กทม. ๑๐๕๐๐ สำนักงานกิจการยุติธรรม

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เลขที่ 4624/2558
วันที่ 2 ธ.ค. 2558
เวลา 11.46 ผลิต

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

กลุ่มกฎหมาย
รับที่ 284
วันที่ 2/12/58
เวลา 11.56

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ค่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๕๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงยุติธรรมขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อกระทรวงยุติธรรมจะได้ดำเนินการสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นว่ารายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลยุติธรรมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินการของสำนักงานศาลยุติธรรมในการเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ดังนี้

๑. การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๒ การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หลักเกณฑ์การบังคับคดีผู้ประกันและการอุทธรณ์คำสั่งศาลที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว) เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ โดยกำหนดให้ศาลหรือเจ้าพนักงานที่ส่งปล่อยชั่วคราวมีอำนาจสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) ในการติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ในกรณีที่ผู้นั้นยินยอม และกำหนดห้ามมิให้มีการเรียกประกันหรือหลักประกันเกินสมควร ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว รอประกาศราชกิจจานุเบกษา

๒. การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๓ การปฏิรูปองค์กรและการทำงานในกระบวนการยุติธรรม

๒.๑ กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานศาล

สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานศาลยุติธรรม ดังนี้

(๑) กฎหมายที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบบังคับใช้เป็นกฎหมาย และประกาศราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นการปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม โดยกำหนดให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นประธานคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม

(๒) ร่างกฎหมายที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว รอประกาศราชกิจจานุเบกษา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นการกำหนดค่านิยมของคำว่าศาลชั้นอุทธรณ์ ให้หมายความรวมถึงศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ

(๓) ร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ได้แก่

- ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นการปรับปรุงแก้ไขบัญชีอัตราเงินเดือนของข้าราชการตุลาการ

- ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นการปรับปรุงแก้ไขการเกษียณอายุของข้าราชการตุลาการพ้นจากราชการเมื่ออายุครบ ๗๐ ปี

- ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นการปรับปรุงแก้ไขอัตราเงินเพิ่มช่วยค่าครองชีพและสวัสดิการข้าราชการตุลาการ

- ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาอาวุโส (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์การไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส เมื่อข้าราชการตุลาการมีอายุครบ ๖๕ ปีบริบูรณ์

๒.๒ กฎหมายวิธีพิจารณาความ

สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความ ดังนี้

(๑) กฎหมายที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบบังคับใช้เป็นกฎหมาย และประกาศราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว ได้แก่

- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น กำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาว่าคดีที่ได้ยื่นฎีกาใดสมควรอนุญาตให้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา

- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นการกำหนดให้คดีแพ่งที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของ

สังคมเป็นส่วนรวม เช่น คดีสิ่งแวดล้อม คดีคุ้มครองผู้บริโภค เป็นคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ให้สามารถโอนคดีเหล่านี้ไปยังศาลแพ่งเป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดี โดยกำหนดให้ศาลแพ่งที่รับคดีไว้มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณานอกเขตศาลได้ เพื่อให้องค์คณะผู้พิพากษาสามารถออกไปสืบพยานที่อยู่ นอกเขตอำนาจด้วยตนเองได้ และกำหนดให้ประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีแพ่ง อันจะช่วยให้ การพิจารณาพิพากษาคดีเกิดความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๒) ร่างกฎหมายที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบบังคับใช้เป็น กฎหมายแล้ว รอประกาศราชกิจจานุเบกษา ได้แก่

- ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ พ.ศ. เป็นการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีชำนาญพิเศษต่าง ๆ

- ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่าง ประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา)

- ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา)

- ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา)

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติทั้งสามฉบับดังกล่าวเป็นการปรับปรุงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ไปยัง ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ และปรับปรุงหลักเกณฑ์การอนุญาตฎีกาให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งและที่ปรับปรุงใหม่ ส่วนการฎีกาคดีอาญาเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา

- ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา)

- ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา)

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็นการปรับปรุงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์จากเดิมที่จะต้อง อุทธรณ์คดีแพ่งไปยังศาลฎีกาเปลี่ยนเป็นการอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ และปรับปรุง หลักเกณฑ์การอนุญาตฎีกาให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ปรับปรุงใหม่

- ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขหลักเกณฑ์การอุทธรณ์) เป็นการปรับปรุงหลักเกณฑ์การอนุญาตฎีกาให้สอดคล้องกับประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ปรับปรุงใหม่

(๓) ร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(การบังคับ...

ด่วนที่สุด

ที่ ศป ๐๐๒๖/๔๕๕๖

สำนักงานศาลปกครอง

เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ความเห็นและข้อสังเกต จำนวน ๑ แผ่น
 ๒. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จำนวน ๓ แผ่น
 ๓. สำเนาหนังสือศาลปกครอง ด่วนที่สุด ที่ ศป ๐๐๒๖/๔๕๕๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
จำนวน ๓ แผ่น
 ๔. สำเนาหนังสือสร้างแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา
คดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑๕ แผ่น

ตามที่กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือแจ้งให้สำนักงานศาลปกครองพิจารณาความเหมาะสม
ของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปอันเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่องการตรวจสอบการใช้อำนาจ (แผนปฏิรูป
กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองและ
สำนักงานศาลปกครอง เพื่อที่กระทรวงยุติธรรมจะได้ดำเนินการสรุปผลการพิจารณารายงานให้
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

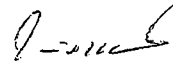
สำนักงานศาลปกครอง ได้พิจารณารายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองและสำนักงาน
ศาลปกครองมีความเห็นว่า การเสนอแก้ไขปรับปรุงดังกล่าว นั้น มีทั้งกรณีที่มีความคล้ายคลึงและมีความ
แตกต่างไปจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
โดยศาลปกครอง ปรากฏเนื้อหาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
พ.ศ. ๒๕๕๒ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งได้รับการแก้ไขไปแล้ว และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง

/และวิธี...

และวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับต่าง ๆ ซึ่งศาลปกครองได้เสนอไปยังคณะรัฐมนตรี และอยู่ระหว่างการพิจารณาในขณะนี้ รายละเอียดปรากฏตามความเห็นและข้อสังเกตเพิ่มเติมที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายไกรรัช เยวจิตร)

รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง รักษาการในตำแหน่ง
เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

สำนักกฎหมาย

กลุ่มนิติการ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๐๙๑๗ - ๑๙ (โทรศัพท์สายด่วน "๑๓๕๕")

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๑๘

ความเห็นและข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ศาลปกครองเห็นด้วยในหลักการที่จะต้องมีการปรับปรุงกฎหมาย ว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติในบางเรื่อง ศาลปกครองก็ได้เสนอขอปรับปรุงกฎหมาย ว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และได้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกมาเป็นกฎหมายแล้ว คือ การแก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.)

สำหรับข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติที่ให้มีการขยายเขตอำนาจของศาลปกครองในคดีบางประเภท เพื่อให้เกิดความชัดเจนและแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารราชการแผ่นดิน กับทั้งเพื่อเป็นการแก้ปัญหาความสับสนที่เกิดกับประชาชนในการฟ้องคดี นั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจของศาลยุติธรรม ซึ่งศาลปกครองควรจะต้องหารือร่วมกับศาลยุติธรรมให้ได้ข้อยุติเสียก่อน ซึ่งที่ผ่านมาศาลปกครองได้เคยเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ในส่วนนี้มาแล้ว แต่คณะรัฐมนตรีเห็นควรให้ชะลอการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นนี้ไว้ก่อนจนกว่าจะมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) ซึ่งศาลปกครองก็ได้เสนอความเห็นของศาลปกครองเกี่ยวกับเขตอำนาจของศาลปกครองต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

สำหรับข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติในบางเรื่องนั้น ศาลปกครองได้เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จำนวน ๔ ฉบับ ไปยังคณะรัฐมนตรีแล้ว ประกอบด้วย

ฉบับที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับคดีปกครอง) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและรับหลักการแล้ว และผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว อยู่ระหว่างรอเสนอไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ฉบับที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบริหารงานบุคคลตุลาการศาลปกครอง) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและรับหลักการแล้ว อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับที่ ๓ ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การแก้ไขปรับปรุงอำนาจของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง (ก.ขป) คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป) และกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.)) อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ฉบับที่ ๔ ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาค และการเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจทางพื้นที่ของศาลปกครอง) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและรับหลักการแล้ว อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)

ส่วนข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติในบางเรื่องนั้น ศาลปกครองเห็นว่า เป็นปัญหาในทางปฏิบัติหรือเป็นเรื่องที่สมควรกำหนดไว้ในระเบียบวิธีพิจารณาเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นคล่องตัวมากกว่าการนำมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติหรือเป็นเรื่องที่สมควรที่จะมีการปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๒๓ ถึงมาตรา ๒๕) ซึ่งศาลปกครองจะได้นำข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ และระเบียบปฏิบัติของศาลปกครองต่อไป

สำนักงานศาลปกครอง
1063
รับที่ 23 เมษ 2558
รับที่ 14.40
หน้า

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๗๗๑๔

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการ
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ที่ นร ๐๕๐๓/๒๑๐๖๗ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ยธ ๐๙๐๔/๑๘๗๑
ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๘ และเอกสารประกอบ

ตามที่ได้แจ้งคำสั่งนายกรัฐมนตรีอนุวัติให้ส่งร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี
(๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗) ต่อไป นั้น

กระทรวงยุติธรรมได้เสนอผลการพิจารณาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มาเพื่อดำเนินการ
ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

นายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งเห็นชอบให้

๑. สำนักงานศาลปกครองรับร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไปพิจารณาตามความเห็นของกระทรวงยุติธรรม และเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ประกาศใช้บังคับแล้ว ให้พิจารณาความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๒. เสนอแนวทางเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของศาลปกครอง รวมทั้งปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมต่อไป

จึงเรียนมา เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ ได้เสนอแนวทางเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของศาลปกครองดังกล่าว ไปเพื่อสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัลาส)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการ

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๖ (หจธ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (A838/A/D) www.cabinet.thaigov.go.th

สำนักกรมศาลปกครอง
วันที่ ๒๒/๑๐/๕๗
คดี ๒๒๖/๕๗
เวลา ๑๔.๐๐ น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๕๗๐๖๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๕๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานศาลปกครอง ที่ ศป ๐๐๒๖/๕๗๐๖ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗

ตามที่ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ที่สำนักงานศาลปกครองเสนอ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจศาลปกครองที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมวิธีพิจารณาคดีปกครองเกี่ยวกับการสั่งค่าชดเชยวันค่าธรรมเนียมศาล การพิจารณาประเด็นแห่งคดี การออกคำสั่งบังคับตามคำพิพากษา การตั้งข้อสงวนสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษา และการบังคับคดี เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. แต่โดยที่ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ กำหนดให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองข้างต้น จึงควรต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของสภาปฏิรูปแห่งชาติ รวมทั้งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ด้วย

๓. ประกอบกับได้มีมติคณะรัฐมนตรีและมติการประชุมร่วมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ วันที่ ๗ และ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประสานทุกส่วนราชการเพื่อจัดทำแผนการเสนอร่างกฎหมายในระยะ ๑ ปี โดยให้ทุกส่วนราชการเร่งเสนอร่างกฎหมายที่มีความจำเป็นเร่งด่วนโดยเร็ว และให้เร่งรัดจัดกลุ่มกฎหมาย โดยจัดทำเป็นตารางและกำหนดกรอบระยะเวลาแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์แล้วส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อรวบรวมเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป รวมทั้งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเร่งรัดและติดตามการดำเนินการเสนอร่างกฎหมายดังกล่าว แล้วรายงานให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ทราบด้วย ตลอดจนให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ร่วมกับกระทรวงยุติธรรมพิจารณาอำนาจหน้าที่และความเชื่อมโยงของระบบศาลกับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกระบวนการยุติธรรมให้มีความเชื่อมโยงกัน และให้รวบรวมประเด็นต่างๆ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบศาลและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกระบวนการยุติธรรมแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อนำเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมพิจารณาต่อไป

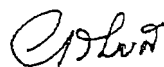
/จึง ...

จึงเห็นควรส่งร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ให้กระทรวงยุติธรรมรับไปดำเนินการตามนัยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ร่วมกับกระทรวงยุติธรรม พิจารณาอำนาจหน้าที่และความเชื่อมโยงของระบบศาลกับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกระบวนการยุติธรรมให้มีความเชื่อมโยงกัน และให้รวบรวมประเด็นต่างๆ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ระบบศาลและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกระบวนการยุติธรรม แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อนำเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติ ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมพิจารณาต่อไป

นายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งอนุมัติให้ส่งเรื่องนี้ให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาดำเนินการ ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ให้กระทรวงยุติธรรม พิจารณาดำเนินการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวรุจิรา रिमित)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๘ (กรุงเทพฯ)

โทรสาร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

ด่วนที่สุด

ที่ ศป ๐๐๒๖/ ๒๕๖๖

ศาลปกครอง

เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของศาลปกครองเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ

เรียน ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ด่วนที่สุด ที่ (รณ) ๐๔๑/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ขอความอนุเคราะห์จากศาลปกครอง แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการที่สมควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะได้นำไปประกอบการพิจารณาการร่างรัฐธรรมนูญต่อไป นั้น

ศาลปกครองขอเรียนว่า ศาลปกครองมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการที่สมควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญรวม ๔ ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ ในเรื่องเกี่ยวกับเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง นั้น ก่อนหน้าที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะมีผลใช้บังคับ รูปแบบของศาลไทยยังอยู่ในระบบศาลเดี่ยว คือ มีศาลยุติธรรมเป็นองค์กรหลัก ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง รวมถึงคดีปกครองด้วย และโดยที่ “คดีปกครอง” เป็นคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชนกรณีหนึ่ง และข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเองอีกกรณีหนึ่ง โดยเป็นข้อพิพาทที่เกิดจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร กระทำละเมิด หรือมีความรับผิดชอบอื่นอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง คดีปกครองจึงเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีทั่วไป เนื่องมาจากคดีปกครองมีนิติสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จากการออกกฎ หรือการออกคำสั่งของฝ่ายปกครองที่สามารถดำเนินการได้เองฝ่ายเดียว โดยไม่ได้อยู่บนหลักของความเสมอภาคกัน และพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่จะใช้ในศาลเกือบทั้งหมดอยู่ในความดูแลหรือครอบครองของทางฝ่ายปกครอง จึงเป็นการยากที่ประชาชนทั่วไปหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทางปกครองที่ประสงค์ฟ้องคดีจะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ยืนยันข้อกล่าวอ้างของตนได้ การให้ศาลยุติธรรมที่ใช้ระบบกล่าวหาในการดำเนินคดีเป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดีปกครอง อาจเกิดความไม่เป็นธรรมแก่คู่กรณีฝ่ายที่เป็นเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะฟ้องคดี จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดให้มีศาลปกครองซึ่งเป็นศาลที่ใช้ระบบไต่สวนในการดำเนินคดี เป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดีปกครอง

/ โดยมีอำนาจ...

โดยมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงอื่นใดได้ และไม่จำเป็นต้องรับฟังเฉพาะคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับที่ผ่านมามีได้บัญญัติรองรับให้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๖ และพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๒๓ โดยกำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเรื่องรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ซึ่งหลักการเกี่ยวกับเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองดังกล่าวของรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาเป็นหลักการที่มีความเหมาะสมแล้ว ศาลปกครองจึงเห็นควรให้คงหลักการดังกล่าวไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับมาตรา ๒๒๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประเด็นที่ ๒ ในเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดให้มีแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณในศาลปกครอง นั้น ศาลปกครองเห็นว่า การจัดตั้งแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณขึ้นในศาลปกครองย่อมจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชนและถูกต้องตามหลักวิชาการ เนื่องจากในเรื่องวินัยการคลังและการงบประมาณ เป็นมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดขึ้นมาเพื่อให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเงินการคลังของรัฐและองค์กรของรัฐเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของการรับจ่ายเงินแผ่นดิน ซึ่งการดำเนินการของรัฐและองค์กรของรัฐเกี่ยวกับการคลังและการงบประมาณจะต้องอยู่ภายใต้หลักกฎหมายปกครองที่ว่า “การกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย” ดังนั้น ในการตรวจสอบการกระทำทางปกครองที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดิน การจัดทำงบประมาณว่าเป็นไปตามวินัยการคลังและการงบประมาณของประเทศหรือไม่ จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองอยู่แล้ว อีกทั้งการกำหนดให้มีการจัดตั้งเป็นแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณขึ้นในศาลปกครองไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชน เนื่องจากคดีดังกล่าวจะได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยองค์คณะตุลาการที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมีวิธีพิจารณาคดีที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพคดี ซึ่งศาลปกครองได้ตระหนักถึงความสำคัญและได้เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับแผนกคดีดังกล่าวไว้ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาเพื่อเตรียมการจัดตั้งแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณในศาลปกครอง เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณในศาลปกครอง ตลอดจนศึกษาวิธีพิจารณาคดีและการบังคับคดีที่เหมาะสม รวมทั้งเสริมสร้างความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับวินัยการคลังและงบประมาณให้แก่บุคลากรของศาลปกครอง โดยศาลปกครองได้มีการจัดการบรรยายทางวิชาการ และจัดทำหลักสูตรและอบรมบุคลากรศาลปกครองให้สามารถพิจารณาคดีวินัยการคลังและการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยแล้ว

ประเด็นที่ ๓ ในเรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล นั้น จากการศึกษาที่มาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมาตรา ๑๙๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดในทำนองเดียวกันว่า ในกรณีที่มิมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรรมการ และในวรรคสอง

กำหนดว่า หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ ประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกสี่คนเป็นกรรมการ ประกอบกับมาตรา ๑๘ กำหนดให้เลขานุการศาลฎีกาเป็นเลขานุการคณะกรรมการ และให้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการตามที่คณะกรรมการกำหนด ศาลปกครองมีความเห็นว่า การกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลดังกล่าวเกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างศาล จึงควรปรับปรุงหลักการเดิมตามมาตรา ๑๘๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในส่วนขององค์ประกอบและผู้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับที่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๐ ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลมีความสมเหตุสมผลและเน้นหนักในทางวิชาการมากขึ้น โดยไม่ยึดโยงกับเสียงของศาลใดศาลหนึ่ง นอกจากนี้ ในส่วนของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยฯ นั้น เห็นควรกำหนดให้มีตัวแทนจากทุกศาล ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนจากศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ๆ (ถ้ามี) อย่างน้อยศาลละ ๑ คน เป็นฝ่ายเลขานุการร่วมกัน เพื่อให้ทุกศาลได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูลต่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลอย่างเสมอภาคกัน

ประเด็นที่ ๔ ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล นั้น ศาลปกครองเห็นควรกำหนดหลักการตามร่างรัฐธรรมนูญในส่วนนี้ ดังนี้

๔.๑ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของประธานศาลปกครองสูงสุด ให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

๔.๒ กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) ซึ่งเป็นองค์การบริหารงานบุคคลของศาลปกครอง เช่นเดียวกับหลักการในมาตรา ๒๗๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดไว้ทำนองเดียวกันว่า ให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภา ๒ คน และจากคณะรัฐมนตรี ๑ คน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิยะ ปะตังทา)

รองประธานศาลปกครองสูงสุด ปฏิบัติหน้าที่แทน
ประธานศาลปกครองสูงสุด

สำนักงานศาลปกครอง
สำนักกฎหมาย กลุ่มนิติการ
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๐๙๑๘
โทรสาร. ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๓๙

ที่ ศป ๐๐๒๖/ ๑๓/๒๕๕๘

ศาลปกครองสูงสุด
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
จำนวน ๑๒๐ ชุด -
๒. บันทึกสรุปสาระสำคัญของหลักการในร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ ชุด

ด้วยศาลปกครองมีความประสงค์ขอแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจเพิ่มขึ้นในการออกระเบียบเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครอง เพื่อกำหนดรายละเอียดในการดำเนินการบังคับคดีปกครองให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีอำนาจออกระเบียบกำหนดให้คำบังคับของคดีบางประเภทของศาลปกครองชั้นต้นมีผลบังคับแม้จะมีการอุทธรณ์คำพิพากษา เพื่อไม่ให้ประชาชนต้องรอการปฏิบัติตามคำพิพากษาในระหว่างการพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์

โดยที่มาตรา ๑๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติว่า “ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกัน จำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง...” ศาลปกครองจึงขอส่งร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิยะ ปะตังทา)

รองประธานศาลปกครองสูงสุด ปฏิบัติหน้าที่แทน
ประธานศาลปกครองสูงสุด

สำนักกฎหมาย

กลุ่มนิติการ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๐๔๑๗ , ๐ ๒๑๔๑ ๐๔๑๘ (โทรศัพท์สายด่วน “๑๓๕๕”)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๔๘๓๔

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
(ฉบับที่ ...)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ดังนี้

(๑) กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจเพิ่มขึ้นในการออกระเบียบเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครอง และการกำหนดมาตรการบังคับให้การบังคับคดีบรรลุผล (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔)

(๒) กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบกำหนดให้ปฏิบัติตามคำบังคับตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แม้จะมีการอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการขอทุเลาการบังคับตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น การสั่งคำขอ การอุทธรณ์คำสั่งตามคำขอดังกล่าว การวางหลักประกัน และการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ตามคำสั่งทุเลาการบังคับด้วย (แก้ไขวรรคสองและเพิ่มเติมวรรคสามของมาตรา ๗๐)

(๓) กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐชำระค่าปรับ ในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองให้ถูกต้องครบถ้วนหรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร โดยไม่มีเหตุอันสมควร (เพิ่มเติมมาตรา ๗๒/๑)

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันการดำเนินการบังคับคดีปกครองยังมีข้อขัดข้อง เนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดรายละเอียดในการดำเนินการบังคับคดีปกครองให้ครอบคลุมคดีปกครองทุกประเภท ซึ่งคดีปกครองมีลักษณะเฉพาะไม่สามารถนำหลักการของการบังคับคดีแพ่งมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการบังคับคดีให้มีประสิทธิภาพในทุกกรณีได้ อีกทั้งไม่มีบทกฎหมายบัญญัติโดยชัดแจ้งให้มีการออกระเบียบเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครองได้ และยิ่งปรากฏว่าในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองให้ถูกต้องครบถ้วนหรือปฏิบัติล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร ยังไม่มีมาตรการที่จะบังคับให้มีการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลได้ นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบกำหนดให้คำบังคับของคดีบางประเภทของศาลปกครองชั้นต้นมีผลบังคับแม้จะมีการอุทธรณ์คำพิพากษา เพื่อไม่ให้ประชาชนต้องรอการปฏิบัติตามคำพิพากษาในระหว่างการพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กมลวิ
๒๕๖๓

ร่าง
พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...)

พ.ศ. ...

.....
.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา
คดีปกครอง

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา
คดีปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธี
พิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๔ การดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับการฟ้อง การร้องสอด การเรียกบุคคล
หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดี การดำเนินกระบวนการพิจารณา การรับฟัง
พยานหลักฐาน การพิพากษาคดีปกครอง การบังคับคดีปกครอง และการกำหนดมาตรการบังคับให้การบังคับ
คดีบรรลุผล นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดย
ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่เป็นการพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ให้รอการปฏิบัติตามคำบังคับไว้จนกว่า
จะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ให้รอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด เว้นแต่
กรณีที่ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนดให้ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครอง
ชั้นต้น”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“การยื่นคำขอทุเลาการบังคับตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น การสั่งทุเลาการบังคับการอุทธรณ์คำสั่งตามคำขอดังกล่าว การสั่งทุเลาการบังคับระหว่างการพิจารณาคำขอทุเลาการบังคับ การวางหลักประกัน และการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับคำสั่งทุเลาการบังคับ ให้กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๗๒/๑ กรณีที่ความปรากฏแก่ศาลปกครองว่า หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองให้ถูกต้องครบถ้วน หรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร ศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชำระค่าปรับต่อศาลตามจำนวนที่สมควร แต่ไม่เกินสองหมื่นบาทต่อวันตลอดระยะเวลาที่มิได้ปฏิบัติตามคำบังคับหรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรก็ได้

ในการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ศาลปกครองต้องไต่สวนหรือแสวงหาข้อเท็จจริงจนเชื่อได้ว่า หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองให้ถูกต้องครบถ้วนหรือปฏิบัติล่าช้า ทั้งนี้ โดยไม่มีเหตุอันสมควร

คำสั่งปรับตามวรรคหนึ่งให้จัดทำโดยองค์คณะ และให้นำเงินค่าปรับดังกล่าวส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ชำระค่าปรับต่อศาลตามวรรคหนึ่ง ศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้ ทั้งนี้ ศาลปกครองอาจรายงานผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล ผู้ควบคุม หรือนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือสั่งการหรือลงโทษทางวินัยต่อไปก็ได้”

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ด่วนมาก

ที่ ศป ๐๐๒๖/๑๙๓๗

สำนักงานศาลปกครอง

เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ แผ่น

๒. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ แผ่น

๓. บันทึกสรุปสาระสำคัญของหลักการในการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ ชุด

๔. คำชี้แจงความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ แผ่น

๕. ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ ชุด

๖. แผ่นซีดี จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยศาลปกครองมีความประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิจะได้รับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น การเข้าสู่ตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุด การให้ ก.ศป. มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองได้เช่นเดียวกับตุลาการศาลปกครอง และการกำหนดให้ตุลาการศาลปกครองสามารถโยกย้ายตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองได้ ทั้งนี้ ในการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดตำแหน่งของข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคล และการจัดการคดีให้มีความคล่องตัวและรวดเร็วยิ่งขึ้น

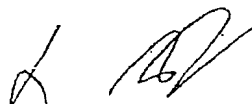
โดยที่มาตรา ๑๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติว่า “ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑

/วรรคสอง...

วรรคสอง...” ศาลปกครองจึงขอส่งร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิยะ ปะทังดา)

รองประธานศาลปกครองสูงสุด ปฏิบัติหน้าที่แทน
ประธานศาลปกครองสูงสุด

สำนักกฎหมาย

กลุ่มนิติการ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๐๙๑๗ - ๑๙ (โทรศัพท์สายด่วน “๑๓๕๕”)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๓๙

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ดังนี้
(๑) กำหนดให้ตำแหน่งตุลาการศาลปกครองชั้นต้นไม่เป็นลักษณะต้องห้ามในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุด เพื่อที่ตุลาการศาลปกครองชั้นต้นผู้ได้รับการคัดเลือกให้แต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองสูงสุดไม่ต้องลาออกจากตำแหน่ง และกำหนดให้มีการเลื่อนตุลาการศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไปดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุดได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔ (๑) และมาตรา ๑๕/๑)

(๒) กำหนดให้เพิ่มตำแหน่งผู้ช่วยตุลาการศาลปกครองชั้นต้นและอัตราเงินเดือน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง (๖) มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๓๐)

(๓) แก้ไขปรับปรุงคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้นให้สอดคล้องกับกฎหมายที่กำหนดตำแหน่งของข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนในปัจจุบัน ซึ่งเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครอง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) (ค) (จ) และ (ข))

(๔) กำหนดทางเลือกให้สามารถแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองมาดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑๐) และมาตรา ๗๘/๑)

(๕) กำหนดวิธีการให้ตุลาการศาลปกครองซึ่งโอนมาดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองกลับไปดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองได้โดยไม่เสียอาวุโส (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ วรรคสอง)

(๖) กำหนดให้ ก.ศ.ป. มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองได้ เช่นเดียวกับตุลาการศาลปกครอง (เพิ่มมาตรา ๗๘/๒)

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งของข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชน ทำให้การกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับตำแหน่งของบุคคลซึ่งจะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองไม่สอดคล้องกับตำแหน่งที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อแก้ไขปัญหาคือ ข้อขัดข้องดังกล่าวจึงได้แก้ไขปรับปรุงคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครอง และเป็นการสมควรกำหนดให้มีตำแหน่งผู้ช่วยตุลาการศาลปกครองชั้นต้นเพิ่มขึ้นอีกตำแหน่งหนึ่ง อีกทั้งสมควรที่จะกำหนดหลักการให้สามารถเลื่อนตุลาการศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไปดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุดได้ เพื่อคงความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ที่จำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและความชำนาญในการดำเนินการพิจารณาพิเคราะห์คดีปกครอง โดยไม่ถือว่าตำแหน่งตุลาการศาลปกครองชั้นต้นเป็นลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการคดีให้มีความคล่องตัวและรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังสมควรกำหนดให้ตุลาการศาลปกครองสามารถโอนไปดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองได้เพื่อให้สามารถสรรหาบุคคลที่เหมาะสมไปดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง และสมควรกำหนดให้ ก.ศ.ป. มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองได้ เช่นเดียวกับตุลาการศาลปกครอง ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันกับศาลยุติธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(ฉบับที่ ๒)

เรื่อง

แก้ไขเพิ่มเติม

ร่าง
พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...)

พ.ศ.

.....
.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) เป็นข้าราชการอื่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ทั้งนี้ เว้นแต่ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๑๕/๑ ก.ศป. อาจพิจารณาเลื่อนตุลาการศาลปกครองชั้นต้นที่มีความเหมาะสม เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุดได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๖) ในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๔

“(๖) ผู้ช่วยตุลาการศาลปกครองชั้นต้น”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๔) (ค) (จ) และ (ช) ของมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“(ค) รับราชการหรือเคยรับราชการไม่น้อยกว่าสามปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งได้รับเงินเดือนในชั้น ๓ หรือเทียบเท่า หรือตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารกลาง

(จ) รับราชการหรือเคยรับราชการไม่น้อยกว่าสามปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ หรือระดับ ๘ หรือปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐที่เทียบเท่า ทั้งนี้ ตามที่ ก.ศป. ประกาศกำหนด

(ช) สำเร็จการศึกษาสาขากฎหมายมหาชนและรับราชการในหน่วยงานของรัฐหรือปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีนับแต่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หรือไม่น้อยกว่าหกปีนับแต่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๙ ให้ ก.ศป. พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๘ และมีความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยตุลาการศาลปกครองชั้นต้น โดยวิธีการสอบคัดเลือก การทดสอบความรู้ หรือการคัดเลือกพิเศษ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

การแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ให้ ก.ศป. พิจารณาจากผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยตุลาการศาลปกครองชั้นต้นซึ่งได้รับการศึกษาอบรมตามหลักสูตรที่ ก.ศป. กำหนด และผลของการศึกษาอบรมเป็นไปตามมาตรฐานของ ก.ศป. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบ และความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นตุลาการศาลปกครอง ทั้งนี้ ให้มีการประเมินผลการศึกษาอบรมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ศป. กำหนด แล้วให้เสนอรายชื่อต่อนายกรัฐมนตรี ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นโดยอนุโลม

ผู้ช่วยตุลาการศาลปกครองชั้นต้นผู้ใดไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองชั้นต้น หรือผลของการศึกษาอบรมไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ ก.ศป. กำหนด ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.ศป. มีอำนาจสั่งให้ออกจากราชการ หรือดำเนินการเพื่อให้มีการโอนไปเป็นข้าราชการฝ่ายศาลปกครองก็ได้”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๑๘/๑ การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นคนใดให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น และตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น ให้ ก.ศป. พิจารณาคัดเลือก แล้วให้เสนอรายชื่อต่อนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นโดยอนุโลม”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๐) ในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“(๑๐) โอนไปบริหารการเป็นข้าราชการฝ่ายอื่น”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“ตุลาการศาลปกครองซึ่งโอนไปดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง
เมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือยื่นความประสงค์ขอโอนกลับเข้าดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครอง
ก่อนครบวาระ และผู้นั้นมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕
แล้วแต่กรณี ให้ ก.ศป. พิจารณาให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งในลำดับอาวุโสที่เคยครอง โดยให้ได้รับ
เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง หรือค่าตอบแทนเหมาะสมแก่การพิจารณาประจำตำแหน่ง และสิทธิ
ประโยชน์อื่นในชั้นเดียวกับตุลาการศาลปกครองที่อยู่ในลำดับอาวุโสเท่ากันในขณะที่ดำรงตำแหน่งตุลาการ
ศาลปกครอง และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (ง) ใน (๒) ของมาตรา ๓๐ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

“(ง) ผู้ช่วยตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๑ ของตุลาการศาลปกครอง
ชั้นต้น”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปแทน

“ให้ตุลาการศาลปกครอง เว้นแต่ผู้ช่วยตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ได้รับเงินประจำ
ตำแหน่งตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗๘/๑ และมาตรา ๗๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๗๘/๑ การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง อาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งโอน
มาจากตุลาการศาลปกครอง โดยจะต้องเสนอ ก.ศป. เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน และเมื่อทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งแล้ว ให้ตุลาการศาลปกครองผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตุลาการศาลปกครอง

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองที่ได้รับการแต่งตั้งจากตุลาการศาลปกครองให้มีวาระ
การดำรงตำแหน่งสองปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง โดยอาจจะได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีก แต่ไม่เกินสองวาระ
ติดต่อกัน

ให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองที่ได้รับการแต่งตั้งจากตุลาการศาลปกครองได้รับ
เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่นตามอัตราของตำแหน่งเลขาธิการ
สำนักงานศาลปกครองที่ได้รับแต่งตั้ง และหากเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่ได้รับอยู่ก่อนแต่งตั้ง
สูงกว่าอัตราเงินเดือนหรืออัตราเงินประจำตำแหน่งสูงสุดของตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

ให้ปรับเข้ากับอัตราเงินเดือนหรืออัตราเงินประจำตำแหน่งสูงสุดของตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

มาตรา ๗๘/๖ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครองตามที่ ก.ศป. กำหนด และจริยธรรมตุลาการศาลปกครองมาใช้บังคับกับเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองด้วย โดยอนุโลม และให้ ก.ศป. มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองได้เช่นเดียวกับ ตุลาการศาลปกครองตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

(๓) พ้นจากตำแหน่งตุลาการศาลปกครองในกรณีที่เป็นกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๔๑/๒ (๑) และ (๒)

(๔) ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุด ในกรณีที่เป็นกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ตามมาตรา ๔๑/๒ (๒) (ข)

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๑/๓ ในกรณีที่เป็นกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔๑/๒ (๓)

ในกรณีเป็นที่สงสัยเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.บ.ศป. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๔๑/๗ ให้นำความในมาตรา ๔๑ มาใช้บังคับกับการประชุมของ ก.บ.ศป. โดยอนุโลม

มาตรา ๔๑/๘ ก.บ.ศป. มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารราชการศาลปกครองในส่วนที่เกี่ยวกับงานบริหารราชการและงานธุรการของสำนักงานศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ออกระเบียบ ประกาศ หรือมีมติเพื่อการบริหารราชการศาลปกครองในส่วนที่เกี่ยวกับงานบริหารราชการและงานธุรการของสำนักงานศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน ประเพณีปฏิบัติของทางราชการ และนโยบายของประธานศาลปกครองสูงสุด รวมทั้งมีอำนาจยับยั้งการบริหารราชการของศาลปกครองหรือสำนักงานศาลปกครองที่ไม่เป็นไปตามระเบียบ ประกาศ หรือมตินั้นด้วย

(๒) ออกประกาศแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานศาลปกครองและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว

(๓) ให้ความเห็นชอบในการเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนของศาลปกครองต่อคณะรัฐมนตรี

(๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๔๑ และบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และพัสดุในราชการศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

(๕) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศาลปกครอง รวมทั้งอัตราค่าตอบแทนการจ้างด้วย

(๖) กำหนดเรื่องการจัดสวัสดิการ และการสงเคราะห์อื่นแก่ตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง และพนักงานราชการศาลปกครอง และกำหนดเรื่องเงินค่าตอบแทนพิเศษ และเงินค่าครองชีพแก่ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง และพนักงานราชการศาลปกครอง

(๗) กำหนดให้มีตรา สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายใดเพื่อใช้ในการบริหารราชการศาลปกครอง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการทำและใช้ตรา สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายนั้นไว้ด้วย

(๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลใดเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการของศาลปกครองหรือสำนักงานศาลปกครอง และกำหนดอัตราเบี้ยประชุมหรือ

ค่าตอบแทนให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง โดยในระเบียบจะกำหนดมิให้บุคคลใดเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการในเวลาเดียวกันไม่เกินจำนวนที่กำหนดก็ได้

(๙) กำกับดูแลการบริหารราชการศาลปกครองให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.บ.ศป.

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการบริหารศาลปกครองเป็นผู้ลงนาม

มาตรา ๘ ให้แก้ไขคำว่า “ก.ศป.” ตามมาตรา ๗ มาตรา ๗/๑ มาตรา ๓๐/๑ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นคำว่า “ก.บ.ศป.”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง” ประกอบด้วย

(๑) รองประธานศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการ ก.พ. และเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๒) กรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตุลาการศาลปกครองจำนวนสี่คน ซึ่งได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจำนวนสองคน และได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นจำนวนสองคน เว้นแต่ผู้ช่วยตุลาการศาลปกครองชั้นต้นไม่มีสิทธิเลือก

(๓) กรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นข้าราชการฝ่ายศาลปกครองในระดับไม่ต่ำกว่าตำแหน่งที่ ก.ศป. กำหนดจำนวนสามคน ซึ่งได้รับเลือกจากข้าราชการฝ่ายศาลปกครองด้วยกัน

(๔) กรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาองค์กร ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารและการจัดการ จำนวนด้านละหนึ่งคน ซึ่งกรรมการตาม (๑) (๒) และ (๓) เป็นผู้เลือก

ให้ ก.บ.ศป. แต่งตั้งข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ

ห้ามมิให้กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิในคราวเดียวกัน”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

“มาตรา ๘๑/๑ ให้นำความในมาตรา ๔๑/๓ มาใช้บังคับกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง (๔) โดยอนุโลม”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

“มาตรา ๘๑/๒ การเลือกกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง (๒) ให้นำความในมาตรา ๔๑/๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และการเลือกกรรมการข้าราชการฝ่าย

ที่ ศป ๐๐๒๖/๒๒๑๖

ศาลปกครองสูงสุด
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง การเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงอำนาจของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง (ก.ข.ป.) และ
คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศ.ป.)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
จำนวน ๑๒๐ ชุด
 ๒. บันทึกหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ แผ่น
 ๓. ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ ชุด
 ๔. บันทึกสรุปสาระสำคัญของหลักการในร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ แผ่น
 ๕. คำชี้แจงความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ ชุด
 ๖. แผ่นซีดี จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยศาลปกครองมีความประสงค์ขอแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารราชการศาลปกครองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารราชการและงานธุรการของสำนักงานศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการศาลปกครอง เพื่อให้การบริหารราชการศาลปกครองเป็นไปด้วยความเรียบร้อยยิ่งขึ้น รวมทั้งแก้ไขปรับปรุงอำนาจของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง (ก.ข.ป.) และคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศ.ป.) ให้สอดคล้องกับการกำหนดให้มี ก.บ.ศป. ดังกล่าวด้วย

โดยที่มาตรา ๑๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติว่า “ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง...”

/ ศาล...

มาตรา ๔๑/๓ กรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔๑/๒ (๓) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๔) ไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง
- (๕) ไม่เป็นผู้มีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคติดต่อร้ายแรง
- (๖) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งให้พักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- (๗) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (๘) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๙) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

มาตรา ๔๑/๔ การเลือกกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔๑/๒ วรรคหนึ่ง (๒)ให้นำความในมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้มีคณะกรรมการดำเนินการเลือก ประกอบด้วยตุลาการศาลปกครองสี่คนซึ่งประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้คัดเลือก และเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง มีหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก การตรวจนับคะแนนและการประกาศผลการเลือกกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรับผิดชอบดูแลให้การเลือกกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔๑/๒ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) เป็นไปโดยถูกต้องและเรียบร้อย และประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว

ให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๔๑/๕ วาระการดำรงตำแหน่ง และการเลือกกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิกฎพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้นำความในมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงไม่ว่าเพราะเหตุใด และวาระการอยู่ในตำแหน่งที่ว่างลงนั้นเหลือไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดดำเนินการให้มีการเลือกกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งดังกล่าวว่างลง และให้ผู้ได้รับเลือกอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๔๑/๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๔๑/๔ กรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออกโดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง (๓) ให้เป็นไปตามวิธีการที่ ก.ขป. ประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๒ กรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีโดยอาจได้รับเลือกใหม่ได้อีก แต่จะอยู่ในตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๕) (๖) และ (๗) ของมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

“(๕) พ้นจากตำแหน่งตุลาการศาลปกครองในกรณีที่เป็นการกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง (๒)

(๖) ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุด ในกรณีที่เป็นการกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง (๒)

(๗) การพ้นจากตำแหน่งกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง (๕)ให้นำมาตรา ๕๑/๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

“มาตรา ๘๗/๑ การประชุมของ ก.ขป.ให้นำมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๔ ให้ ก.ขป. มีอำนาจออกระเบียบ หรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และการดำเนินการอื่นของสำนักงานศาลปกครองโดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การเลื่อนชั้นเงินเดือน การออกจากราชการ การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน วินัย การสอบสวนและการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษสำหรับข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๒) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๓) การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี และการลาหยุดราชการของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๔) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๕) การแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ตามแต่จะมอบหมาย

(๖) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๗) การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างสำนักงานศาลปกครองและพนักงานราชการศาลปกครอง รวมทั้งการกำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี และการลาหยุดราชการ ของลูกจ้างสำนักงานศาลปกครองและพนักงานราชการศาลปกครอง

(๘) การกำหนดกิจการอื่นที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของ ก.ขป.

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเป็นผู้ลงนาม”

มาตรา ๑๖ ในวาระเริ่มแรก ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดดำเนินการให้มีการเลือกกรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕๑/๒ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) และกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) และ (๔) ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้บังคับ คงเป็นคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ต่อไป และให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เมื่อมีการประกาศผลการเลือกกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓)

มาตรา ๑๗ บรรดาพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ หรือจนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๘ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ที่ ศป ๐๐๒๖/พ.ศ. ๕๙๖

ศาลปกครองสูงสุด
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

พ/ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงอำนาจในการเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลปกครองชั้นต้นและประกาศ
เปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาค และการกำหนดให้เงินในคดีที่ค้างจ่ายอยู่ในศาลปกครองหรือ
ที่เจ้าพนักงานบังคับคดีตกเป็นของแผ่นดิน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
จำนวน ๑๒๐ ชุด
๒. บันทึกหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ แผ่น
๓. ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ ชุด
๔. บันทึกสรุปสาระสำคัญของหลักการในร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ แผ่น
๕. คำชี้แจงความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ ชุด
๖. แผ่นซีดี จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยศาลปกครองมีความประสงค์ขอแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้การเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาค และการเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลปกครองชั้นต้น เป็นอำนาจของประธานศาลปกครองสูงสุด โดยความเห็นชอบของ ก.บ.ศป. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และกำหนดให้บรรดาเงินต่าง ๆ ในคดีที่ค้างจ่ายอยู่ในศาลปกครองหรือที่เจ้าพนักงานบังคับคดี ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอากายในห้าปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งสิทธิให้ตกเป็นของแผ่นดิน

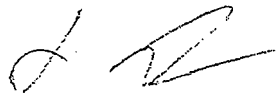
โดยที่มาตรา ๑๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติว่า “ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกัน จำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง...”

/ ศาล...

ศาลปกครองจึงขอส่งร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป ทั้งนี้ การเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. จำนวน ๓ ฉบับ ซึ่งศาลปกครองได้เสนอมาก่อนหน้านี้ นั้น เป็นกรณีที่ศาลปกครองได้พิจารณาตามลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนของเรื่องแล้ว และเห็นสมควรต้องดำเนินการให้ทันต่อการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในกรอบระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ กำหนดไว้ หากรวมเสนอเป็นร่างเดี่ยวอาจทำให้การพิจารณาเพื่อแก้ไขกฎหมายของศาลปกครองเกิดความล่าช้าและไม่ทันตามกรอบระยะเวลาดังกล่าวได้ ดังนั้น เมื่อมีการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในเรื่องใดเสร็จสิ้นแล้ว ศาลปกครองจึงส่งร่างกฎหมายในเรื่องนั้นให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป ซึ่งรวมถึงร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นฉบับสุดท้าย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิยะ ปะตังทา)

รองประธานศาลปกครองสูงสุด ปฏิบัติหน้าที่แทน
ประธานศาลปกครองสูงสุด

สำนักกฎหมาย

กลุ่มนิติการ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๐๙๑๗ , ๐ ๒๑๔๑ ๐๙๑๘ (โทรศัพท์สายด่วน "๑๓๕๕")

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๓๙

(ฉบับที่ ๕)
ยวิ
ฉบับที่ ๕

ร่าง
พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหกของมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ศาลปกครองในภูมิภาคจะเปิดทำการเมื่อใด ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.บ.ศป. ประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดวันเปิดทำการ”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๘/๑ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลปกครองชั้นต้นเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.บ.ศป. มีอำนาจออกประกาศเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลปกครองชั้นต้นในราชกิจจานุเบกษา โดยให้คำนึงถึงสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนและปริมาณคดีประกอบด้วย”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๗๕/๑ บรรดาเงินต่าง ๆ ในคดีที่ค้างจ่ายอยู่ในศาลปกครองหรือที่เจ้าพนักงาน
บังคับคดี ถ้าผู้มีสิทธิได้เรียกเอาภายในห้าปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งสิทธิ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

(ฉบับที่ ...)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาค และการเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลปกครองชั้นต้น เป็นอำนาจของประธานศาลปกครองสูงสุด โดยความเห็นชอบของ ก.บ.ศป. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘ วรรคหก และเพิ่มมาตรา ๘/๑)

(๒) กำหนดให้บรรดาเงินต่าง ๆ ในคดีที่ค้างจ่ายอยู่ในศาลปกครองหรือที่เจ้าพนักงานบังคับคดี ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาภายในห้าปีนับแต่วันที่ได้รับความแจ้งสิทธิ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน (เพิ่มเติมมาตรา ๗๕/๑)

เหตุผล

โดยที่ศาลปกครองได้เปิดทำการมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว เพื่อให้เกิดความรอบคอบยิ่งขึ้นในการกำหนดเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาค สมควรกำหนดให้ ก.บ.ศป. ให้ความเห็นชอบก่อนที่ประธานศาลปกครองสูงสุดจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกอบกับเขตอำนาจศาลปกครองชั้นต้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขตอำนาจศาลปกครองในภูมิภาคหลายศาล ยังเป็นไปโดยไม่สอดคล้องกับการอำนวยความสะดวกแก่คู่กรณีและผู้เกี่ยวข้องให้ได้รับความสะดวกและรวดเร็วในการเดินทางไปติดต่อศาลปกครองนั้น อันเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน กับทั้งเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการคดีของศาลปกครองในแต่ละภูมิภาคซึ่งมีปริมาณคดีแตกต่างกันมากให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สมควรกำหนดให้ประธานศาลปกครองสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.บ.ศป. มีอำนาจออกประกาศในราชกิจจานุเบกษาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลปกครองชั้นต้นได้ นอกจากนี้ ด้วยพบว่าบรรดาเงินต่าง ๆ ในคดีที่ค้างจ่ายอยู่ในศาลปกครองหรือที่เจ้าพนักงานบังคับคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงินค่าธรรมเนียม เงินค่าปรับ และเงินกลาง ซึ่งผู้มีสิทธิรับเงินมิได้เรียกเอาภายในระยะเวลาที่กำหนด มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่ไม่อาจดำเนินการใด ๆ กับเงินที่ค้างจ่ายดังกล่าวได้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้ สมควรกำหนดให้บรรดาเงินต่าง ๆ ที่ค้างจ่ายดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาภายในห้าปี เพื่อให้สามารถแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการเงินที่ค้างจ่ายอยู่ในศาลปกครองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ด่วนที่สุด

ที่ สด ๐๒๐๑/ 9960

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

16

พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบ
การใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงยุติธรรมได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอ
ความเหมาะสมและข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป ตามมาตรา ๓๑
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการ
ยุติธรรม)) ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขอเรียนว่า ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูป
แห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเหมาะสมแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญเกียรติ รักชาติเจริญ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักกฎหมายและคดี

โทร ๐๒ - ๑๔๑ - ๘๗๓๓

โทรสาร ๐๒ - ๑๔๑ - ๘๗๓๓

ด่วนที่สุด

ที่ ศร ๐๐๐๙.๑/๑๑๔๙

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
ถนนแจ้งวัฒนะ กทม. ๑๐๒๑๐

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

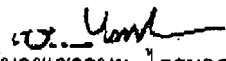
อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยช ๐๙๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงยุติธรรมได้แจ้งให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ โดยให้แจ้งความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติมไปยังสำนักงานกิจการยุติธรรม ภายในวันศุกร์ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณารายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติการปฏิรูปที่ ๗ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) ในการปฏิรูปองค์กรศาล มีข้อเสนอให้ประชาชนมีอำนาจยื่นฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรงในกรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กระทบสิทธิเสรีภาพของตนขัดกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและข้อเสนอเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. แล้ว เห็นว่ารายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติการปฏิรูปที่ ๗ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) มีความเหมาะสมแล้ว ทั้งนี้ โดยให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. มีเนื้อหาสาระในเรื่องการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้สอดคล้องกับศาลยุติธรรมและศาลปกครองด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายชวนะ ไตรมาศ)

ที่ปรึกษาด้านวิชาการ รักษาราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักคดี ๕

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๗๗๔๒

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๒๘

ด่วนที่สุด

ที่ อส ๐๐๐๗(พท)/ 13819

สำนักงานอัยการสูงสุด
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

วท พคจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๑๔/๙๒๙๐ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงยุติธรรมได้แจ้งว่า ที่ประชุมร่วมระหว่างกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณาข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) แล้วมีมติเห็นชอบด้วยในหลักการของข้อเสนอแนะดังกล่าว และเพื่อให้การพิจารณาข้อเสนอแนะเป็นไปโดยรอบคอบได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน จึงขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว มีความเห็น ดังนี้

๑. เห็นชอบด้วยกับหลักการของข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) ของสภาปฏิรูปแห่งชาติในส่วนที่ ๓ ข้อ ๒ การปฏิรูปองค์กรอัยการที่ให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เป็นอิสระปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง และมีข้อสังเกตในประเด็นตามข้อเสนอแนะข้อ ๕ ข้อเสนอแนะประเด็นการปฏิรูปและแนวทางการดำเนินการในข้อ ๕.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการลดจำนวนคดีในชั้นศาล โดยการแก้ไขกฎกระทรวงมหาดไทยฯ โดยให้พนักงานสอบสวนเป็นคู่สัญญาในสัญญาประกันแทนพนักงานอัยการในจังหวัดอื่นนอกจากเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และการแก้ไขปัญหาให้ผู้ต้องหาสามารถใช้หลักประกันอย่างต่อเนื่องจากชั้นพนักงานสอบสวนไปยังพนักงานอัยการหรือจากชั้นพนักงานอัยการไปสู่ชั้นศาล นั้น เห็นว่าการให้พนักงานสอบสวนเป็นคู่สัญญาในสัญญาประกันแทนพนักงานอัยการในจังหวัดอื่นนอกจากเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จะเป็นการเพิ่มภาระโดยการเดินทางแก่ประชาชนที่จะต้องมาขึ้นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นพนักงานอัยการแล้วจะต้องเดินทางไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนเพื่อทำสัญญาประกันตัวกับ

พนักงาน ...

พนักงานสอบสวน ซึ่งการคมนาคมในจังหวัดอื่นอาจก่อให้เกิดภาวะแก่ประชาชนในการเดินทางได้ซึ่งแตกต่างจากการคมนาคมหรือการเดินทางในกรุงเทพมหานคร จึงเห็นว่ายังไม่ควรมีการแก้ไขกฎกระทรวงดังกล่าว ส่วนการแก้ไขปัญหาให้ผู้ต้องหาสามารถใช้หลักประกันอย่างต่อเนื่องจากชั้นพนักงานสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ หรือจากชั้นพนักงานอัยการไปสู่ชั้นศาล เห็นว่าปัจจุบันมีมาตรา ๑๑๓/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้อยู่แล้ว

๒. กรณีร่างพระราชบัญญัติ รวม ๖ ฉบับ

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองติดตามทรัพย์สินของแผ่นดินคืนจากการทุจริต พ.ศ.

เห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ ตามร่างฯ มาตรา ๓๒ วรรคสองและวรรคสาม ที่กำหนดให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งพนักงานอัยการเป็นคณะทำงาน แล้วเสนอร่างฟ้องต่อคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลดังกล่าวในคำฟ้องภายในหกสิบวัน และคณะกรรมการจะต้องส่งคืนร่างคำฟ้องพร้อมข้อมูลเห็นว่าควรเพิ่มเติมถ้ามีให้พนักงานอัยการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นทนายความภายในเจ็ดวันและพนักงานอัยการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นทนายความต้องเสนอคำฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในสามสิบวัน นั้น

เห็นว่า เป็นการขัดต่อความเป็นอิสระในการพิจารณาสิ่งคดีของพนักงานอัยการ เนื่องจากพนักงานอัยการต้องมีอิสระในการพิจารณาสิ่งคดีอีกชั้นหนึ่งเสียก่อน อันเป็นการอำนวยความสะดวก รักษามลประโยชน์ของรัฐ และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ควบคู่กันไป จึงต้องมีบทบัญญัติที่พนักงานอัยการได้พิจารณาสิ่งสำนวน หากเห็นชอบด้วยก็ดำเนินการตามที่คณะกรรมการเสนอมา หากพิจารณาแล้วพยานหลักฐานยังไม่สมบูรณ์เพียงพอก็สามารถขอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ ก่อนเสนอร่างฟ้องต่อคณะกรรมการ และหากเห็นว่าไม่ควรฟ้องจะดำเนินการอย่างไรจึงสมควรระบุไว้ในร่างกฎหมายให้ชัดเจน

๒.๑.๒ ตามร่างฯ มาตรา ๓๓ กรณีการอุทธรณ์คำพิพากษาศาล กำหนดให้ต้องดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการ กรณีที่พนักงานอัยการเห็นด้วยกับคณะกรรมการก็จะไม่เกิดปัญหา แต่หากกรณีที่พนักงานอัยการไม่เห็นด้วย กล่าวคือ การไม่อุทธรณ์หรือไม่ฎีกา ควรกำหนดหลักเกณฑ์กรณีดังกล่าวไว้ด้วยว่าจะดำเนินการอย่างไร

๒.๒ ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลป้องปรามการทุจริตและวิธีพิจารณาคดีป้องปรามการทุจริต พ.ศ.

เห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

๒.๓ ร่างพระราชบัญญัติการยุติข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนขึ้นศาล พ.ศ.

เห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอาจซ้ำซ้อนกับร่างพระราชบัญญัติที่ฝ่ายบริหารได้ดำเนินการร่างและผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว คือ ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. ซึ่งร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นสอบสวนและการชะลอการฟ้องไว้ครบถ้วนแล้ว

- ๒.๔ ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.
เห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว
- ๒.๕ ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.
เห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว
- ๒.๖ ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ.
เห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิติศิต ระเบียบธรรม)

รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน
อัยการสูงสุด

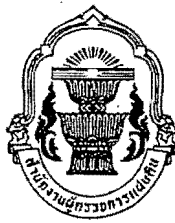
สำนักงานวิชาการ

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย

โทร. / โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๔๙๑

E-mail : dlaw@ago.go.th

๒๕ พ.ย. ๒๕๕๘ **ด่วนที่สุด**
ที่ ผพ ๑๐/๑๗)๕๕

เลขที่ ๕ 6021
วันที่ ๒๕ พ.ย. ๒๕๕๘
เวลา 13.20

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕
๑๒๐ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

สำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขที่ 4519 / 2558
วันที่ 25 พ.ย. 2558
เวลา 16.00 (เสร็จ)

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

กลุ่มกฎหมาย
รับที่ 263
วันที่ 26/11/๒๕๕๘
เวลา ๕.๒7

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๔๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงยุติธรรมได้ขอให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินขอเรียนว่า ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินทุกท่านได้พิจารณารายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าวตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปดังนี้

๑. ประเด็นการกำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔๓ บัญญัติให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเห็นว่ารัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาและกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาที่มีความเหมาะสมแล้ว ดังนั้น ในการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเห็นควรกำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาและองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาไว้ในลักษณะเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒. ประเด็นกำหนดให้คณะกรรมการองค์กรอิสระในแต่ละองค์กรจัดทำนโยบายแถลงต่อรัฐสภา เพื่อให้ทราบถึงทิศทางการทำงานของคณะกรรมการว่าจะไปในทิศทางใด พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สามารถได้ซักถามหรือแสดงความเห็นตามความเหมาะสม

ในการกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินจัดทำนโยบายแถลงต่อรัฐสภา นั้น เป็นสิ่งที่ดีเพื่อให้รัฐสภาได้ทราบถึงทิศทางการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและเป็นการสอดคล้องกับการที่พระราชบัญญัติ

/ประกอบ...

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔๓ ซึ่งบัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา แต่เนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินมิได้ ปฏิบัติหน้าที่ในรูปของคณะกรรมการเช่นเดียวกับองค์กรอิสระอื่นและการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ของผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนจะไม่พร้อมกัน ดังนั้น การที่จะกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ต้องมีการกำหนดเป็นกรอบระยะเวลาการแถลงนโยบายให้ชัดเจน เช่น ให้แถลงนโยบายปีละหนึ่งครั้ง หรือให้แถลง นโยบายสี่ปีหนึ่งครั้ง เป็นต้น จะกำหนดให้มีการแถลงนโยบายก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเดียวกับ คณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๗๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่น่าจะกระทำได้

๓. กรณีให้สำนักงานมีอิสระในการสอบสวนสำนวนคดีตลอดจนงานธุรการและให้คณะกรรมการ รับผิดชอบในการพิจารณาจากสำนวนที่จัดทำโดยสำนักงาน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๔๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ บัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ หรือความเดือดร้อนจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเป็นอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินโดยเฉพาะ การที่จะกำหนดให้สำนักงานมีอิสระในการสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔๒ บัญญัติให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นหน่วยงาน ที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งในส่วน ขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการตราพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อกำหนด กรอบอำนาจหน้าที่ของสำนักงานซึ่งเป็นหน่วยธุรการในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยแยกออกจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งนี้ เพื่อเป็น หลักประกันความเป็นอิสระของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนั้น จึงเห็นว่า การตรากฎหมายเกี่ยวกับผู้ตรวจการ แผ่นดินและหน่วยธุรการของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามแนวรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีความเหมาะสมแล้ว

๔. กรณีองค์กรอิสระต้องเข้มงวดต่อการจัดทำและการใช้งบประมาณมากกว่าหน่วยงานปกติ เพราะองค์กรอิสระเหล่านี้เป็นผู้ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายต่อหน่วยงานอื่น

ในการจัดทำและการใช้งบประมาณของผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาดำเนินการตามกรอบ ของกฎหมายและระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัดอยู่แล้ว แต่ในทางกลับกันที่ผ่านมาผู้ตรวจการแผ่นดิน จะได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างจำกัด และการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับมาตรา ๑๖๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ และโดยที่องค์กรอิสระโดยเฉพาะองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้องค์กรดังกล่าวให้เพียงพอกับการบริหารงานโดยอิสระ เพื่อให้สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้การบริหารราชการแผ่นดินได้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเห็นควรปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดสรรงบประมาณขององค์กรอิสระดังกล่าวเป็นการจัดสรรงบประมาณให้เป็นสัดส่วนกับจำนวนงบประมาณแผ่นดินในแต่ละปีงบประมาณ เช่น การจัดสรรงบประมาณให้องค์กรดังกล่าวร้อยละ ๑ ของจำนวนงบประมาณทั้งหมดในแต่ละปีงบประมาณ เป็นต้น โดยให้มีคณะกรรมการร่วมของฝ่ายบริหารองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และนักวิชาการ หรือบุคคลภายนอก เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรตามรัฐธรรมนูญตามความเหมาะสม และเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้ดุลยพินิจในการตัดทอนงบประมาณขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เนื่องจากที่ผ่านมารองบประมาณเพื่อการปฏิบัติการกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ได้อย่างเข้มแข็งมักจะถูกตัดทอนลงอย่างมาก อาจเป็นเพราะไม่ยากให้องค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินเข้มแข็ง เพื่อการตรวจสอบจะได้แผ่วบางลง

๕. กรณีกำหนดองค์กรและกระบวนการควบคุมการใช้อำนาจขององค์กรอิสระไว้อย่างชัดเจน ภายใต้หลักการแบ่งแยกอำนาจการใช้อำนาจอธิปไตย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้อย่างชัดเจนซึ่งหากการดำเนินการไม่เป็นไปตามกรอบอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดก็จะไม่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้กำหนดมาตรการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ โดยจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา หรือสำนักงานต้องจัดทำงบดุล งบการเงินและบัญชีส่งผู้สอบบัญชีและให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชี จึงเห็นว่า ระบบการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจตามกฎหมายปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว

๖. กรณีการจัดทำรายงานประจำปีแถลงต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามที่แถลงนโยบายไว้หรือไม่ประการใด

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔๓ กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินคนใดคนหนึ่งมาแถลงรายงานประจำปีต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาด้วยตนเอง จึงเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีความเหมาะสมอยู่แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ยื่น ขอ.สสร.

เพื่อโปรดทราบ และให้ทราบโดยทั่วกัน

เพื่อโปรดพิจารณา เห็นควรขอ

สร. กยร. สชก. สนป.

กพร. สรพ. กม. คมช.

สทก. สสอ. คต.

สำนักสอบสวน

ขอแสดงความนับถือ

(นายธาวิน อินทร์จ่านงค์)

ทราบ ไม่ทราบทั่วกัน

ส่ง ส่งคืนเป็นการ/ร่วม

กยร. สทก. สนป. กพร.

สรพ. กม. คมช. สทก.

สสอ. คต.

มอบ.....ดำเนินการ

.....ขอ.สสร.

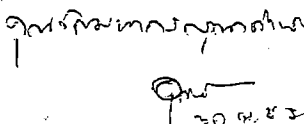
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๙๒๑๘

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๓๖๙

www.ombudsman.go.th

รองอธิบดี รักษาราชการแทน
เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
25 พ.ย. 2558

30 พ.ย.

ส่วนที่สุด

ที่ ตช ๐๐๑๑.๑๔/๕๖๘๐

กลุ่มกฎหมาย
รับที่ ๕๖๗
วันที่ ๘/๑๒/๕๖
เวลา ๑.๓๗

สำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขที่รับ 4678/2558
วันที่ - 3 ส.ค. 2558
เวลา 11.44 น.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ถนนพระรามที่ ๑ เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐

MO, พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๔๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูป
แห่งชาติวาระปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและ
กระบวนการยุติธรรม)

ตามหนังสือที่อ้างถึง ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษา
และข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติวาระปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูป
กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) ในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ ความละเอียด
ทราบแล้ว นั้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขอส่งความเห็น ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก **กมล ทัศนาญชลี**

(สุพร พันธุ์เสื่อ)

พลตำรวจเอก

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

เรียน ผอ.สทท.

เพื่อโปรดทราบ และให้ทราบโดยทั่วกัน

เพื่อโปรดพิจารณา เห็นควรมอบ

สล. กยธ. สทท. สนป.

กพร. สวท. กม. ศนช.

สทท. สสอ. คณ.

ทราบ ให้ทราบทั่วกัน

ส่ง สล.

กยธ. สทท. สนป. กพร.

สวท. กม. ศนช. สทท.

สสอ. คณ.

มอบ.....ดำเนินการ

.....ผอ.สทท.

สำนักงานกฎหมายและคดี

กองกฎหมาย กลุ่มงานกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๖๘๑ - ๒ โทรสาร ๐ ๒๒๕๒ ๗๙๗๑

ทนายความ/ผู้ทนายความ/ผู้ทนายความ
๑๐๓

ความเห็นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

วาระปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูป

การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)

๑. ส่วนที่ ๑ การปฏิรูปกฎหมายและการจัดทำกฎหมาย

พิจารณาแล้วเห็นด้วยในหลักการตามข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฉบับต่างๆ ซึ่งหากผู้รักษาการตามกฎหมายเห็นชอบเสนอขอปรับปรุงแก้ไข สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ต่อไป

๒. ส่วนที่ ๒ การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑) พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ (กำหนดข้อสันนิษฐานว่าผู้ขับขี่ขับรถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น ในกรณีที่ไม่ยอมให้ทดสอบโดยไม่มีเหตุอันควร) หากเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หากมีการร้องเรียนก็มีมาตรการทางกฎหมายบังคับให้ถูกดำเนินคดีทั้งทางอาญาและวินัย ถ้ามีการแสวงหาประโยชน์จากการตั้งด่านบนถนนสาธารณะ

๒) ร่างพระราชบัญญัติการยุติข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนขึ้นศาล พ.ศ. สภาปฏิรูปแห่งชาติได้เสนอร่างกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีกฎหมายการปฏิรูประบบงานไกล่เกลี่ยทั้งระบบ ซึ่งปัจจุบันมีการเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหลายฉบับ เช่น ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. (เสนอโดยกระทรวงยุติธรรม), ร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. (เสนอโดยสำนักงานศาลยุติธรรม) และ ร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชุมชน พ.ศ. (เสนอโดยกรมคุ้มครองสิทธิ กระทรวงยุติธรรม) และ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการเสนอร่าง พ.ร.บ.การไกล่เกลี่ยคดีอาญา ในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. ซึ่งร่างกฎหมายทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าวมีหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และในบางกรณีก็มีความซ้ำซ้อนกัน คณะอนุกรรมการยุติธรรมทางเลือกและการมีส่วนร่วมในงานยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรมจึงได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาเพื่อหากฎหมายกลางเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ย โดยในส่วนของงานไกล่เกลี่ยคดีอาญาที่ประชุมเห็นชอบในหลักการให้ใช้ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. ไม่มีความจำเป็นต้องยกพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. ขึ้นใหม่ แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังยืนยันร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. เนื่องจากเนื้อหาไม่มีความขัดแย้งกันกับร่างกฎหมายที่เสนอโดยหน่วยงานอื่น เป็นกระบวนการไกล่เกลี่ยของแต่ละขั้นตอนโดยแยกต่างหากจากกัน และเห็นว่าหากรวมร่างกฎหมายเข้าด้วยกันอาจจะมีความมีปัญหาในส่วนของ การบังคับใช้ การตีความ รวมถึงการแก้ไข ดังนั้น หากมีการแยกตามร่างที่แต่ละหน่วยงานเสนอจะทำให้เกิดความยืดหยุ่นและสามารถแก้ไขเพื่อทันต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละส่วนได้ง่ายกว่า

๓. ส่วนที่ ๔ การปฏิรูปการแก้ปัญหายาเสพติดให้โทษร้ายแรง โดยมีข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้พิจารณากร่างประมวลกฎหมาย

ยาเสพติดเรียบร้อยแล้วนั้น เนื่องจากขั้นตอนการยกร่างประมวลกฎหมายดังกล่าวได้มีผู้แทนจาก
กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดเข้าร่วมพิจารณามาตั้งแต่ต้นจึงไม่มีความเห็นเพิ่มเติม แต่อย่างไร

๕. ส่วนที่ ๕ การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจหน้าที่ และกระบวนการทำงานตำรวจเพื่อประโยชน์ของ
ประชาชน (ซึ่งเป็นวาระการปฏิรูปที่ ๖) สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่าคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและ
กระบวนการยุติธรรมแยกพิจารณาและแยกรายงานออกเป็นอีกฉบับหนึ่งแล้ว ในชั้นนี้จึงไม่มีความเห็นใน
ประเด็นดังกล่าว

กรุงเทพมหานคร
รับที่ 287
วันที่ 21/2/58
เวลา 9.14

สำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขที่ 4618/2658
วันที่ 1 ส.ค. 2558
เวลา 16.30.46

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ที่ ศช ๐๐๑๑.๑๔/๕๕๖๐

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ถนนพระรามที่ ๑ เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐

Handwritten signature

MO, พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๔๑๔/๓๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ซึ่งส่งมาด้วย ความเห็นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูป
แห่งชาติวาระปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและ
กระบวนการยุติธรรม)

ตามหนังสือที่อ้างถึง ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษา
และข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติวาระปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูป
กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) ในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ ความละเอียด
ครบถ้วนแล้ว นั้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขอส่งความเห็น ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน ผอ.สท. เพื่อโปรดทราบ และให้ทราบโดยทั่วกัน
 เพื่อโปรดพิจารณา เห็นควรมอบ พลตำรวจเอก
○ สล. ○ กยธ. ○ สทก. ○ สนป.
○ กพร. ○ สวท. ○ กม. ○ สนช.
○ สทก. ○ สสอ. ○ ตน.

ขอแสดงความนับถือ

Handwritten signature: สุพร พันธุ์เสือ

(สุพร พันธุ์เสือ)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน.....ในการ

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ทราบ ให้ทราบทั่วกัน
 ส่ง สล.
 กยธ. สทก. สนป. กพร.
 สวท. กม. สนช. สทก.
 สสอ. ตน.

สำนักงานกฎหมายและคดี
กองกฎหมาย กลุ่มงานกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๖๘๑ - ๒ โทรสาร ๐ ๒๒๕๒ ๗๙๗๑

Handwritten signature

Handwritten signature

การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)

๑. ส่วนที่ ๑ การปฏิรูปกฎหมายและการจัดทำกฎหมาย

พิจารณาแล้วเห็นด้วยในหลักการตามข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฉบับต่างๆ ซึ่งหาก
รักษาการตามกฎหมายเห็นชอบเสนอขอปรับปรุงแก้ไข สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะพิจารณารายละเอียดใน
แต่ละประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ต่อไป

๒. ส่วนที่ ๒ การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑) พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ (กำหนดข้อสันนิษฐานว่าผู้ขับขี่
ขับรถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น ในกรณีที่ไม่ยอมให้ทดสอบโดยไม่มีเหตุอันควร) หากเจ้าหน้าที่
ตำรวจปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หากมีการร้องเรียนก็มีมาตรการทางกฎหมายบังคับ
ให้ถูกดำเนินคดีทั้งทางอาญาและวินัย ถ้ามีการแสวงหาประโยชน์จากการตั้งด่านบนถนนสาธารณะ

๒) ร่างพระราชบัญญัติการยุติข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนขึ้นศาล พ.ศ. สถาป
แห่งชาติได้เสนอร่างกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีกฎหมายการปฏิรูประบบงานไกล่เกลี่ยทั้งระบบ ซึ่ง
ปัจจุบันมีการเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหลายฉบับ เช่น ร่างพระราชบัญญัติมาตรการ
ป้องกันการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. (เสนอโดยกระทรวงยุติธรรม), ร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.
(เสนอโดยสำนักงานศาลยุติธรรม) และ ร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชุมชน พ.ศ. (เสนอโดยกรม
คุ้มครองสิทธิ กระทรวงยุติธรรม) และ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการเสนอร่าง พ.ร.บ.การไกล่เกลี่ยคดีอาญา
ในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. ซึ่งร่างกฎหมายทั้ง ๕ ฉบับดังกล่าวมีหลักการพื้นฐาน
เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และในบางกรณีก็มีความซ้ำซ้อนกัน คณะอนุกรรมการยุติธรรมทางเลือกและ
การมีส่วนร่วมในงานยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรมจึงได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาเพื่อหา
กฎหมายกลางเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ย โดยในส่วนของกรไกล่เกลี่ยคดีอาญาที่ประชุมเห็นชอบในหลักการให้ใช้
ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. ไม่มีความจำเป็นต้องยกร่างพระราชบัญญัติ
การไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. ขึ้นใหม่ แต่สำนักงานตำรวจ
แห่งชาติยังยืนยันร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ.
เนื่องจากเนื้อหาไม่มีความขัดแย้งกันกับร่างกฎหมายที่เสนอโดยหน่วยงานอื่น เป็นกระบวนการไกล่เกลี่ยของ
แต่ละขั้นตอนโดยแยกต่างหากจากกัน และเห็นว่าหากรวมร่างกฎหมายเข้าด้วยกันอาจจะมีปัญหาในส่วนของ
การบังคับใช้ การตีความ รวมถึงการแก้ไข ดังนั้น หากมีการแยกตามร่างของแต่ละหน่วยงานเสนอจะทำให้เกิด
ความยืดหยุ่นและสามารถแก้ไขเพื่อทันต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละส่วนได้ง่ายกว่า

๓. ส่วนที่ ๔ การปฏิรูปการแก้ปัญหายาเสพติดให้โทษร้ายแรง โดยมีข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุง
กฎหมายพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้พิจารณากร่างประมวลกฎหมาย

ยาเสพติดเรียบร้อยแล้วนั้น เนื่องจากขั้นตอนการยกร่างประมวลกฎหมายดังกล่าวได้มีผู้แทนจาก
องปบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดเข้าร่วมพิจารณามาตั้งแต่ต้นจึงไม่มีความเห็นเพิ่มเติม แต่อย่างไร

๔. ส่วนที่ ๕ การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจหน้าที่ และกระบวนการทำงานตำรวจเพื่อประโยชน์ของ
ประชาชน (ซึ่งเป็นวาระการปฏิรูปที่ ๒) สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่าคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมายและ
กระบวนการยุติธรรมแยกพิจารณาและแยกรายงานออกเป็นอีกฉบับหนึ่งแล้ว ในชั้นนี้จึงไม่มีความเห็นใน
ประเด็นดังกล่าว

๑๖ พ.ย. ๒๕๕๘

กระทรวงยุติธรรม
เลขรับ 25384
วันที่ ๑๖ พ.ย. ๒๕๕๘
เวลา 13.55

สำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขที่ 4371/2558
วันที่ 17 พ.ย. 2558
เวลา 15.01 น. 15.01

ด่วนที่สุด

ที่ ดช ๐๐๑๑.๑๕/๕๕๑๓
ถึง กระทรวงยุติธรรม

กลุ่มกฎหมาย
รับที่ 22๖
วันที่ 18/11/58
เวลา 10.19

ตามที่กระทรวงยุติธรรม มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยช ๐๔๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) โดยให้แจ้งความเห็นหรือข้อสังเกต ภายในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขอเรียนว่า เรื่องดังกล่าวมีความจำเป็นต้องให้หน่วยงานในสังกัดพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา จึงขอขยายระยะเวลาการพิจารณาเสนอความเห็นในหลักการและสาระสำคัญของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าว หากผลเป็นประการใดจะได้นำเรียนมาเพื่อโปรดทราบโดยด่วนต่อไป

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานกฎหมายและคดี
กองกฎหมาย กลุ่มงานกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๖๘๑ - ๒
โทรสาร ๐ ๒๒๕๒ ๗๙๗๑

เรียน ผอ.สกร.			
☐ เพื่อโปรดทราบ	☐ และให้ทราบโดยทั่วกัน		
☐ เพื่อโปรดพิจารณา	☐ เห็นควรมอบ		
☐ สล.	☐ กยธ.	☐ สพท.	☐ สนป.
☐ กพร.	☐ สวท.	☒ กกม.	☐ สนช.
☐ สชท.	☐ สสอ.	☐ ดบ.	

☐ ทราบ	☐ ให้ทราบทั่วกัน		
☐ ส่ง	☐ สล.ดำเนินการ/ร่วม		
☐ กยธ.	☐ สพท.	☐ สนป.	☐ กพร.
☐ สวท.	☐ กกม.	☐ สนช.	☐ สชท.
☐ สสอ.	☐ ดบ.		
มอบ.....	ดำเนินการ		
	ผอ.สกร.		

17 พ.ย. 2558

คุณวิมลพร คุณค้ำจุนหม่อม 2/ดล
18 พ.ย. 58

ด่วนที่สุด

ที่ ศษ ๐๐๑๑.๑๕/๕๕๑๓

ถึง กระทรวงยุติธรรม

ตามที่กระทรวงยุติธรรม มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศษ ๐๕๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูป กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) โดยให้แจ้งความเห็นหรือข้อสังเกต ภายในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขอเรียนว่า เรื่องดังกล่าวมีความจำเป็นต้องให้หน่วยงานในสังกัดพิจารณา เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา จึงขอขอยระยะเวลาการพิจารณาเสนอความเห็นในหลักการและสาระสำคัญของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าว หากผลเป็นประการใดจะได้นำเรียนมาเพื่อ โปรดทราบโดยด่วนต่อไป

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานกฎหมายและคดี

กองกฎหมาย กลุ่มงานกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๖๘๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๒๒๕๒ ๗๘๗๑

ด้วยที่สุด

ที่ คค ๐๒๐๕/ ๕๖๖๕

กลุ่มกฎหมาย
รับที่ ๖๖๗
วันที่ 22/12/๕๘
เวลา ๙.๒๕

เลขที่ 27994
วันที่ ๑๕ ธ.ค. ๒๕๕๘
เวลา 13.27

กระทรวงคมนาคม

ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง การตรวจสอบ
สำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขที่ 4884 / 2558
วันที่ 27 ธ.ค. 2558
เวลา 14.34 (๑๗)

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงยุติธรรมขอให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) กรณีคณะรัฐมนตรีมีมติรับข้อเสนอแนะดังกล่าว และมอบให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับไปพิจารณาร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าว แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงคมนาคมพิจารณาข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) โดยได้แจ้งกรมการขนส่งทางบกและกรมทางหลวงพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วทั้งสองหน่วยงานเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยกรมทางหลวงได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นการเสนอแก้ไขปัญหาการแข่งรถบนท้องถนน สาธารณะนั้น ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ซึ่งออกตามความในมาตรา ๕(๑) แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดอัตราความเร็วของยานพาหนะที่เดินบนทางหลวง และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งอัตราโทษสูงกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ส่วนประเด็นมาตรการแก้ปัญหาการแสวงหาประโยชน์จากการตั้งด่าน บนถนนสาธารณะนั้น ตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานทางหลวงมีอำนาจในการตรวจตรายานพาหนะมิให้ยานพาหนะมีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนด เพื่อประโยชน์ในการรักษาทางหลวง ซึ่งในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ต่อไป

เรียน ผอ.สทอ.
☐ เพื่อโปรดทราบ ☐ และให้ทราบโดยทั่วกัน
☐ เพื่อโปรดพิจารณา ☐ เบื้องต้น
☐ สล. ☐ กยธ. ☐ สทอ. ☐ กยป.
☐ กพร. ☐ สทพ. ☒ กม. ☐ สทข.
☐ สทค. ☐ สสอ. ☐ ตน.

ขอแสดงความนับถือ

๙๗

(นายพงษ์ศักดิ์ สมใจ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงคมนาคม

☐ ทราบ ☐ ให้ทราบทั่วกัน
☐ ส่ง ☐ สล.ดำเนินการร่วม
☐ กยธ. ☐ สทอ. ☐ สยป. ☐ กย
☐ สทพ. ☐ กม. ☐ สทข. ☐ สย
☐ สสอ. ☐ ตน.
มอบ.....ดำเนินการ
..... ผอ.สทอ

สำนักงานปลัดกระทรวง
 สำนักกฎหมาย
 โทร. ๐-๒๒๘๑-๓๒๖๓
 โทรสาร ๐-๒๒๘๐-๖๑๑๖

ทูลกระหม่อมเอก พลเรือเอก สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
 ๒๗ ธ.ค. ๕๘

๒๑.๕๓.๕๕

ความที่สุด

ที่ นร ๐๘๐๘/๕๓๕๗

กลุ่มกฎหมาย
รับที่ ๓๓
วันที่ ๒๒/๒/๕๔
เวลา ๑-๒

เลขที่ ๒๘๐๙๑
วันที่ ๒๑ มี.ค. ๕๕
เวลา ๑๕.๐๐น.

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

สำนักงานกฤษฎีกา/ตีพิมพ์
เรื่อง ๔๘๘๖/๒๖๕๘
เลขที่
วันที่ ๒๑ ธ.ค. ๕๕๘
เวลา ๑๖.๓๐ น.

ตามหนังสืออ้างถึง กระทรวงยุติธรรมขอให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติพิจารณาความเหมาะสมรายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) ในส่วนของการปฏิรูปกฎหมายและการจัดทำกฎหมาย (ประเด็นการจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ) และแจ้งความเห็นหรือข้อสังเกตให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาประมวลสรุปผลในภาพรวมเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป นั้น

สำนักงาน ฯ พิจารณาแล้ว ขอนำเรียนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง และความเห็นดังนี้

๑. การกิจของสำนักงาน ฯ ที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอในรายงานข้างต้น คือเรื่องการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล (มติคณะรัฐมนตรี ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘) และหลักเกณฑ์กำหนดสถานะบุคคลตามยุทธศาสตร์ ฯ (มติคณะรัฐมนตรี ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓) มีสำนักงาน ฯ เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในระดับนโยบาย และกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในระดับปฏิบัติ ซึ่งที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายผ่านกระบวนการพิจารณาของกระทรวงมหาดไทย และได้รับสถานะตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (สัญชาติไทย หรือบุคคลต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย) ไปแล้วจำนวนหนึ่ง ยังคงเหลือกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้รับการกำหนดสถานะตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาแก้ปัญหาในระยะต่อไป ประกอบด้วย ๑) ชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์ที่เข้ามาและกลับประเทศต้นทางไม่ได้ ซึ่งได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์ ฯ ในช่วงปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๒ แต่ถูกชะลอการกำหนดสถานะเนื่องจากตรวจพบปัญหาการสวมตัว และความถูกต้องชัดเจนของตัวบุคคล ๒) กลุ่มบุคคลที่ได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์ ฯ เพิ่มเติมช่วงปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ และ ๓) กลุ่มอื่น ๆ ที่ยังมีความคลุมเครือด้านสถานะ อาทิ คนไร้รากเหง้า ซึ่งกลุ่มคนดังกล่าวนี้ส่วนหนึ่งเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติโดยข้อเท็จจริงและสุจริต และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายโดยเจตนา ภายใต้สถานการณ์การโยกย้ายถิ่นฐานของประชากรแบบไม่ปกติในปัจจุบัน

๒. โดยที่การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ฯ รวมทั้งการจัดการกลุ่มปัญหาใหม่ในระยะต่อไป จะพิจารณาภายใต้ ๓ กฎหมายหลักที่เกี่ยวข้อง คือ กฎหมายว่าด้วยสัญชาติ กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ซึ่งสำนักงาน ฯ มีข้อสังเกตว่า ข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ในประเด็นที่ยังขัดกับหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองที่คำนึงถึงความมั่นคงของชาติ

ดังนั้น ในการพิจารณาความเหมาะสมข้อเสนอนี้ในภาพรวม จึงควรต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างหลักสิทธิมนุษยชน และความมั่นคงของชาติประกอบกัน ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายหลังที่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามข้อเสนอดังกล่าวแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ดุลพินิจจำแนกกลุ่มบุคคลเพื่อดำเนินการตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งสัมพันธ์ต่อการละเมิดหรือเลือกปฏิบัติ รวมทั้งอาจเป็นการเปิดโอกาสให้มีการทุจริตประพฤตินิชอบโดยอาศัยปัญหาข้อกฎหมายเป็นเครื่องมือ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายปกรณ์ ศรีจันทร์งาม)

รองเลขาธิการ ฯ รักษาการแทน
เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

เรียน ศย.สกร.			
☒ เพื่อโปรดทราบ	☐ และให้ทราบโดยทั่วกัน		
☐ เพื่อโปรดพิจารณา	☐ ไม่เสนอเรื่อง		
☐ สล.	☐ กยธ.	☐ สสจ.	☐ อ.ก.ค.ศ.
☐ กพร.	☐ สวท.	☒ กอ.	☐ อ.ก.ค.ศ.
☐ สทก.	☐ สสอ.	☐ ศน.	

สำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงภายในประเทศ
โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๘๐๐๐ ต่อ ๓๓๐๘
โทรสาร ๐ ๒๖๒๙ ๘๐๖๘

☐ ทราบ	☐ ให้ส่งทราบผู้บังคับ		
☐ ส่ง	☐ สล.		
☐ กยธ.	☐ สวท.	☐ สสจ.	☐ กพร.
☐ สวท.	☐ ส.น.	☐ ส.ค.	☐ ส.ค.
☐ สสอ.	☐ ศน.		
มอบ.....	มีการ		
.....		

ศุภรวิมลทการุณกุลทาลำดับคนต่อไฟล์

๒๕๖๓๘๘

๒๕/๕
๒๕๕๘

ที่ ๔๙๕๖ / ๒๕๕๘
๒๓ ส.ค. ๒๕๕๘
๑๕:๐๐ ๑๕:๐๐

กระทรวงยุติธรรม
เลขรับ ๒๘๖๖
วันที่ ๒๕ ส.ค. ๒๕๕๘
เวลา ๑๕:๐๐ น.

กลุ่มกฎหมาย
รับที่ ๓๕๔
วันที่ ๒๙ ต.ค. ๕๘
เวลา ๐๘:๒๒

ด่วนที่สุด

ที่ ตผ ๐๐๐๕/ ๗๕๑๓

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

เรียน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๘๑๔/๗๓๓๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงยุติธรรมได้แจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พิจารณาความเหมาะสมของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)) ในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจและหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พิจารณาแล้ว เห็นพ้องตามความเห็นของสภาปฏิรูปแห่งชาติ แต่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ที่มาของคณะกรรมการคัดสรรบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ก. คณะกรรมการคัดสรรจากภาครัฐ ควรกำหนดกรอบให้เป็นองค์กรอิสระที่ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายบริหาร

ข. คณะกรรมการคัดสรรจากองค์กรเอกชนที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ควรกำหนดกรอบให้เป็นกลุ่มองค์กรวิชาชีพ อาทิเช่น สภานายความ สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

นอกจากนี้ การกำหนดว่าหน่วยงานใดมีสิทธิได้เสนอชื่อบุคคลเข้ามาเป็นคณะกรรมการคัดสรรนั้น ยังไม่มีความชัดเจนว่าเป็นองค์กรใด หรือคณะกรรมการมีองค์ประกอบเช่นใดที่จะเป็นผู้คัดเลือก ซึ่งอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากในขั้นตอนการสรรหา เพราะจะเป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนและระยะเวลาในการสรรหา ดังนั้น เห็นควรกำหนดให้เป็นกลุ่มองค์กรวิชาชีพตามที่เสนอข้างต้นให้เป็นผู้มีสิทธิเสนอชื่อบุคคล

ค. คณะกรรมการคัดสรรจากภาคประชาชน เห็นชอบในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดสรรบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ แต่ควรมีการกำหนดกรอบของภาคประชาชนให้ชัดเจนว่าควรเป็นรูปแบบใด เช่น กลุ่มภาคประชาชนที่มีการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชัน หรือกลุ่มผลักดันการต่อต้านการทุจริต

ง. คณะกรรมการคัดสรรจากรัฐสภา ควรมีการกำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภาเข้ามาร่วมเป็นกรรมการคัดสรรด้วย

๒. งบประมาณ

กรณีการตัดทอนงบประมาณปกตินั้น สามารถทำได้ในชั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตั้งงบประมาณ มีหน้าที่เพียงตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในการพิจารณาคำขอ

/งบประมาณ...

งบประมาณได้เท่านั้น และควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้จ่ายในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากงบประมาณปกติของแต่ละองค์กร โดยต้องจัดสรรค่าใช้จ่ายให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของแต่ละองค์กรเหล่านั้นและกำหนดหลักเกณฑ์ที่มาของรายได้และการใช้เงินกองทุนเป็นค่าใช้จ่ายที่ชัดเจน แน่นอน เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินการของแต่ละองค์กร

๓. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองติดตามทรัพย์สินของแผ่นดินคืนจากการทุจริต พ.ศ.

เห็นชอบในหลักการและเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองติดตามทรัพย์สินของแผ่นดินคืนจากการทุจริต แต่ในส่วนของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ควรจะต้องมีการกำหนดให้สอดคล้องกับโครงสร้างภายในของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน นอกจากนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินควรมีอำนาจในการยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าได้มาโดยทุจริตไว้ก่อน และให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องมีหน้าที่พิสูจน์ว่าได้ทรัพย์สินมาอย่างไร เพราะหากให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่พิสูจน์ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้มาโดยทุจริต ก็จะเป็นการยากที่จะติดตามเอาทรัพย์สินของแผ่นดินคืน

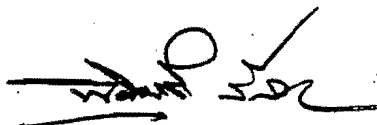
๔. เพื่อมิให้การปราบปรามทุจริตเกิดความล่าช้า ควรให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีอำนาจสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการบริหารการเงินการคลังได้เอง เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจเพียงตรวจสอบและชี้มูลความผิด เมื่อตรวจสอบพบว่ามีการทุจริตหรือมีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินหรือทรัพย์สินของรัฐ จะต้องส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนหรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินคดีตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้า ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงควรเพิ่มอำนาจให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการบริหารการเงินการคลังที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการในชั้นสอบสวน และส่งเรื่องให้อัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้โดยตรง ต่อไป

๕. กรณีความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง ควรเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในการวินิจฉัยและลงโทษปรับทางปกครอง ส่วนการอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหา ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองแผนกคดีวินัยทางการเงินและการคลัง ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผอ.สภร.			
☒ เพื่อโปรดทราบ	☐ และให้ทราบโดยทั่วกัน		
☒ เพื่อโปรดพิจารณา	☐ เห็นควรมอบ		
☐ สล.	☐ กยธ.	☐ สทก.	☐ สนป.
☐ กพร.	☐ สวท.	☒ กม.	☐ ศนช.
☐ สทก.	☐ สสอ.	☐ ศน.	

(นายพิชิต์ ลีลาวชิโรภาส)
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

☒ ทราบ	☐ ให้ทราบทั่วกัน		
☐ ส่ง	☐ สล.ดำเนินการ/ร่วม		
☐ กยธ.	☐ สทก.	☐ สนป.	☐ กพร.
☐ สวท.	☐ กม.	☐ ศนช.	☐ สทก.
☐ สสอ.	☐ ศน.		
มอบ.....		ดำเนินการ	
ผอ.สภร.			

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๖๑๘ ๕๘๑๒

โทรสาร ๐ ๒๖๑๘ ๕๘๑๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ legal@oag.go.th

๒๐ ส.ค. ๒๕๕๒

อ.วิรัชพร กงทกตัญญู
อ.กมล
๒๐ ส.ค. ๕๕

ตารางรายงานผลการดำเนินการตามรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ
วาระปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)

ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางการดัดแปลงแก้ไข	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
ส่วนที่ ๑ การปฏิรูปกฎหมายและการจัดทำกฎหมาย				
<p>➤ การปฏิรูปการยกร่างกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดองค์กรหลักในการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย - การปรับปรุงกระบวนการร่างกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดกรอบแนวคิดของกฎหมายที่จะเสนอให้ชัดเจนว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาใด มีมาตรการอย่างไรได้และมาตรการดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้จริง ตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายและปฏิบัติตามคู่มือในการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย (Check list) และแบบหนังสือ - การรับฟังความคิดเห็น 	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ - พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรกำหนดให้มือองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาวิจัยในเชิงลึกเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเช่น อาจมีการกำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย - ควรมีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย โดยการกำหนดให้มีบุคคลที่มาจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือนักวิชาการ - ควรมีการทบทวนกฎหมายทุก ๆ ๕ ปีนับแต่วันที่กฎหมายแต่ละฉบับมี 	<p>๑. เรื่องที่ดำเนินการแล้ว</p> <ul style="list-style-type: none"> - สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๑๒๖/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาทบทวนภารกิจความจำเป็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและปรับปรุงพระราชบัญญัติดังกล่าว (กระทรวงยุติธรรม) - พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้มีการดำเนินการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายอยู่เสมอเพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายสอดคล้องกับความเป็นไป (กระทรวงยุติธรรม) <p>๒. เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาทบทวนการประเมินผลกระทบทางกฎหมาย “ANSSR Developing RIA Guideline as an anti-corruption” เพื่อนำเครื่องมือการวิเคราะห์ผลกระทบทางกฎหมายมาใช้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการปรับปรุงระบบกฎหมายเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศ (กระทรวงยุติธรรม) 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย - สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา - กระทรวงยุติธรรม - สำนักงานตำรวจแห่งชาติ - สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อเสนอปฏิรูปและแนวทางการแก้ไข/การ	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นทศมข้อเสนอ		
<p>ของประชาชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำประมวลกฎหมาย 		<p>ผลใช้บังคับว่าสมควรปรับปรุงกฎหมายนั้นหรือจัดให้มีมาตรการอื่นใดแทนหรือไม่</p>	<p>- พิจารณาประเด็นความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติที่เสนอขอแก้ไขกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการด้านกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ และคณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ กพยช. เป็นผู้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นร่างกฎหมายที่มีประเด็นข้อขัดแย้งหรือข้อถกเถียงในสังคมที่ยังไม่ได้ข้อยุติ หรือร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐมีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน หรือร่างกฎหมายหลายฉบับที่หน่วยงานของรัฐเสนอหลักการในทำนองเดียวกัน (กระทรวงยุติธรรม)</p> <p>๓. ข้อเสนอแนะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นด้วยและสนับสนุนการจัดทำการวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment ; RIA) ร่วมกับสำนักงานกิจการยุติธรรมและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เห็นควรปรับปรุงกระบวนการสรรหากรรมการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เนื่องจากมีความจำเป็นที่จะต้องสรรหานักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญ ในหลากหลายสาขาร่วมกันผลักดันการปฏิรูปกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) 	

ข้อเสนอปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพโครงการ	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
			<ul style="list-style-type: none"> - ในเรื่องของการเสนอกฎหมาย ควรกำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ในขั้นของคณะรัฐมนตรีเพื่อรับหลักการ รวมถึงในขั้นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งการมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นนี้จะช่วยลดภาระรายจ่ายในการจัดทำกฎหมายให้แก่ภาครัฐได้ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้จัดตั้งขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อให้เป็นองค์กรหลักในการปฏิรูปกฎหมาย โดยดำเนินการอย่างเป็นอิสระ มีพันธกิจปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญเกิดความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ครอบคลุมทั้งในด้านการปฏิบัติการตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย การวินิจฉัยกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - การดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมาย ประกอบการศึกษา วิจัย และคำนึงถึงหลักการอนุสัญญาพันธกรณีระหว่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - เพื่อให้การพัฒนาและปรับปรุงร่างกฎหมายของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการบูรณาการจาก 	

ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางการจัดเก็บภาษี	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
			<p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกส่วน เห็นควรเสนอให้มีการจัดทำจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกฎหมาย ทุกระยะ ๖ ปี เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อให้ฝ่ายบริหารแสดงเจตนารมณ์ที่ชัดเจนในการปฏิรูปกฎหมาย รวมทั้งเป็นการแจ้งให้หน่วยงานรัฐและประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงทิศทางการปฏิรูปกฎหมายของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วยในหลักการ ซึ่งหากผู้รักษาการตามกฎหมายเห็นชอบในการปรับปรุงแก้ไข สำนักงานจะได้พิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ต่อไป (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) - บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและคณะกรรมการพัฒนากฎหมายไม่มีความซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มีบทบาทหน้าที่ในการรับฟังความคิดเห็นในการปรับปรุงกฎหมายของประชาชน ในส่วนของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเป็นองค์กรตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความเห็นในการปรับปรุงกฎหมายของรัฐบาล (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - การดำเนินการปรับปรุงกฎหมายตามพระราชกฤษฎีกาทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๘ ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นเป็นผู้พิจารณา หรือในกรณีที่ไม่มีผู้รักษาการตามกฎหมาย ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณา นอกจากนี้หน่วยงานที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายนั้นโดยตรงสามารถที่จะนำเสนอเรื่องการ 	

ข้อเสนอปรับปรุง และเพิ่มบทลงโทษคดีแพ่ง	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ			
			ปรับปรุงกฎหมายต่อรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีได้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)		
	- การจัดทำประมวลกฎหมาย	- นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้วมารวบรวมเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ใหม่ให้เป็นระบบยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้กฎหมายเช่น กฎหมายที่เกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติ สวัสดิการสังคม คุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดี เป็นต้น - ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการการจัดทำประมวลกฎหมายแห่งชาติซึ่งประกอบไปด้วยองค์กรอิสระและหน่วยงานของรัฐและกรมการอื่น	๑. เรื่องที่ดำเนินการแล้ว - ๒. เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ - จัดทำประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายยาเสพติด โดยมีหน้าที่รวบรวม ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคตลอดจนบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ เพื่อจัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาขออนุมัติร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดเรียบร้อยแล้ว (สำนักงาน ป.ป.ส.) ๓. ข้อเสนอแนะ - การรวบรวมเรียบเรียงกฎหมายและจัดให้เป็นหมวดหมู่จะทำให้เกิดความเป็นระบบมากขึ้น สะดวกในการนำกฎหมายมาใช้ โดยอาจทำเป็นประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม ประมวลกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)		
➤ การจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ	- การปฏิรูปกฎหมายเพื่อการจัดการประชาชนอาเซียน	- พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่	- มีบทบัญญัติละเมิดสิทธิมนุษยชน เพราะถือว่า บุตรที่เกิดในประเทศไทย	๑. เรื่องที่ดำเนินการแล้ว - จัดทำความเห็นต่อข้อเสนอแนะในประเด็นปฏิรูปสำคัญเพื่อจัดการกฎหมายและนโยบายของประเทศไทยในส่วนที่ขัด	- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางที่ควรดำเนินการ	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้อำนาจ)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
<ul style="list-style-type: none"> - การปฏิรูปกฎหมายที่มีบทบัญญัติ ที่สร้างความไม่เป็นธรรมแก่มนุษย์ในสังคมไทยที่มีปัญหาการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมายหรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า "คนไร้รัฐไร้สัญชาติ" - ปฏิรูปกฎหมายและนโยบายของรัฐไทยเพื่อให้พร้อมต่อการจัดการปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติของคนสัญชาติไทยในประเทศอาเซียนอื่น - สร้างแผนปฏิรูปกฎหมายและนโยบายของรัฐไทย เพื่อให้ความยุติธรรมทางสังคมแก่มนุษย์ในสังคมไทยที่มีปัญหาการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมายในทุกสถานการณ์ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว 	<ul style="list-style-type: none"> ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ - พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ - พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ - ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการ การออกบัตรและการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการ การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ และการขอสละสิทธิของคนพิการและอายุบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ 	<p>จากคนต่างด้าวที่เข้าเมืองลักษณะไม่ถาวรเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีบทบัญญัติขัดต่อหลักการห้ามเลือกปฏิบัติในการถือสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิต ระหว่างคนไทยพลัดถิ่น กับ คนที่มีสิทธิในสัญชาติไทยอื่น - มีบทบัญญัติเลือกปฏิบัติถึงสิทธิในการขอสัญชาติไทยระหว่างหญิงต่างด้าวและชายต่างด้าว - มีบทบัญญัติเลือกปฏิบัติสิทธิในการแปลงสัญชาติเป็นไทยของคนไร้ความสามารถ - บทบัญญัติที่เลือกปฏิบัติต่อราษฎรไทยกลุ่มอื่นซึ่งประเทศไทยอนุญาตให้เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรและกลับเข้ามาประเทศไทยได้ โดยเฉพาะกลุ่มคนไร้ 	<p>ต่อพันธมิตรระหว่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติมีภารกิจตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลโดยรับผิดชอบในระดับนโยบายและกระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบในระดับปฏิบัติ ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว และยังมีกลุ่มที่มีความคลุมเครือด้านสถานะ (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ) <p>๒. เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำรองจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ซึ่งได้มีการจัดทำทะเบียนจำนวน ๔ กลุ่ม จากเป้าหมาย ๖ กลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - กำหนดสถานะบุคคลตามยุทธศาสตร์ ฯ ให้แก่บุคคลดังต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> ๑) ชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์ที่เข้ามาในและกลับประเทศต้นทางไม่ได้ ๒) บุคคลที่ได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์ ฯ เพิ่มเติม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ ๓) กลุ่มอื่น ๆ ที่ยังมีความคลุมเครือด้านสถานะ (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ) <p>๓. ข้อเสนอแนะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เห็นชอบด้วยในหลักการของรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะ แต่ควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายบางประการ (กระทรวงมหาดไทย) - แก้ไข มาตรา ๔ พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่องการให้สัญชาติไทยแก่คนไทยพลัดถิ่น โดยยกเลิกถ้อยคำ 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงยุติธรรม - สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ - สำนักงานตำรวจแห่งชาติ - สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ - กระทรวงการต่างประเทศ

ข้อเสนอปรับปรุงและแนวทางการดำเนินงาน	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
	<p>- ร่างกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาสิทธิในสัญชาติไทยให้กับคนไร้รากเหง้า</p>	<p>สัญชาติในประเทศไทย</p> <p>- มีคำว่า “ผู้มีสัญชาติไทย” ตามมาตรา ๕ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๕ อันทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายโดยผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>- ปัจจุบันเป็นการกำหนดวิธีปฏิบัติที่ขัดต่อมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และเป็นการเลือกปฏิบัติระหว่างคนพิการสัญชาติไทยและคนพิการไร้รัฐไร้สัญชาติ</p> <p>- ปัจจุบันยังขาดบทบัญญัติเพื่อพัฒนาสิทธิในสัญชาติไทยให้กับคนไร้รากเหง้า เพราะมักถูกจำกัดด้วยจุดเกาะเกี่ยวต้องเกิดในไทย ทั้งที่ธรรมชาติของคนกลุ่มนี้คือไม่สามารถสืบค้นสถานการณ์ที่เกิดได้</p>	<p>ว่า “ซึ่งปัจจุบันผู้นั้นมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น” รวมถึงแก้ไข มาตรา ๙/๖ พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยยกเลิกถ้อยคำว่า “เว้นแต่ผู้นั้นถือสัญชาติของประเทศอื่น” เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติในการขอสัญชาติไทยของคนไทยพลัดถิ่น (กระทรวงมหาดไทย)</p> <p>- บทนิยามคำว่า “คนไทยพลัดถิ่น” ตาม มาตรา ๔ พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ สามารถขยายคำนิยามออกไปได้ หากเป็นผู้มีลักษณะอื่นในทำนองเดียวกัน โดยอาศัยวิธีการออกกฎกระทรวงรองรับ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p> <p>- แก้ไข มาตรา ๗ ทวิ พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยยกเลิกถ้อยคำว่า “ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” ถ้อยคำดังกล่าวทำให้เกิดบุตรที่เกิดในประเทศไทยของคนต่างด้าวที่เข้าเมืองในลักษณะไม่ถาวรเป็นผู้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยมิได้รับอนุญาตซึ่งขัดต่อหลักกฎหมายอาญาและหลักสิทธิมนุษยชน รวมถึงการผลักดันการออกกฎกระทรวงให้กำหนดฐานะการอยู่อาศัยในประเทศไทยของผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยด้วยเพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนและไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ (กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p> <p>- แก้ไข มาตรา ๙ พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยแก้ไขบทบัญญัติให้ชายต่างด้าวที่มีภริยาเป็นคนไทยมีสิทธิขอ</p>	

ข้อสรุปปฏิรูปและแปลทางความคิดเป็นกวี	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
			<p>สัญชาติไทยได้เช่นเดียวกับหญิงต่างด้าวที่มีสามีเป็นชาวไทย (กระทรวงมหาดไทย)</p> <ul style="list-style-type: none"> - แก้ไข มาตรา ๑๒/๑ พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ โดยยกเลิกถ้อยคำ “ซึ่งมีหลักฐานแสดงให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย” ตามมาตรา ๑๒/๑(๑) และถ้อยคำ “และมีหลักฐานแสดงให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย” มาตรา ๑๒/๑(๓) (กระทรวงมหาดไทย) - ยกร่างกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาสิทธิในสัญชาติไทยให้กับคนไร้รากเหง้า ที่ไม่ปรากฏบุพการีและประเทศต้นทาง (กระทรวงมหาดไทย) - แก้ไขมาตรา ๒๘ พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๑ ในเรื่องของการรับจดทะเบียนคนเกิดและคนตายที่มีขึ้นนอกราชอาณาจักรของประเทศไทย โดยให้ครอบคลุมราษฎรไทยกลุ่มอื่น อาทิ คนไร้สัญชาติที่ประเทศไทยให้สิทธิอาศัยชั่วคราว หรือคนไทยกลุ่มอื่นที่ประเทศไทยอนุญาตให้เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร (กระทรวงมหาดไทย) - แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ.๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๐, (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยกำหนดเงื่อนไขในการตั้งชื่อตัวและสกุล ในเรื่องของเงื่อนไขในการขอจัดตั้งและความหมายของชื่อตัวและสกุลที่จะขอจัดตั้ง (กระทรวงมหาดไทย) - การกำหนดสถานะบุคคล ที่กำหนดหลักเกณฑ์การให้สถานะแก่ชนกลุ่มน้อยและบุคคลที่ไม่มีสถานะที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ยังไม่ครอบคลุมบุคคลกลุ่มเปราะบางตามยุทธศาสตร์ฯ (สำนักงาน 	

ข้อเสนอปรับปรุงและแนวทางการดำเนินงาน	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
			<p>คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีที่มีการให้สิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขกับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิเพิ่มเติม พบว่ามีกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม อาทิ กลุ่มคนจีนโพ้นทะเล ที่ยังคงหลงไม่ได้รับสิทธิดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - ควรขยายโอกาสให้ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติไว้ทั้งหมด สามารถเข้าสู่สิทธิในการกำหนดสถานะและสัญชาติได้อย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - แก้ไขปรับปรุง (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - ควรคำนึงถึงความสมดุลระหว่างหลักสิทธิมนุษยชน และความมั่นคงของชาติประกอบกัน เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังที่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามข้อเสนอดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ดุลพินิจจำแนกกลุ่มบุคคลเพื่อดำเนินการตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเสี่ยงต่อการละเมิดหรือเลือกปฏิบัติ รวมทั้งอาจเป็นการเปิดโอกาสให้มีการทุจริตประพฤติมิชอบโดยอาศัยปัญหาข้อกฎหมายเป็นเครื่องมือ (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ) - การให้สัญชาติไทยแก่บุคคลต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยนั้น ต้องคำนึงด้วยว่าประเทศต้นทางของคนต่างด้าวนั้นให้สัญชาติแก่คนไทยที่เกิดในประเทศนั้นด้วยหรือไม่ (สภาพนาถความ) - พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิวรรคสาม มีผลทำให้บุคคลตามมาตราดังกล่าวมีสถานะ 	

ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางการดำเนินงาน	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
			<p>เป็นผู้ผิดกฎหมายมาตั้งแต่เกิด เป็นการขัดต่อหลักธรรมชาติและละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ จึงควรรับรองฐานะการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรไทยของผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรที่ไม่ได้สัญชาติไทยให้เป็นผู้ที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยได้อย่างถูกกฎหมาย และทำให้ทางราชการสามารถจัดระบบการทะเบียนของบุคคลได้ อันจะเป็นผลดีต่อความมั่นคงของประเทศและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- คำนิยามคำว่า “คนไทยพลัดถิ่น” ในพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๕ ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเพราะไม่ครอบคลุมถึงคนไทยพลัดถิ่นจำนวนหนึ่งที่ปัจจุบันอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอด และ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จึงควรแก้ไขให้บุคคลที่มีบรรพบุรุษเป็นคนไทยที่เคยอพยพไปอาศัยอยู่ในประเทศอื่นและได้อพยพกลับเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งไม่ได้ถือสัญชาติของประเทศอื่นอยู่ในความหมายของ “คนไทยพลัดถิ่น” ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๕ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- ร่างข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิคนทำงาน (Draft ASEAN Agreement on the Promotion and Protection the Rights of Workers) เพื่อจัดทำข้อเสนอต่อรัฐสมาชิกอาเซียนให้มีมาตรฐานขั้นต่ำเพื่อการคุ้มครองสิทธิของคนทำงานทุกคนที่อยู่ในรัฐ โดยไม่น้อยกว่ามาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p>	

ข้อเสนอปรับปรุงและแนวทางการจัดเป็นกกร	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกทรงใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ			
ส่วนที่ ๒ การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ					
<ul style="list-style-type: none"> ➢ ด้านบทบัญญัติของกฎหมาย ➢ ด้านผู้บังคับใช้กฎหมาย ➢ ด้านผู้ถูกบังคับใช้กฎหมาย ➢ มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเสนอแก้ไขกฎหมายในส่วนที่การบังคับใช้กฎหมายมีปัญหาในปัจจุบัน เช่น แก้ไขกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาการบุกรุกป่า มาตรการแก้ปัญหาคาแข่งรถบนท้องถนนสาธารณะ มาตรการการแก้ปัญหาการแสวงประโยชน์จากการตั้งด่านบนถนนสาธารณะ - การแก้ปัญหาคนล้นคุก เช่น ให้มีกฎหมายการปฏิรูประบบงานใกล้เคียงทั้งระบบ - การให้บริการประชาชนด้านกระบวนการยุติธรรมให้กว้างขวาง เช่น การจัดให้มีที่ทำการศาลบริการประชาชนทุกอำเภอ ทำกฎหมายไทยด้วยภาษาต่างประเทศ รวมทั้งการให้มีการไกล่เกลี่ยชุมชนทุกตำบล 	<ul style="list-style-type: none"> - ประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๗) ความผิดเกี่ยวกับเพศ - พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ - พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ - พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ - การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ โดยกำหนดให้ศาลหรือเจ้าพนักงานที่ส่งปล่อยชั่วคราวมีอำนาจสั่งให้ใช้อุปกณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) ในการติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ในกรณีที่ยุ้นยินยอม และกำหนดมิให้มีการเรียกประกัน 	<p>๑. บทบัญญัติของกฎหมาย</p> <p>(๑) ผู้ร่างกฎหมายขาดข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาของกฎหมาย และไม่ได้มีการศึกษาผลกระทบของกฎหมายที่เสนออย่างเป็นรูปธรรม ทำให้กฎหมายมีความไม่เหมาะสม ขาดความชัดเจน ทั้งโดยลายลักษณ์อักษร และเจตนารมณ์</p> <p>(๒) กฎหมายล้าสมัยไม่ครอบคลุม ไม่ชัดเจน มีความซ้ำซ้อน และขัดแย้งกัน ขาดความเชื่อมโยงทำให้กฎหมายเข้าใจยากมีปัญหาในการปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>(๓) กฎหมายบางฉบับสร้างภาระแก่ประชาชนและผู้บังคับใช้กฎหมายเกินสมควร</p> <p>๒. ผู้บังคับใช้กฎหมาย</p> <p>(๑) การบังคับใช้กฎหมายทั้งในระดับผู้</p>	<p>๑. เรื่องที่ดำเนินการแล้ว</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๕๔ ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้ถูกปล่อยชั่วคราวและการกำหนดมิให้เรียกประกันหรือหลักประกันเกินสมควร (สำนักงานศาลยุติธรรม) <p>๒. เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา (ความผิดเกี่ยวกับเพศ) ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กระทรวงยุติธรรม) - การผลักดันกฎหมายให้มีการไกล่เกลี่ยในระดับชุมชนและในชั้นก่อนการพิจารณาของศาล เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้กับกระบวนการยุติธรรมในชุมชน ช่วยลดการนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลักและเป็นการส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดในชุมชนและประเทศชาติ ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายในการที่จะพัฒนากฎหมายการไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาทให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงได้มอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติพิจารณาความเหมาะสมและแนวทางในการกำหนดกระบวนการไกล่เกลี่ยและการประนอมข้อพิพาทเพื่อให้เป็นกฎหมายกลาง ซึ่งหลักการของกฎหมายในเรื่องดังกล่าวนี้จะส่งเสริมให้เกิดการใช้กลไกการไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาทแทนการฟ้องคดีต่อศาลได้ และ กพยช. ได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการ 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวงยุติธรรม - สำนักงานศาลยุติธรรม - สำนักงานอัยการสูงสุด - สำนักงานตำรวจแห่งชาติ - กระทรวงคมนาคม - สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา - ป้องกันแลปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ชื่อเลขข้อปฏิรูปและแปลงทางกระดาษเป็นภาพ		ข้อเสนอควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		กฎหมายที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
		<p>หรือหลักประกันเกินสมควร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่างพระราชบัญญัติการยุติข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ย พ.ศ. - ออกระเบียบว่าด้วยการกำหนดอุปสรรคหน่วยงานรับผิดชอบและเงื่อนไขเกี่ยวกับอุปสรรคอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจัดการเดินทางและอาณาเขต พ.ศ. - กฎหมายการแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันทั้งระบบ 	<p>รักษาการตามกฎหมายและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่ใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการตรากฎหมาย</p> <p>(๒) ไม่มีความรู้ ไม่มีความเข้าใจ ในเนื้อหาสาระของกฎหมายและเจตนารมณ์ของการตรากฎหมายที่ตนเองบังคับใช้ อย่างแท้จริง ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สัมฤทธิ์ผล</p> <p>(๓) ไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่มีการประสานงานกันหรือปฏิบัติให้สอดคล้องกันในการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้ไม่มีการบูรณาการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๓. ผู้ถูกบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>(๑) ไม่มีความรู้เรื่องกฎหมาย</p>	<p>กฤษฎีกายกร่างกฎหมายกลางต่อไป (สำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การระงับข้อพิพาทในทางอาญา คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติได้มีมติเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ เห็นควรสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. เป็นกฎหมายสำหรับการระงับข้อพิพาทในทางอาญา และเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. มีความซ้ำซ้อนกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงไม่มีความจำเป็นต้องยกร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. ขึ้นใหม่ และเสนอคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ (กระทรวงยุติธรรม) - การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติโทษให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อเป็นการป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) <p>๓.ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขความขัดแย้ง โดยจัดให้มีกฎหมายกลางว่าด้วยยุติธรรมชุมชน โดยรวมกฎหมายที่เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยหรือระงับข้อพิพาทไว้ทั้งหมด เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - การแก้ไขปัญหาการบุกรุกป่า ควรใช้มตินโยบายโดยให้เอกชนแสดงพยานหลักฐานพิสูจน์สิทธิของตนแทนการ 	

ข้อเสนอปรับปรุงและไปรษณีย์กรมการเด็กเป็นกอร์	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
		<p>(๒) มีความรู้เรื่องกฎหมาย แต่ไม่เข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย</p> <p>(๓) มีความรู้เรื่องกฎหมาย แต่ไม่เคารพกฎหมาย หลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมาย</p>	<p>ฟ้องดำเนินคดี เพื่อลดปัญหาการกระทบกระทั่งกันระหว่างภาครัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- การล่วงละเมิดทางเพศของเด็กและการสมรสที่จะมีผลกระทบต่อเด็กโดยตรงต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก จึงไม่เห็นด้วยในการกำหนดให้ศาล (หรือศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว) มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ผู้กระทำชำเราที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปี กระทำต่อเด็กซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นยินยอมสมรสกัน แต่ควรกำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวนำมาตรการคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาปรับใช้ โดยกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่และกลุ่มสหวิชาชีพ อบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กทั้งสองฝ่าย ตลอดจนคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก รวมทั้ง เด็กที่เกิดจากการถูกระทำชำเรา แทนการอนุญาตให้เด็กทั้งสองฝ่ายสมรสกัน (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- เสนอให้การกำหนดความผิดที่เข้าสู่กระบวนการมาตรการแทนการฟ้องคดีเป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษและเป็นคดีที่มีอัตราโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน ๓ ปี และยกเลิกการมีบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฯ ซึ่งไม่ส่งผลความเสียหายร้ายแรงต่อสังคม และการนำคดีความขึ้นสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นศาลเป็นการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สูญเปล่า และไม่เป็นประโยชน์กับทั้งคู่กรณีและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- การไกล่เกลี่ยคดีอาญาต้องไม่เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน เนื่องจากพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ในการ</p>	

ข้อเสนอปฏิรูปและนโยบายทางการค้าเป็นกลาง	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
			<p>รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริงสำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเท่านั้น โดยต้องอยู่บนหลักการที่คู่กรณียินยอมตกลงยุติข้อพิพาท และการไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการโดยผู้ไกล่เกลี่ยที่มีความรู้ความสามารถในทางกฎหมายที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกจากการมีส่วนร่วมและการยอมรับกันในชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เห็นพ้องและสนับสนุนหลักการร่างพระราชบัญญัติฯ ร่างที่ สคก.ตรวจพิจารณาแล้ว เรื่องเสร็จที่ ๙๑๖/๒๕๕๖ ที่บัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการสั่งชะลอฟ้อง แต่ต้องจำกัดแต่เฉพาะความผิดอาญาแผ่นดินเท่านั้น เป็นไปตามหลักการดำเนินคดีอาญาในกรณีซึ่งรัฐเป็นผู้เสียหาย โดยองค์การอัยการ คือ ผู้ดำเนินการแทนรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - ควรกำหนดให้ทนายความเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยคดีอาญาและชะลอการฟ้องคดีอาญา เพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรมให้กับผู้ต้องหาและผู้เสียหาย (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบมีมาตรการทางกฎหมายบังคับให้ถูกดำเนินคดีทั้งทางอาญาและวินัย (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) - ร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. ไม่มีความขัดแย้งกันกับร่างกฎหมายที่เสนอโดยหน่วยงานอื่นและเป็นกระบวนการไกล่เกลี่ยของแต่ละขั้นตอนแยกต่างหากจากกัน นอกจากนี้การรวมร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการยุติข้อพิพาทเข้าด้วยกันอาจมีปัญหาในส่วนของ การบังคับใช้การตีความ รวมถึงการแก้ไขด้วย (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) 	

ข้อเสนอปรับปรุงและแนวทางการจัดเป็นকার	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
			<ul style="list-style-type: none"> - เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ (กระทรวงยุติธรรม) - เห็นควรสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. เป็นกฎหมายสำหรับการระงับข้อพิพาทในทางอาญา (กระทรวงยุติธรรม) - กรมการขนส่งทางบกและกรมทางหลวงเห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว และในเรื่องของบทลงโทษกรณีขับรถเร็วกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดนั้น พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอัตราโทษสูงกว่าพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ (กระทรวงคมนาคม) - ประเด็นการแก้ปัญหาการแสวงหาประโยชน์จากการตั้งด่าน บนถนนสาธารณะ เจ้าพนักงานทางหลวงมีอำนาจตามกฎหมายที่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงคมนาคม) 	

ข้อเสนอปรับปรุงและแก้ไขกฎเกณฑ์การดำเนินงาน	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ			
ส่วนที่ ๓ การปฏิรูปองค์กรและการทำงานในกระบวนการยุติธรรม					
➤ การปฏิรูปองค์กรศาล	<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารงานศาล - กฎหมายวิธีพิจารณาความ - ข้อเสนอแนะเพื่อการลดจำนวนคดีในชั้นศาล <ul style="list-style-type: none"> ● ให้มีการปฏิรูปกระบวนการยุติข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ย ● ให้แก้ไขกระบวนการปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราวโดยมีประกันหรือไม่มีหลักประกัน ● แก้ไขกระบวนการปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราวโดยมีประกัน ● ผู้ต้องหาสามารถใช้หลักประกันในการขอปล่อยชั่วคราวได้อย่างต่อเนื่อง ● ลดภาระแก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการ 	<u>กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารงานศาล</u> <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ - พระธรรมนูญศาลยุติธรรม - พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส พ.ศ. ๒๕๔๒ - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ - พระราชบัญญัติการบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ <u>กฎหมายวิธีพิจารณาความ</u> <ul style="list-style-type: none"> - ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลป้องกันปราบปรามการทุจริต 	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์การแต่งตั้งโยกย้าย การไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส และการเกษียณอายุของข้าราชการตุลาการเพื่อให้ศาลยุติธรรมต่างๆ มีผู้พิพากษาที่มีความเชี่ยวชาญและวัยวุฒิที่เหมาะสมกับลักษณะหรือประเภทคดีของศาลนั้น รวมทั้งสมควรแก้ไของค์ประกอบของ ก.ต.ค.คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล และวิธีตรวจสอบการหาเสียง เพื่อให้องค์กรบริหารงานบุคคลของศาลยุติธรรมปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระและเป็นกลาง - กำหนดอำนาจหน้าที่ของประธานศาลฎีกาเลขาธิการสำนักงานศาล 	๑. เรื่องที่ดำเนินการแล้ว <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม โดยกำหนดให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นประธานคณะกรรมการ ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ (สำนักงานศาลยุติธรรม) - การปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) และ (ฉบับที่ ๒๘) (สำนักงานศาลยุติธรรม) - การกำหนดค่านิยมคำว่าศาลอุทธรณ์ให้รวมถึงศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๘, พ.ร.บ. จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา (เรื่องการบังคับโทษปรับ การรอการกำหนดโทษและรอการลงโทษ และแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับโทษของผู้ใช้และผู้ถูกใช้) 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานศาลยุติธรรม - สำนักงานศาลปกครอง - สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ - สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ - สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อเสนอปรับปรุงและเฝ้าระวังการดักเป็นกลาง		ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นทศมข้อเสนอ		
	<p>ยุติธรรมในการเก็บรักษาหลักประกันและลดความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง</p>	<p>และวิธีพิจารณาคดีป้องกันปรามการทุจริต พ.ศ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ - พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ - พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ - พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ - พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ - พระราชบัญญัติศาล 	<p>ยุติธรรมและคณะกรรมการศาลยุติธรรมให้มีความชัดเจนและไม่ทับซ้อนกันเพื่อการดำเนินงานของสำนักงานศาลยุติธรรม มีประสิทธิภาพและสามารถสนับสนุนงานพิจารณาพิพากษาคดีของศาลได้ดียิ่งขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต การติดตามทรัพย์สินของแผ่นดินคืนเป็นไปในทางที่จะให้เกิดผลตามหลักการโดยเร็ว และเป็นอนุวัตรการให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) - เป็นกฎหมายวิธีพิจารณาในการดำเนินคดีป้องกันปรามการทุจริต ๑) ให้เริ่มคดีที่ 	<p>พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (การขอโอนคดีตาม มาตรา ๒๖) (ฉบับที่ ๓๑) พ.ศ. ๒๕๕๙ (สำนักงานศาลยุติธรรม)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเสนอแก้ไขปรับปรุงดังกล่าว มีทั้งกรณีที่มีความคล้ายคลึงและมีความแตกต่างไปจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยศาลปกครอง ปราบกฏเนื้อหาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งได้รับการแก้ไขไปแล้ว (สำนักงานศาลปกครอง) <p>๒. เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่...) พ.ศ. ที่ปรับปรุงในเรื่องของอัตราเงินเดือน อัตราเงินเพิ่ม การเกษียณอายุและหลักเกณฑ์การดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี (สำนักงานศาลยุติธรรม) - ร่าง พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สำนักงานศาลยุติธรรม) <p>๓. ข้อเสนอแนะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงการไต่สวนมูลฟ้อง โดยให้ศาลทำการไต่สวนก่อนประทับฟ้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีอาญาร้ายแรงหรือที่มีการร้องขอจากจำเลย ทั้งในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และที่โจทก์เป็นเอกชน เพื่อสร้างมาตรฐานในการประทับฟ้อง (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - ให้องค์คณะผู้พิพากษาที่ทำการไต่สวนมูลฟ้องเป็นคนละชุดกับที่พิจารณาพิพากษา (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูป 	

ข้อเสนอปรับปรุงและแนวทางศาลปกครอง	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
	<p>เยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓</p> <p>- พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา สตูล พ.ศ. ๒๕๘๕</p> <p>- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง</p> <p>- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>- พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๕๒</p> <p>- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเลือกตั้ง พ.ศ.</p> <p>- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.</p>	<p>แผนกคดีป้องปรามการทุจริตในชั้นศาลอุทธรณ์ ๒) เพื่อให้ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีไม่น้อยกว่า ยี่สิบปีขึ้นไปใช้ประสบการณ์ในการทำหน้าที่ได้ครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ สามารถแก้ปัญหาในคดีโดยอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมาและมีองค์คณะสามคน ๓) เพื่อมีต้องใช้งบประมาณในการก่อสร้างศาลใหม่ซึ่งต้องใช้เงินจำนวนมาก เพราะสามารถที่จะใช้ห้องพิจารณาของศาลชั้นต้นที่อยู่ในเขตอำนาจได้ ๔) เพื่อให้คดีเสร็จในเวลาอันสมควรโดยกำหนดเวลาบางเรื่องให้ชัดเจนในแต่ละศาลและมีสองชั้นศาลเท่านั้น ๕) แผนกคดีป้องปรามการทุจริตมีการพิจารณาคดี มีการบริหารคดีทำนองเดียวกันกับศาลจังหวัดคือแยกคดีส่วนแพ่งและคดีส่วนอาญา ซึ่งอยู่ในศาลเดียวกัน</p>	<p>กฎหมาย)</p> <p>- ห้องค้คณะผู้พิพากษาที่ทำการไต่สวนมูลฟ้องเป็นคนละชุดกับที่พิจารณาพิพากษา (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- ปรับปรุงองค์คณะผู้พิพากษา โดยปรับจำนวนผู้พิพากษาในองค์คณะให้เหมาะสมกับความร้ายแรงและซับซ้อนของคดีและมีมาตรฐานเดียวกัน โดยให้ผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์สูงเป็นหัวหน้าคณะ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- สร้างมาตรฐานการพิจารณาคดี ให้ศาลได้ใช้บทบาทเชิงรุกในการตรวจสอบค้นหาความจริงในเนื้อหา (principle of substantive truth) และในการพิจารณา ให้มีการตรวจพยานหลักฐานและมีการแถลงเปิดและปิดคดี โดยเฉพาะในคดีที่มีอัตราโทษสูงเพื่อให้ศาลเข้าใจรูปคดี และสามารถแสดงบทบาทเชิงรุกในการค้นหาความจริงได้เต็มที่ ให้การส่งประเด็นไปสืบยังศาลอื่นเป็นไปเท่าที่จำเป็นแท้จริงเท่านั้นเพื่อมิให้กระทบต่อการใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- การทำคำวินิจฉัย ให้ศาลต้องวินิจฉัยและอธิบายข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและเหตุผลทุกประเด็นในคำพิพากษาอย่างละเอียดชัดเจนและสมเหตุสมผลในทุกประเด็น (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- พัฒนาระบบการแต่งตั้ง โยกย้ายและการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาให้เป็นระบบเปิดและเชื่อมโยงกับประชาชนยิ่งขึ้น เช่น ประวัติของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ ระบบการคัดเลือกผู้พิพากษา โดยเฉพาะศาลชำนาญพิเศษต้องกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสม</p>	

ชื่อเล่นอุปการะและแนวทางการดูแลเนนคน	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
		<p>- โดยที่องค์ประกอบจำนวน คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตลอดจนหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการควบคุมการได้มาซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิที่ผ่านมายังไม่เหมาะสม สอดคล้องและได้สัดส่วนกับขนาดและยังไม่อาจตอบสนองต่อความต้องการขององค์กรศาลปกครอง โดยเฉพาะสำนักงานศาลปกครองซึ่งเป็นหน่วยธุรการมีหน้าที่หลักในการสนับสนุนภารกิจของศาลปกครองในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม รวดเร็วและสามารถคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีที่มีอรรถคดีทางปกครองได้อย่างทั่วถึง</p>	<p>กับความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้น (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- ควรแยกศาลแรงงานออกจากศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้</p> <p>๑) คดีแรงงานมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีแพ่งและคดีอาญาโดยทั่วไป เพราะเป็นข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการจ้างงานและสิทธิทางด้านแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยแรงงาน</p> <p>๒) กระบวนพิจารณาคดีแรงงานควรเป็นระบบไต่สวนเนื่องจากมีลักษณะเป็นการพิจารณาแบบคดีแพ่งถึงมหาชนมากกว่าคดีแพ่งทั่วไป</p> <p>๓) ระบบการบริหารข้าราชการตุลาการ โดยเห็นศาลชำนาญพิเศษด้านแรงงานจำเป็นต้องมีผู้พิพากษาที่มีองค์ความรู้และทักษะเฉพาะ</p> <p>๔) คดีแรงงานมีผลกระทบต่อประชาชนและสังคมในวงกว้าง (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีแนวคิดให้ผู้ที่มาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านกฎหมายไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี และมีอายุไม่น้อยกว่า ๓๕ ปี รวมถึงการให้ผู้ที่มิประสบการณ์จากหน่วยงานของรัฐมีโอกาสได้รับคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาด้วย (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- ปัจจุบันศาลอุทธรณ์ต้องรับฟังพยานหลักฐานจากศาลชั้นต้นเท่านั้น จึงควรปรับปรุงกฎหมายให้ศาลอุทธรณ์ทำงานในเชิงรุกมากขึ้น โดยให้มีอำนาจในการไต่สวนพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ รวมถึงให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาเฉพาะปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p>	

ข้อเสนอปรับปรุงและแก้ไขทางกระดานดำ	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
			<ul style="list-style-type: none"> - ในเรื่องของการสอบสวนและการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา ต่อศาล ควรให้พนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด เพื่อความรวดเร็วและต่อเนื่อง หรืออาจให้อัยการมีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ในคดีสำคัญที่มีอัตราโทษจำคุกสูง (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - การสรรหาบุคลากรเข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ควรให้หลายหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกเพื่อเพิ่มความหลากหลายในการสรรหาบุคลากร (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - รายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินการของสำนักงานศาลยุติธรรมในการเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ทั้งในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ การปฏิรูปองค์กรและการทำงานในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานศาล กฎหมายวิธีพิจารณาความ รวมจำนวน ๒๐ ฉบับ (สำนักงานศาลยุติธรรม) - ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ฉบับต่างๆ ซึ่งศาลปกครองได้เสนอไปยังคณะรัฐมนตรีและอยู่ระหว่างการพิจารณาในขณะนี้ ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครอง การบริหารงานบุคคลตุลาการศาลปกครอง การปรับปรุงอำนาจของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองและการเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาค (สำนักงานศาลปกครอง) - ส่วนการขยายเขตอำนาจของศาลปกครอง คณะรัฐมนตรีเห็นควรให้ชะลอการแก้ไขเพิ่มเติมไว้ก่อนจนกว่าจะมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งศาลปกครองได้เสนอความเห็น 	

ข้อเสนอปรับปรุงและแนวทางการดำเนินงาน	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกเว้นใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
				<p>ของศาลปกครองเกี่ยวกับเขตอำนาจของศาลปกครองต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว (สำนักงานศาลปกครอง)</p> <p>- ส่วนข้อเสนออื่นๆ เป็นปัญหาในทางปฏิบัติหรือเป็นเรื่องที่สมควรกำหนดไว้ในระเบียบวิธีพิจารณาเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น ซึ่งศาลปกครองจะได้นำข้อเสนอมาปรับปรุงระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในการปกครองต่อไป (สำนักงานศาลปกครอง)</p> <p>- ข้อเสนอแนะและหลักการที่สมควรในการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๔ ประเด็น</p> <p>๑) กำหนดให้ศาลปกครองซึ่งเป็นศาลที่ใช้ระบบไต่สวนในการดำเนินคดี เป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดีปกครอง โดยมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงอื่น ๆ ได้ และไม่จำเป็นต้องรับฟังเฉพาะคู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย</p> <p>๒) กำหนดให้มีแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณในศาลปกครอง เพื่อให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเงินการคลังของรัฐและองค์กรของรัฐเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายและมีประสิทธิภาพ</p> <p>๓) ปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล</p> <p>๔) กำหนดวาระดำรงตำแหน่งของประธานศาลปกครองสูงสุด ให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว รวมถึงกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง ให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภา ๒ คน และจากคณะรัฐมนตรี ๑ คน (สำนักงานศาลปกครอง)</p> <p>- รายงานข้อเสนอแนะในส่วนของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความเหมาะสมแล้ว และมีข้อเสนอเพิ่มเติม</p>

ข้อเสนอปฏิรูปและแผนกึ่งการดำเนินงานพิเศษ	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ			
				คือ ให้ประชาชนมีอำนาจยื่นฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรงกรณีกฎหมายมีการกระทบสิทธิและเสรีภาพของตนขัดกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. มีเนื้อหาในการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้สอดคล้องกับศาลยุติธรรมและศาลปกครองด้วย (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ)	
➤ การปฏิรูปองค์กรอัยการ	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรอัยการปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง - องค์กรอัยการทำหน้าที่อำนวยความยุติธรรมอย่างมีมาตรฐานระดับสากล 	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ - พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ 	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรอัยการ มีคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) ทำหน้าที่บริหารองค์กร และบริหารงานบุคคลขององค์กรอัยการ - องค์ประกอบของ ก.อ. ยึดโยงกับประชาชนเท่านั้น เดี่ยวกับศาล คือ มี ก.อ. ที่วุฒิสภานัดเลือกตั้ง ๒ คน คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ๑ คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่ ก.อ. อื่นเลือก ๑ คน - อัยการสูงสุด มีอำนาจหน้าที่หลายประการตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เช่น การฟ้องคดีอาญานักการเมืองต่อศาลฎีกา จึงต้องเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และต้องเป็นอิสระจากรัฐบาล 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. เรื่องที่ดำเนินการแล้ว - ๒. เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ - เสนอร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. ซึ่งกำหนดหลักการชะลอการฟ้อง (กระทรวงยุติธรรม) ๓. ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ - ปรับโครงสร้างการสอบสวนและการฟ้องร้องคดีให้เป็นกระบวนการเดียวกันโดยให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบ โดยให้พนักงานอัยการมีบทบาทหน้าที่ควบคุมการสอบสวน การใช้มาตรการบังคับ และกระบวนการในชั้นก่อนฟ้องคดีทั้งหมด และปรับลดภาระงานอัยการ เช่น การเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจ และการต่อสู้คดีปกครองให้กับหน่วยราชการ และการปรับโครงสร้างการสอบสวนและการสั่งคดีให้เป็นกระบวนการเดียวกันโดยพนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - การจับกุมและควบคุมตัว ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่กลับกรองคำร้องขอออกหมายอาญาต่อศาล (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - ยกเลิกระบบการงดสอบสวนและการทำความเห็นควรสั่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานอัยการสูงสุด

ข้อเสนอปรับปรุง และแนวทางการดำเนินงานบริการ	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกเว้นใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
		<p>- อัยการสูงสุดและพนักงานอัยการ มีความรับผิดชอบทางการเมืองคืออาจถูกถอดถอนโดยวุฒิสภาได้ เช่นเดียวกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ</p> <p>- ในคดีสำคัญให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน</p> <p>- ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่เพื่อให้ยุติคดีก่อนฟ้องคดีต่อศาล เช่น ให้มีกระบวนการชะลอการฟ้อง หรือเปรียบเทียบคดีปรับในชั้นพนักงานอัยการ</p>	<p>ไม่ฟ้องเพราะเหตุที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ โดยให้พนักงานอัยการควบคุมการสอบสวนและติดตามจนกว่าคดีจะหมดอายุความ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- เห็นชอบด้วยกับหลักการของข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปในส่วนที่ ๓ ข้อ ๒ การปฏิรูปองค์กรอัยการที่ให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญเป็นอิสระปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง (สำนักงานอัยการสูงสุด)</p> <p>- ในประเด็นการปฏิรูปข้อ ๕.๒ ไม่ควรมีการแก้ไขกฎกระทรวงให้พนักงานสอบสวนเป็นคู่สัญญาในสัญญาประกันแทนพนักงานอัยการในการปล่อยชั่วคราว เนื่องจากจะเป็นการเพิ่มภาระในการเดินทางแก่ประชาชน (สำนักงานอัยการสูงสุด)</p> <p>- การแก้ปัญหาคดีให้ผู้ต้องหาสามารถใช้หลักประกันอย่างต่อเนื่องจากชั้นพนักงานสอบสวนไปยังชั้นพนักงานอัยการหรือชั้นพนักงานอัยการไปสู่ชั้นศาล เห็นว่าปัจจุบันมีมาตรา ๑๑๓/๑ บัญญัติหลักเกณฑ์ดังกล่าวอยู่แล้ว (สำนักงานอัยการสูงสุด)</p> <p>- ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองติดตามทรัพย์สินของแผ่นดินจากการทุจริต พ.ศ. เห็นชอบด้วยในหลักการ แต่เห็นว่าร่างมาตรา ๓๒ ขัดต่อความเป็นอิสระในการพิจารณาคดีของพนักงานอัยการ และตามร่าง มาตรา ๓๓ การอุทธรณ์หรือไม่ฎีกา ควรกำหนดหลักเกณฑ์กรณีดังกล่าวไว้ด้วยว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร (สำนักงานอัยการสูงสุด)</p> <p>- ร่างพระราชบัญญัติการยุติข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนชั้นศาล พ.ศ. เห็นชอบด้วยในหลักการ แต่มีข้อสังเกตว่าร่างกฎหมายอาจซ้ำซ้อนกับร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ.</p>	

ข้อเสนอปรับปรุงและแก้ปัญหาด้านการดำเนินงาน		ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
				ที่ฝ่ายบริหารได้ดำเนินการยกร่างและผ่านการพิจารณาแล้ว (สำนักงานอัยการสูงสุด) - เห็นชอบด้วยในหลักการของร่างจัดตั้งศาลป้องปรามการทุจริตและวิธีพิจารณาคดีป้องปรามการทุจริต พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สำนักงานอัยการสูงสุด)	
➤ การปฏิรูปองค์กร ทนายความ	- การปฏิรูปองค์กร ทนายความและการพัฒนา มาตรฐานวิชาชีพ ทนายความ	- พระราชบัญญัติ ทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘	- ขยายขอบเขตการบังคับ ใช้พระราชบัญญัติ ทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ให้ครอบคลุมการ ให้บริการทางกฎหมาย อื่นๆ โดยเฉพาะการให้ คำปรึกษาทางกฎหมาย การให้บริการเป็นที่ ปรึกษากฎหมาย ต่างประเทศ - กำหนดให้มีมาตรฐานชั้น สูงในการประกอบวิชาชีพ ทนายความ โดยการสร้าง องค์กรทนายความให้ เข้มแข็ง - ยกเลิกใบอนุญาตว่า ความประเภทยุติธรรม และกำหนดให้มี ใบอนุญาตว่าความ	๑.เรื่องดำเนินการแล้ว - ๒.เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ - ๓.ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ - องค์กรทนายความสนับสนุนการให้ทนายความอาวุโสที่มี ประสบการณ์สูงสามารถเข้ารับราชการเป็นผู้พิพากษา หรืออัยการ (สภาทนายความ)	- สภาทนายความ - กระทรวงยุติธรรม

ข้อเสนอปรับปรุงและแนวทางการดำเนินงาน	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ			
			เฉพาะประเภท ๕ ปี - ให้นายความอาวุโสที่ปฏิบัติหน้าที่มาอย่างต่อเนื่องสามารถขอเข้าเป็นผู้พิพากษาหรือพนักงานอัยการได้ตามมาตรฐานที่กำหนด		
➤ การปฏิรูปองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - การปฏิรูปกระบวนการทำงานและการกำกับองค์กรอิสระ - การตรวจสอบติดตามประเมินผล 	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๔๒ - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ - ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองติดตาม 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีคณะกรรมการการสรรหาบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ - ให้คณะกรรมการองค์กรอิสระในแต่ละองค์กรจัดทำนโยบายแถลงต่อรัฐสภา เพื่อให้ทราบถึงทิศทางการทำงานของคณะกรรมการว่าจะเป็นไปได้ในทิศทางใด พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สามารถได้ซักถามหรือแสดงความเห็นตามความเหมาะสม - ให้สำนักงานมีอิสระในการสอบสวนสำนวนคดีตลอดจนงานธุรการและให้คณะกรรมการรับผิดชอบในการพิจารณาจากสำนวนที่จัดทำโดย 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. เรื่องที่ดำเนินการแล้ว - ๒. เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ - ๓. ข้อเสนอแนะ - การสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินควรกำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาและองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาไว้ในลักษณะเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน) - การกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินจัดทำนโยบายแถลงต่อรัฐสภานั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่เนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินมิได้ปฏิบัติหน้าที่ในรูปของคณะกรรมการและพ้นจากตำแหน่งตามวาระไม่พร้อมกัน จึงต้องกำหนดกรอบระยะเวลาการแถลงนโยบายให้ชัดเจน (สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน) - ส่วนการตรากฎหมายเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานธุรการของผู้ตรวจการแผ่นดินตามแนวรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีความเหมาะสมแล้ว (สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน) - เห็นควรให้มีการจัดสรรงบประมาณให้องค์กรอย่างเพียงพอกับการบริหารงานโดยอิสระ เพื่อให้มีการ 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน - สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง - สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา - สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางการจัดระเบียบการ		ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
		<p>ทรัพย์สินของแผ่นดิน คืนจากการทุจริต พ.ศ.</p>	<p>สำนักงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - องค์กรอิสระต้องเข้มงวดต่อการจัดทำและการใช้งบประมาณมากยิ่งขึ้นกว่าหน่วยงานปกติเพราะองค์กรอิสระเหล่านี้เป็นผู้ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายต่อหน่วยงานอื่น - กำหนดองค์กรและกระบวนการควบคุมการใช้อำนาจขององค์กรอิสระไว้อย่างชัดเจนภายใต้หลักการแบ่งแยกอำนาจการใช้อำนาจอธิปไตย - การจัดทำรายงานประจำปีแถลงต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามที่แถลงนโยบายไว้หรือไม่ประการใด - กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และบุคคลในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน นำหลักการการตรวจสอบได้ส่วนที่ ป.ป.ช. ใช้ในคดีอาญามาใช้กับการ 	<p>ตรวจสอบอำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดให้มีคณะกรรมการร่วมของฝ่ายบริหาร องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และนักวิชาการหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรตามรัฐธรรมนูญตามความเหมาะสม (สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายปัจจุบันเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน ในเรื่องของการกำหนดองค์กร กระบวนการควบคุมการใช้อำนาจและการจัดทำรายงานประจำปีแถลงต่อรัฐสภาไม่มีความเหมาะสมอยู่แล้ว (สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน) - เห็นด้วยตามความเห็นของสภาปฏิรูปแห่งชาติ แต่มีข้อเสนอเพิ่มเติม ในประเด็นเกี่ยวกับ <ul style="list-style-type: none"> (๑) กำหนดที่มาของคณะกรรมการสรรหาบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระให้ชัดเจน โดยอาจกำหนดให้มาจากกลุ่มองค์กรวิชาชีพ รัฐสภา และภาคประชาชน (๒) ในส่วนของงบประมาณ สามารถทำได้ในชั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติเท่านั้น โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตั้งงบประมาณทำหน้าที่ตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ และควรตั้งกองทุนเพื่อใช้จ่ายในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากงบประมาณปกติ (๓) ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองติดตามทรัพย์สินของแผ่นดินคืนจากการทุจริต พ.ศ. เห็นชอบในหลักการและเหตุผลแต่อำนาจหน้าที่ควรต้องสอดคล้องกับโครงสร้างของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และควรมีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ก่อน เพื่อให้ง่ายต่อการเอาทรัพย์สินของแผ่นดินคืน (๔) ควรให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมี 	

ข้อเสนอปรับปรุงและแนวทางการดำเนินงาน	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
		<p>ตรวจสอบไตสวนในทางแพ่ง โดยมีให้นำเอาหลักการทางอาญามาเป็นเหตุในการติดตามทรัพย์สินของแผ่นดินคืนทางแพ่งต้องรอดตีอาญาหรือระงับไว้ กำหนดเวลาในการดำเนินคดีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานอัยการสูงสุด และมีการตรวจสอบถ่วงดุล</p>	<p>อำนาจในการสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการบริหารการเงินการคลังได้เอง เนื่องจากในปัจจุบันสำนักงาน ฯ ต้องส่งเรื่องไปให้พนักงานสอบสวนหรือสำนักงาน ป.ป.ช. ทำให้เกิดความล่าช้า</p> <p>(๕) ความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง ควรเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ในการวินิจฉัยและลงโทษปรับทางปกครอง ส่วนการอุทธรณ์ให้เป็นอำนาจของศาลปกครองแผนกคดีวินัยทางการเงินและการคลัง</p> <p>(สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลการศึกษาและข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเหมาะสมแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง) - ควรให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถออกหมายเรียกให้พยานมาให้คำให้การที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ รวมถึงการกำหนดให้การยื่นฟ้องดำเนินคดีเลือกตั้งและคดีแพ่งเรียกค่าเสียหายสามารถยื่นต่อศาลเดียวกันได้ โดยไม่ต้องนำคดีแพ่งไปฟ้องใหม่ เพื่อความสะดวกในการดำเนินคดีต่อศาล (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง) - จัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายนั้น โดยเฉพาะบทบาทในด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - เกณฑ์การคัดเลือกสมาชิกสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นี้จะต้องระบุไว้ในกฎหมายและมีความหลากหลายครอบคลุมทุกภาคส่วนในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการ 	

ข้อเสนอปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
			<p>สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกเปลี่ยนแปลงหรือจำกัดได้โดยง่ายจากองค์กรทางการเมืองโดยเฉพาะจากฝ่ายบริหาร ควรบัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ในรัฐธรรมนูญดังเช่นที่เคยบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - ข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติที่จะมีการตรากฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถึง ๒ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความไม่ชัดเจนและอาจเป็นการซ้ำซ้อน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - ควรมีการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยการตราเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้มีความเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - ควรกำหนดบทบาทการดำเนินงานในเชิงรุก กำหนดภารกิจที่ชัดเจน มีการเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานต่อสาธารณะเพื่อการตรวจสอบ การรับรู้ของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - ควรกำหนดภารกิจในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพิ่มเติม ดังนี้ <p>(๑) ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำหน้าที่</p>	

ข้อเสนอปรับปรุงและเพิ่มองค์การคลังสินค้า	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นคัมข้อเสนอ		
			<p>ในการตรวจเยี่ยมเพื่อเสนอแผนหรือมาตรการปรับปรุงในกรณีประเทศไทยเข้าเป็นภาคีในสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่กำหนดให้ประเทศสมาชิกจัดตั้งกลไกขึ้นมาเฝ้าระวังหรือตรวจสอบการกระทำที่อาจละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>(๒) ภารกิจในเชิงเสนอแนะความเห็นต่อองค์กรต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการขององค์กรนั้นๆ ในประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน</p> <p>(๓) ภารกิจในการพิจารณาหยิบยกกรณี que เห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p> <p>- แก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการเลือกตั้ง และคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นคราวละ ๖ ปี (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p>	

ข้อเสนอปรับปรุงและแนวทางการดำเนินงาน	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกเลิก	ประเด็นตามข้อเสนอ			
ส่วนที่ ๔ การปฏิรูปการแก้ปัญหาเสพติดให้โทษร้ายแรง					
<ul style="list-style-type: none"> ➢ การปฏิรูปด้านนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ➢ ปฏิรูปด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด ➢ การปฏิรูปด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดนำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและติดตามดูแลช่วยเหลือ - การคัดกรองและการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด - การดำเนินคดีผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ - พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรสนับสนุนให้มีการนำมาตรการเบี่ยงเบนคดีมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมโดยไม่ต้องโทษจำคุก - ต้องแยกหน่วยบำบัดเป็นเอกเทศเพื่อปฏิบัติงานด้านนี้โดยเฉพาะ - ต้องเน้นการพัฒนามาตรฐานให้กับหน่วยบำบัดฟื้นฟู - บุคลากรต้องทำงานเป็นทีม (มีคำสั่งให้แต่งตั้งคณะทำงานด้านการบำบัดฟื้นฟูฯ ในเรือนจำ หรือทัณฑสถาน) - ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้องให้ความสำคัญต่อการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติด - ควรทบทวนกฎหมายด้านยาเสพติดให้สามารถแก้ไขปัญหายาอย่างแท้จริง เช่น โทษการนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน (กรณีผู้เสพยา) 	<p>๑. เรื่องที่ดำเนินการแล้ว</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพิจารณากร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดเรียบร้อยแล้ว มีหลักการที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหลายประการ เช่น การกำหนดเขตพื้นที่เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) การกำหนดความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดของผู้มีบทบาทนำหรือผู้มีบทบาทสำคัญ กำหนดให้กรณีที่มีการกระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือเสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งบุคคลดังกล่าวเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษ รวมถึงการยกเลิกข้อสันนิษฐานที่ไม่เป็นคุณต่อจำเลยในคดียาเสพติดตามกฎหมายยาเสพติดที่ใช้อยู่ในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๒๖ ซึ่งกำหนดข้อสันนิษฐานโดยเด็ดขาดจะนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวไม่ได้ เป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) การยกเลิกระยะเวลาในการตรวจพิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๒๑ เป็นต้น (สำนักงานกิจการยุติธรรม สำนักงาน ป.ป.ส.) - เนื่องจากขั้นตอนการกร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดได้มีผู้แทนจากกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดเข้าร่วมการพิจารณามาตั้งแต่ต้น จึงไม่มีความเห็นเพิ่มเติม 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานตำรวจแห่งชาติ - สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด - กระทรวงสาธารณสุข

ข้อเสนอปฏิรูปและแปลงทางคลอรัตา เป็นคน	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
		<p>ชื่อยาจากประเทศเพื่อนบ้านและติดตัวมาเพื่อเสพ โดยไม่รู้ว่ามีโทษในข้อหา นำเข้ายาเสพติด) เป็นต้น</p> <p>- ควรสนับสนุนให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สังคมยอมรับและให้โอกาสแก่ผู้ผ่านการบำบัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้พันโทษ</p> <p>- ให้ปฏิรูปกฎหมายเพื่อให้รองรับและรับรองว่าผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด เป็นผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟู ทั้งนี้ เพื่อให้การบำบัด ฟื้นฟู มีประสิทธิภาพ รวมถึง เป็นการลดอุปสรรคและรองรับในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่</p> <p>- ให้ใช้หลักการทางการแพทย์ในการบำบัดฟื้นฟู ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด โดยจำแนกว่าผู้นั้นอยู่ในกลุ่มผู้ใช้ ผู้เสพ หรือผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้การ</p>	<p>(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)</p> <p>๒.เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ</p> <p>-</p> <p>๓.ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ</p> <p>กำหนดประเภทของยาเสพติดต้องเป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์และหลักวิชาการด้านการแพทย์และสาธารณสุข เนื่องจากสารเสพติดจะมีความเปลี่ยนแปลงในด้านความรุนแรงหรือมีอันตรายที่มากขึ้นหรือลดลงได้ ซึ่งจะต้องมีการพิสูจน์ในทางวิทยาศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- กำหนดความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต้องมีความชัดเจน โดยการแยกการกระทำ ดังนี้</p> <p>(๑) ผู้เสพ ผู้ติด หรือผู้ที่ครอบครองเพื่อเสพ : ไม่ให้มีโทษทางอาญา แต่นำมาตรการบำบัดรักษาทางการแพทย์และมาตรการทางเลือกอื่นๆ ที่เหมาะสม</p> <p>(๒) ผู้รับจ้างขนยาเสพติด ผู้ค้ารายย่อย หรือผู้กระทำผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ : นำมาตรการในการลงโทษทางอาญาและมาตรการทางอาญาอื่นๆ เช่น วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่หลากหลาย และมีความยืดหยุ่นได้อย่างเหมาะสมแก่กรณี</p> <p>(๓) ผู้ค้ารายใหญ่หรือองค์กรอาชญากรรมให้ใช้มาตรการลงโทษทางอาญา</p> <p>(สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- เจ้าหน้าที่งานมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาในคดียาเสพติดเท่าที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้เท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- แนวทางการพิจารณาระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูต้องอยู่ภายใต้หลักการ “ผู้ติดยา คือ ผู้ป่วย” โดยต้อง</p>	

ชื่อเสนอปรับปรุงและแนวทางที่เรืกได้เข้ชงทกั	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
		<p>บำบัด ฟื้นฟู เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับลักษณะของ แต่ละบุคคล</p> <p>- ให้มีนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับการบำบัด ฟื้นฟู เพื่อสร้างความมั่นใจว่า เมื่อได้รับการบำบัดฟื้นฟู แล้ว จะไม่กลับไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก</p>	<p>ยกเลิกบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้ผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้กระทำผิดอาญาหรืออาชญากร (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- กำหนดหน่วยงานหลักในการดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนี้</p> <p>(๑) ด้านการกำหนดแนวนโยบายและกฎหมาย เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด : คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด</p> <p>(๒) ด้านการป้องกัน : ชุมชน ภาคเอกชน ภาคประชา สังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครอง</p> <p>(๓) ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ : กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>(๔) ด้านการปราบปราม : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p>	

ข้อเสนอปรับปรุงและแนวทางการจัดเป็นนคร	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
<p>ส่วนที่ ๕ การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจหน้าที่ และกระบวนการทำงานตำรวจเพื่อประโยชน์ของประชาชน (ซึ่งเป็นวาระการปฏิรูปที่ ๖)</p>				
<p>- เพื่อแก้ไขสภาพปัญหาสำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งจะต้องเร่งรัดแก้ไขหรือทำการปฏิรูปเพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน</p> <p>(หมายเหตุ : ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ครั้งที่ ๘ วันอังคารที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการการปฏิรูปโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และกระบวนการทำงานตำรวจเพื่อประโยชน์ของประชาชน ต่อมาในการประชุมสภาปฏิรูป</p>		<p>- ความเป็นอิสระของหน่วยงานตำรวจและปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง</p> <p>- การกระจายอำนาจการบริหารราชการไปสู่ระดับจังหวัด</p> <p>- ถ่ายโอนภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีใช้ภารกิจหลักของตำรวจกลับไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ</p> <p>- สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในกิจการของตำรวจ ทั้งในระดับส่วนกลางส่วนท้องถิ่นและสถานีตำรวจทุกแห่ง</p> <p>- สร้างกลไกการตรวจสอบ ถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะอำนาจถ่วงดุลการสอบสวน โดยไม่กระทบต่อความรวดเร็วในกระบวนการยุติธรรมให้พนักงานอัยการผู้ว่าราชการจังหวัด</p>	<p>๑.เรื่องดำเนินการแล้ว</p> <p>-</p> <p>๒.เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ</p> <p>-</p> <p>๓.ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ</p> <p>- สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่าคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแยกพิจารณาและแยกรายงานออกเป็นอีกฉบับหนึ่งแล้วในขั้นนี้ จึงไม่มีความเห็นในประเด็นดังกล่าว (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)</p> <p>- ปรับปรุงระบบการผลิตบุคลากรตำรวจให้มีสถาบันการศึกษาเน้นวิชาการตำรวจสมัยใหม่ (modern policing) โดยแยกการเรียนการสอนออกจากโรงเรียนเตรียมทหารและพัฒนาหน่วยงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสนับสนุนงานตำรวจ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- ปรับโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานให้มีการกระจายอำนาจ ประกอบด้วยส่วนกลางในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และส่วนจังหวัดในสังกัดของฝ่ายปกครองของแต่ละพื้นที่ โดยมีการกำกับดูแลจากคณะกรรมการหลายระดับที่โปร่งใสและมีการตรวจสอบจากประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- ปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลให้เป็นธรรม โดยมีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลที่เป็นอิสระ ลดการจัดระบบขั้นยศแบบองค์กรทหาร และยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <p>- โอนภารกิจที่มีใช้ภารกิจหลักไปยังหน่วยงานอื่น โดยโอน</p>	- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อเสนอปรับปรุงและเนื้องานกิจกรรมการบังคับใช้	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกเว้นใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
<p>แห่งชาติ ครั้งที่ ๓๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้พิจารณา วาระการปฏิรูปที่ ๖ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างอำนาจหน้าที่ และกระบวนการทำงานตำรวจ เพื่อประโยชน์ของประชาชน ปรากฏว่ายังไม่ได้ข้อยุติ จึงเห็นชอบให้ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติตั้งคณะกรรมการจัดทำ แผนปฏิรูปกิจการตำรวจเพื่อ สนับสนุนและขับเคลื่อนผล การศึกษาเรื่องการปฏิรูปกิจการ ตำรวจ เพื่อแยกพิจารณาและ แยกรายงานออกเป็นอีกฉบับ หนึ่ง)</p>		<p>นายอำเภอ มีอำนาจ ตรวจสอบและดวงตุลการ สอบสวนได้ ในกรณี ประชาชนร้องขอความ เป็นธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาคุณภาพ ข้าราชการตำรวจ และวาง แนวทางมาตรฐานการ แต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ ตำรวจ - การแยกระบบงาน สอบสวน ให้เป็นองค์กร อิสระ ไม่ขึ้นตรงกับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือให้เป็นหน่วยงาน อิสระแต่ยังขึ้นตรงกับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ - ให้มีการใช้อุปกรณ์ บันทึภาพและเสียงใน ขั้นตอนการสอบสวน - การพัฒนาระบบ บ่งปริมาณของตำรวจ และตรากฎหมายว่าด้วย กองทุนให้ประชาชน เสียภาษีในเขตปกครองนั้น ๆ ในการนำไปใช้ในกิจการ ตำรวจ เพื่อเป็น หลักประกันความมั่นคงใน 	<p>ให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาการตามกฎหมายนั้นโดยตรง หรือโอนภารกิจในลักษณะคู่ขนาน แต่ยังไม่ตัดอำนาจ ดำเนินการเมื่อพบการกระทำความผิดเกิดขึ้น และอาจร่วม ดำเนินการในลักษณะหน่วยเฉพาะกิจ (task force) หรือ เชื่อมโยงข้อมูลทำงานในลักษณะเครือข่าย (สำนักงาน คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงระบบการตรวจสอบภายในโดยแยกเรตำรวจ ออกจากโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การ ตรวจสอบด้วยกลไกภายนอกที่เป็นอิสระ เช่น การจัดตั้ง คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจที่มี ผลผูกพันในทางวินัย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการ ปฏิรูปกฎหมาย) - ส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักการของ ตำรวจชุมชน (community policing) ที่ชุมชนมีส่วนร่วม ในลักษณะหุ้นส่วนร่วมทำงานกับรัฐ (สำนักงาน คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) - พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของตำรวจ ระบบการ จัดเก็บข้อมูล ความเชื่อมโยงกับองค์กรอื่น รวมทั้งระบบ แผนที่อาชญากรรมเพื่อใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลอาชญากรรม ในพื้นที่ระหว่างตำรวจและชุมชน (สำนักงาน คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) 	

ชื่อเสนอปรับปรุงและแนวทางการจัดระเบียบคลัง	ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กฎหมายที่ต้องแก้ไขปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นคถมข้อเสนอ		
		<p>การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดระบบงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นแห่ง โดยขึ้นตรงกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ - กำหนดมาตรการการการแก้ปัญหา ป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน และป้องกันไม่ให้เกิดการเรียกรับสินบน รวมถึงการซื้อขายตำแหน่ง และมีมาตรการในการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปรู้เห็นหรือช่วยเหลือหรือสนับสนุนกิจการที่ผิดกฎหมาย - กำหนดแผนการเพิ่มเครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยี ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ - กำหนดมาตรการการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความสามารถและเพิ่มหลักประกันในการทำหน้าที่การบังคับใช้ 		

ข้อเสนอปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน		ข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย		การดำเนินการ (หน่วยงานที่ให้ข้อมูล)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		กฎหมายที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง/ยกร่างใหม่	ประเด็นตามข้อเสนอ		
			<p>กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทบทวน ฝึกฝน ให้ ความรู้ เพิ่มความ เชี่ยวชาญในการปฏิบัติ หน้าที่ในกิจการตำรวจ - มีการประเมินผลความ พึงพอใจของประชาชนใน การท า ห ้ น ้ า ที่ ข อ ง เจ้าหน้าที่ตำรวจ 		

กรอบระยะเวลาในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย การปฏิรูปหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และการสร้างมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

แผนงานการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่รัฐสามารถทำได้ทันที

- ให้มีการตรวจและติดตามการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเสมอภาค
- การสร้างจิตสำนึกให้พนักงานเจ้าหน้าที่ในราชการ มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่
- พัฒนาการเรียนรู้ให้กับประชาชนตั้งแต่วัยเยาว์ เริ่มมีวินัยและรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน
- ให้มีหลักสูตรวินัยและการบังคับใช้กฎหมายในหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่ชั้นพื้นฐาน
- การลดขั้นตอนของงานราชการที่สร้างภาระให้กับประชาชน
- การให้ข้าราชการให้บริการประชาชนโดยไม่หวังประโยชน์ตอบแทน และไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน
- สร้างมาตรฐานการให้ความเป็นธรรมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
- การให้มีกระบวนการติดตามการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ
- จัดระเบียบทางสังคมให้มีความเรียบร้อยและให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด
- จัดให้มีกฎหมายและกระบวนการการแก้ปัญหาคอรัปชั่นอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- ให้มีศูนย์รับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ
- ให้มีระบบการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรม และสามารถทบทวนช่วยเหลือให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรม

แผนงานการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ต้องดำเนินการปฏิรูปให้เสร็จ ภายใน ๑ ปี

- ปฏิรูปงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและเป็นสากล
- เสนอปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย และเสนอกฎหมายใหม่ เพื่อการปฏิรูปองค์กรและการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
- แก้ไขกฎหมายที่มีโทษที่ไม่เหมาะสมกับความผิด รวมถึงการแก้ไขกฎหมายให้ลงโทษผู้กระทำความผิดให้หนักขึ้น ในความผิดบางประเภท
- หน่วยงานศาลสามารถเปิดบริการศาลเคลื่อนที่หรือศาลแขวงในแต่ละอำเภอ
- พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งยุติคดีในคดีบางประเภท
- ปฏิรูปการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้มีมาตรฐาน
- ทนายความ สามารถทำหน้าที่ในการเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนและช่วยเหลือทางคดีแก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง

แผนงานการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ต้องดำเนินการปฏิรูปให้เสร็จ ภายใน ๓ ปี

- ปรับปรุงกฎหมายในการปรับปรุงหน่วยงานหรือองค์กรในกระบวนการยุติธรรม
- การให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่ายและเสียค่าใช้จ่ายน้อย
- หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม กำหนดแนวทางและแผนงานการปฏิรูปการทำงานโดยมุ่งหวังการพัฒนากระบวนการยุติธรรม
- สร้างมาตรการการลดปัญหาอาชญากรรมอย่างเป็นระบบ และจัดเก็บข้อมูลทุกด้านที่สามารถตรวจสอบได้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม

เอกสารประกอบการเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป
ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (แผนปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม))

วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คำนำ

จากสภาพปัญหาการบริหารงานยุติธรรมของรัฐที่ถูกแยกส่วน ส่งผลให้มีข้อจำกัดในการประสานงาน การขาดการตรวจสอบและการประเมินผลร่วมกัน ระบบบริหารงานยุติธรรมจึงไม่สามารถให้บริการประชาชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับสภาพปัญหาและข้อจำกัดของบทบัญญัติกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย สภาพการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้ข้อพิพาททางอาญาเข้าสู่ระบบยุติธรรมทางอาญาเป็นจำนวนมากและเกิดปัญหา “คดีล้นศาล คนล้นคุก” ตามมา ทำให้รัฐต้องรับภาระหนักในการจัดสรรทั้งทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ เพื่อจัดการข้อพิพาทเหล่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงได้ศึกษาแนวคิด หลักกฎหมายและหลักการระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสำรวจและรวบรวมสภาพปัญหาและสถานการณ์เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรมและคณะกรรมการชุดต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลจากการรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) ของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคมและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดประเด็นในการสนับสนุนคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจัดทำบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา”

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้ศึกษาหลักการและแนวคิดทางกฎหมายทั้งตามพันธกรณีระหว่างประเทศและกฎหมาย ภายในประเทศ ตลอดจนรวบรวมสถานการณ์และสถิติการจัดการข้อพิพาททางอาญาภายใต้การดูแลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมถึงประมวลผลจากการรับฟังสภาพปัญหาและข้อจำกัดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว เห็นว่า การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา นอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องมีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ ๑) การลดปัญหาอาชญากรรมและเพิ่มความปลอดภัยในสังคม โดยให้ความสำคัญกับมาตรการเชิงรุกที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ๒) มีกลไกการทำงานแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓) การลดการนำคดีเข้าสู่ระบบยุติธรรมทางการโดยไม่จำเป็น และเน้นการอำนวยความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (restorative justice) มากกว่าการแก้แค้นทดแทน (retributive justice) ๔) การเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบค้นหาความจริงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในชั้นเจ้าพนักงาน โดยทำให้การสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกันและเน้นการรวบรวมพยานหลักฐานอันนำไปสู่การค้นหาความจริง ไม่ใช่ค้นหาความผิดเพียงอย่างเดียว ๕) การพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อช่วยเหลือในการค้นหาความจริงและในชั้นศาล ที่ศาลต้องเน้นบทบาทในการค้นหาความจริงมากกว่าการนั่งเฉยและปล่อยให้เป็นการต่อสู้กันระหว่างคู่ความเพียงอย่างเดียว ๖) การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ต้องหา จำเลย ผู้เสียหาย และพยานและมีมาตรการเยียวยาอย่างเหมาะสม เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ด้วยการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะตามพันธกรณีกติการะหว่างประเทศ อนุสัญญาที่ประเทศไทยให้การรับรองไว้ และมาตรฐานขั้นต่ำด้านสิทธิมนุษยชนในประเด็นต่าง ๆ รวมถึงเน้นการสร้างระบบที่มีความโปร่งใส

และการตรวจสอบที่ดี ควบคู่ไปกับสร้างบุคลากรที่มีสำนึกในการอำนวยความสะดวกและการเคารพสิทธิมนุษยชน ๗) การให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีประสิทธิภาพ ทัวถึง เทียงธรรม และรวดเร็ว โดยการขจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนและความล่าช้าในการดำเนินคดี รวมทั้งการพัฒนากระบวนการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เพียงพอและทั่วถึง ด้วยการมีระบบยุติธรรมที่เอื้อต่อการฟื้นฟูและให้โอกาสผู้กระทำความผิดคืนสู่สังคม โดยไม่หวนไปกระทำผิดอีก การลงโทษในสมัยใหม่จะอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดเรื่องการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้เป็นคนดีกลับเข้าสู่สังคมได้ (Rehabilitation) มากกว่าการลงโทษโดยหลักแก้แค้นทดแทน (retribution) ๘) การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบโดยประชาชน ในกระบวนการยุติธรรมอย่างเหมาะสม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคมให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับกระบวนการยุติธรรม ทั้งในด้านการกำหนดนโยบายและการตรวจสอบ และในด้านอื่น ๆ เช่น การไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท การมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษาหรือการเป็นผู้พิพากษาสมทบ เป็นต้น

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จึงได้เสนอบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีมติเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อประกอบการพิจารณาให้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีผลเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล อันสอดคล้องกับหลักนิติธรรม หลักวิธีพิจารณาความอาญาที่ดี หลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม และคาดหวังว่าข้อเสนอแนะนี้จะสามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้อย่างแท้จริง

ดร.ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์
เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ

เรื่อง แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

๑. ความเป็นมา

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยผ่านการปฏิรูปมาแล้วหลายครั้ง ตั้งแต่การปฏิรูปกฎหมายและการศาลในสมัยรัชกาลที่ ๕ อันสืบเนื่องมาจากปัญหาการล่าอาณานิคมและปัญหาของระบบศาลไทยในสมัยนั้น จนถึงการเกิดขึ้นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่รับรองสิทธิและเสรีภาพและประกันสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากที่สุด นำมาสู่การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลำดับรองตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ได้บัญญัติหลักประกันการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา จำเลยและผู้เสียหายยิ่งขึ้น^๑ แต่การบริหารงานยุติธรรมของรัฐยังถูกแยกส่วนซึ่งส่งผลต่อข้อจำกัดในการประสานงาน การตรวจสอบและประเมินผลร่วมกัน ระบบงานยุติธรรมปัจจุบันจึงยังไม่อาจให้บริการประชาชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับข้อจำกัดของบทบัญญัติกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้มีข้อพิพาทเข้าสู่ระบบยุติธรรมทางอาญาเป็นจำนวนมากและเกิดปัญหาคดีล้นศาล คนล้นคุกตามมา ทำให้รัฐต้องรับภาระและสิ้นเปลืองทรัพยากรบุคคลและงบประมาณเป็นจำนวนมาก

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในการประชุมครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๘ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ จึงได้มีมติเห็นชอบบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลอันสอดคล้องกับหลักนิติธรรม หลักวิธีพิจารณาความอาญาที่ดี หลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรมและหลักการสากล สมตั้งเจตนารมณ์ของการดำเนินคดีอาญา

บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญานี้ ยังมุ่งประสงค์ให้เป็นเอกสารวิชาการที่รวบรวมทั้งข้อมูลด้านวิชาการและผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาผ่านการวิเคราะห์แนวคิดด้านอาชญาวิทยา หลักกฎหมายและหลักการด้านสิทธิมนุษยชน ประกอบกับการรับฟังความเห็นจากภาคส่วนต่างๆ นำมาสู่ข้อเสนอแนะต่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเชิงระบบ ทั้งการดำเนินกระบวนการดำเนินคดีอาญา (Criminal Justice Process) และการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา (Justice Administration)

ให้มีประสิทธิภาพ เสมอภาค และสามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้อย่างแท้จริง” โดยมีกรอบการศึกษากระบวนการยุติธรรมเชิงระบบที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

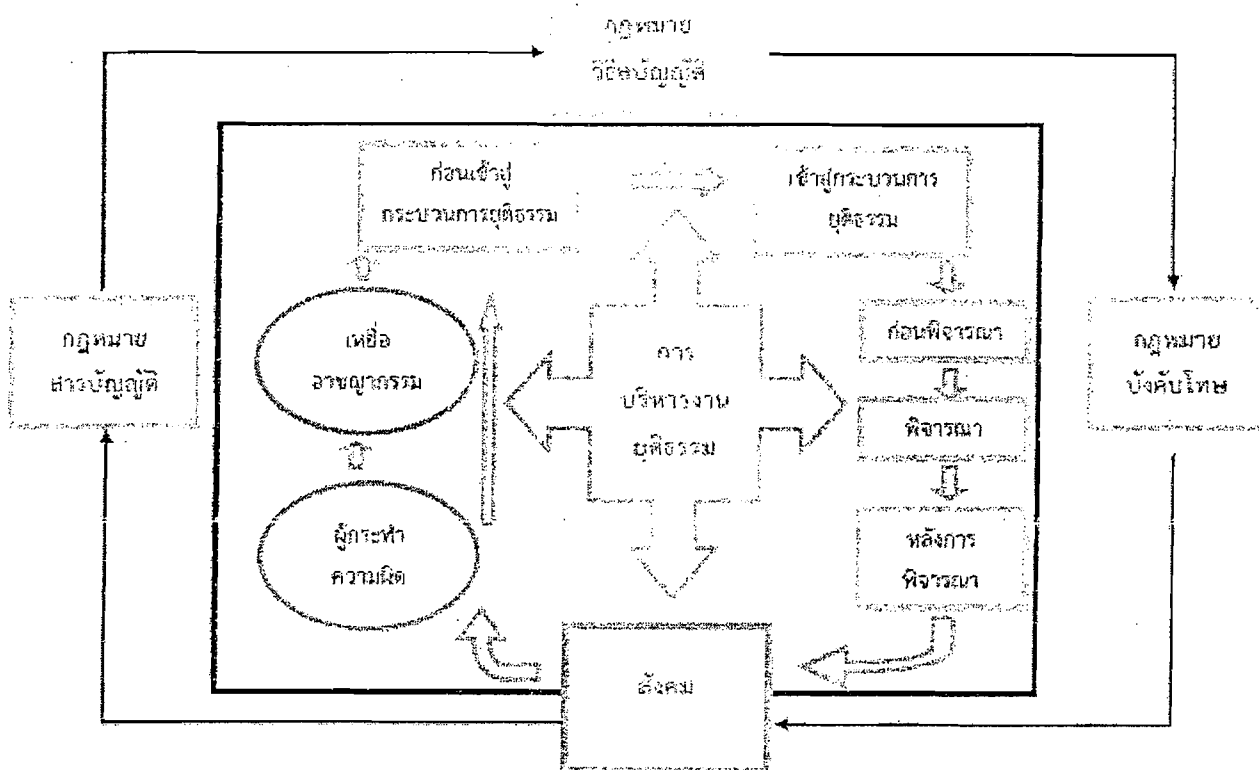
(๑) การศึกษาความสัมพันธ์กันในลักษณะของกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย กฎหมายอาญาสารบัญญัติที่กำหนดความผิดและโทษอาญา^๖ กฎหมายอาญารหัสบัญญัติที่กำหนดกระบวนการและขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา^๗ และกฎหมายอาญาบังคับโทษเพื่อบังคับโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะต่างๆ^๘

(๒) การศึกษาระบบงานยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice System) อันประกอบด้วย การบริหารงานยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice Administration)^๙ และกระบวนการดำเนินคดี (Criminal Justice Process) ตั้งแต่ขั้นก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและขั้นเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม^{๑๐} และ

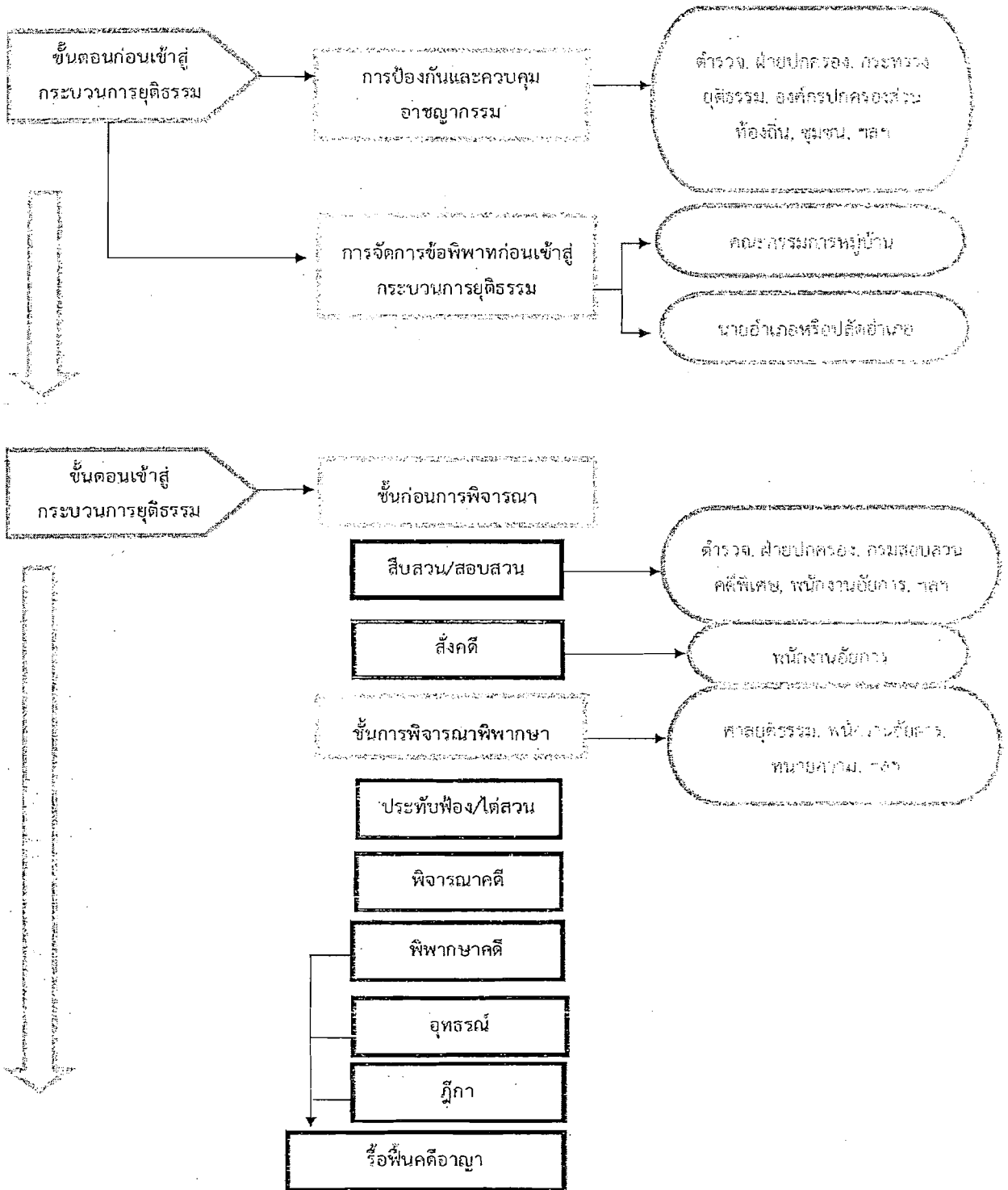
(๓) การศึกษาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการ (Stakeholders) ซึ่งหมายรวมทั้ง ผู้กระทำความผิด^{๑๑}เหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายในคดีอาญา^{๑๒} และสังคม^{๑๓}

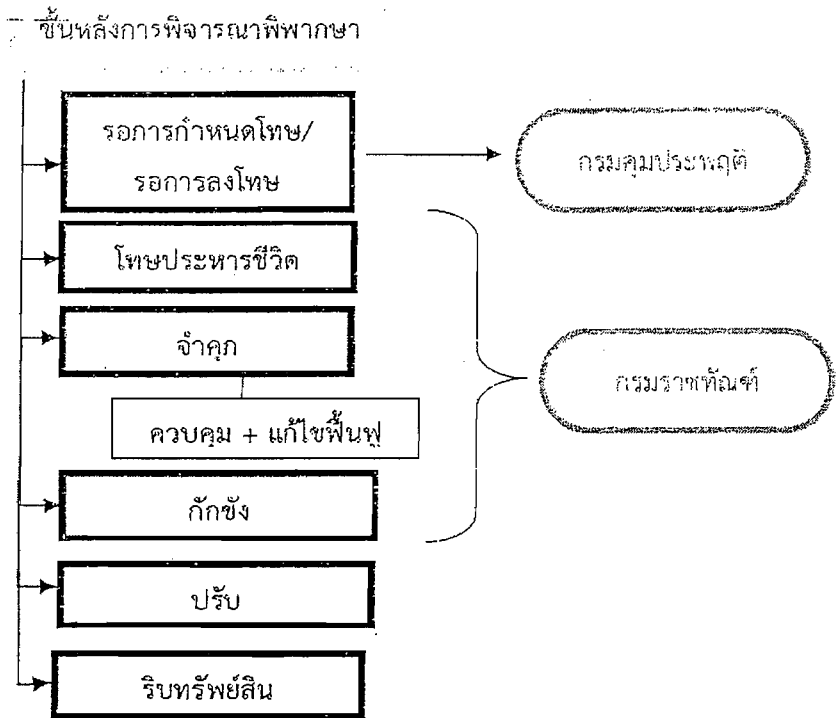
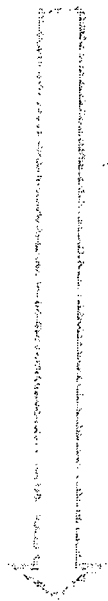
ดังปรากฏรายละเอียดตามแผนภาพประกอบที่ ๑ กรอบการศึกษากระบวนการยุติธรรมทางอาญาเชิงระบบ และแผนภาพประกอบที่ ๒ กระบวนการดำเนินคดีอาญา ตามลำดับ

แผนภาพประกอบที่ ๑ กรอบการศึกษากระบวนการยุติธรรมทางอาญาเชิงระบบ

แผนภาพประกอบที่ ๒ กระบวนการดำเนินคดีอาญา (Criminal Justice Process)

ข. สาระสำคัญของความเห็นและข้อเสนอแนะ

สาระสำคัญของบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมนี้มุ่งประสงค์ให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญ ๗ ประการ อันได้แก่

- (๑) การลดปัญหาอาชญากรรมและเพิ่มความปลอดภัยในสังคม
- (๒) การลดการนำคดีเข้าสู่ระบบยุติธรรมทางการโดยไม่จำเป็น
- (๓) การเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบค้นหาความจริง
- (๔) การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยาน
- (๕) การที่ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรม
- (๖) การมีระบบยุติธรรมที่เอื้อต่อการฟื้นฟูและให้โอกาสผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมโดยไม่กระทำ

ความผิดซ้ำ และ

- (๗) การมีส่วนร่วมและตรวจสอบโดยประชาชน

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงได้มีข้อเสนอแนะเชิงหลักการต่อแนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งการดำเนินการเชิงนโยบาย การให้มีกฎหมายและการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและแนวปฏิบัติตลอดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตั้งแต่ก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อันได้แก่ การทบทวนระบบกฎหมายที่บัญญัติความผิดและโทษอาญา กลไกการควบคุมและป้องกันอาชญากรรม กลไกการระงับพิพาทในชุมชนก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นทางการ จวบจนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นเจ้าพนักงาน ชั้นศาล และชั้นบังคับโทษ รวมถึงกลไก

รับรองสิทธิและเพิ่มบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม (Stakeholders) ทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหาและจำเลย พยาน ชุมชนและสังคม ตลอดทั้งระบบการบริหารงานยุติธรรมและการผลิตนิกกฎหมาย ตลอดถึงประเด็นสำคัญอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินคดีพลเรือนในศาลทหารและการดำเนินการตามกฎหมายความมั่นคง สรุปสาระสำคัญดังนี้

กฎหมายสารบัญญัติที่กำหนดความผิดและโทษอาญา

๑. ทบทวนกฎหมายสารบัญญัติที่กำหนดความผิดอาญาทั้งระบบ โดยเสนอให้ศึกษาทบทวนกฎหมายที่มีโทษทางอาญาทั้งระบบเพื่อกำหนดประเภทและอัตราโทษให้เหมาะสมกับความผิด ลดทอนความเป็นอาชญากรรมสำหรับความผิดบางประเภท (decriminalization) รวมทั้งการกำหนดนิยามในความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายและเกี่ยวเนื่องกับประชาชนผู้เดือดร้อนจากนโยบายหรือกฎหมายของรัฐ ซึ่งการลงโทษอาญาไม่ใช่หนทางแก้ปัญหาคำที่ตรงจุด เช่น คดีป่าไม้ที่ดิน

ขั้นก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒. ส่งเสริมการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม โดยมีข้อเสนอเชิงหลักการ ดังนี้
- ๒.๑ กำหนดให้มีนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติด้านการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมด้วยการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่
 - ๒.๒ พัฒนามาตรการป้องกันอาชญากรรมด้วยการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน ผู้ประกอบการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการอื่น
 - ๒.๓ พัฒนาระบบข้อมูลและองค์ความรู้ด้านอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และให้สาธารณชนเข้าถึงข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม
๓. ปฏิรูปงานตำรวจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมและการสืบสวนสอบสวน โดยมีข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงและพัฒนางานตำรวจ ดังต่อไปนี้
- ๓.๑ ปรับปรุงระบบการผลิตและพัฒนาบุคลากรตำรวจให้มีสถาบันการศึกษาเน้นวิชาการตำรวจสมัยใหม่ (modern policing) โดยแยกการเรียนการสอนออกจากโรงเรียนเตรียมทหารและพัฒนาหน่วยงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสนับสนุนงานตำรวจ
 - ๓.๒ ปรับโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานให้มีการกระจายอำนาจ ประกอบด้วยส่วนกลางในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และส่วนจังหวัดในสังกัดของฝ่ายปกครองของแต่ละพื้นที่ โดยมีการกำกับดูแลจากคณะกรรมการหลายระดับซึ่งประกอบไปด้วยส่วนราชการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีการคัดเลือกจากกลไกภายนอกที่โปร่งใสและมีการตรวจสอบจากประชาชน เช่น เปิดให้ผู้สมัครสามารถแสดงวิสัยทัศน์ต่อสาธารณะ

๓.๓ ปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลให้เป็นธรรม โดยมีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลที่เป็นอิสระ ลดวัฒนธรรมการจัดระบบชั้นยศแบบองค์กรทหาร เพื่อให้มีโอกาสใช้พิจารณาญาติชอบเขตการตีความตามกฎหมาย ตามหลักนิติธรรม (the rule of law) และยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

๓.๔ โอนภารกิจที่มีใช้ภารกิจหลักไปยังหน่วยงานอื่น โดยเป็นการโอนให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาการ ตามกฎหมายนั้นๆ โดยตรง หรือเป็นการโอนภารกิจในลักษณะคู่ขนาน แต่ทั้งนี้ยังไม่ตัดอำนาจตำรวจเมื่อพบการกระทำ ความผิดเกิดขึ้น และอาจร่วมดำเนินการในลักษณะหน่วยเฉพาะกิจ (task force) หรือเชื่อมโยงข้อมูลทำงานในลักษณะ เครือข่าย

๓.๕ ปรับปรุงระบบการตรวจสอบทั้งกลไกการตรวจสอบภายในและพัฒนากลไกภายนอกที่เป็นอิสระใน การตรวจสอบการทำงานตำรวจ โดยแยกเรตตำรวจออกจากโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การตรวจสอบด้วย กลไกภายนอกที่เป็นอิสระ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจที่มีผลผูกพันในทางวินัย

๓.๖ ส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักการของตำรวจชุมชน (community policing) ที่ ชุมชนมีส่วนร่วมในลักษณะหุ้นส่วนร่วมทำงานกับรัฐ

๓.๗ พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของตำรวจ ระบบการจัดเก็บข้อมูล ความเชื่อมโยงกับองค์กรอื่น รวมทั้งระบบแผนที่อาชญากรรมเพื่อใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลอาชญากรรมในพื้นที่ระหว่างตำรวจและชุมชน

๔. ส่งเสริมและสนับสนุนยุติธรรมชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรม โดย เสนอให้มีกฎหมายกลางเกี่ยวกับยุติธรรมชุมชน ที่ครอบคลุมภารกิจในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม การระงับข้อ พิพาทในชุมชน การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในชุมชน และการฟื้นฟูเยียวยาผู้เสียหาย และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในลักษณะหุ้นส่วนอย่างบูรณาการกับองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ซึ่งรวมทั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมคุมประพฤติและกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในกระทรวงยุติธรรม และ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักการและแนวคิดยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ หลักสิทธิมนุษยชนและสอดคล้องกับระบบคุณค่า ความเชื่อทางสังคมของชุมชนนั้นๆ

เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาขึ้นก่อนฟ้องคดี (ชั้นเจ้าพนักงาน)

๕. ปรับโครงสร้างการสอบสวนและการฟ้องร้องคดีให้เป็นกระบวนการเดียวกันโดยให้พนักงาน อัยการเป็นผู้รับผิดชอบ โดยเสนอให้พัฒนาระบบงานอัยการ ดังนี้

๕.๑ ให้พนักงานอัยการมีบทบาทหน้าที่ควบคุมการสอบสวน การใช้มาตรการบังคับ และกระบวนการใน ชั้นก่อนฟ้องคดีทั้งหมด และปรับลดภาระงานอัยการ เช่น การเป็นกรมการรัฐวิสาหกิจ และการต่อสู้คดีปกครองให้กับ หน่วยราชการ

๕.๒ ปรับโครงสร้างการสอบสวนและการสั่งคดีให้เป็นกระบวนการเดียวกันโดยพนักงานอัยการเป็น ผู้รับผิดชอบ

๖. รับรองหลักการสากลและปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติในชั้นการรวบรวมพยานหลักฐานให้มีประสิทธิภาพ โดยมีข้อเสนอ ดังนี้

๖.๑ รับรองหลักการไว้ในกฎหมายและกำหนดแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในชั้นรวบรวมพยานหลักฐาน อันหมายรวมถึง การรวบรวมพยานหลักฐานตามหลักการตรวจสอบค้นหาความจริง (examiner principle) การออกมาตรการบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาเฉพาะต่อเมื่อมีเหตุอันควรสงสัย (probable cause) การแจ้งสิทธิผู้ถูกจับกุมและผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน การแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อให้ผู้ต้องหาทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหา โดยได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการและเปิดให้สามารถแก้ข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ในชั้นแจ้งข้อกล่าวหาได้ การปรับแนวปฏิบัติว่าด้วยตัวผู้ต้องหา การตรวจร่างกายผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมหรือควบคุมตัว การยกเลิกแนวปฏิบัติในการนำผู้ต้องหาไปแถลงข่าวและยกเลิกการทำแผนประกอบการรับสารภาพ

๖.๒ รับรองสิทธิของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่จะพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัว ซึ่งหมายถึงการพบและปรึกษาทนายความและผู้ช่วยของทนายความ การมีทนายความอยู่ร่วมและให้คำปรึกษาในขณะที่ให้การต่อพนักงานสอบสวน ขณะเผชิญหน้ากับพยานหรือผู้ต้องหาอื่น การพบและปรึกษาทนายความขณะที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอออกหมายขังต่อศาล การเข้าถึงความช่วยเหลือด้านล่ามตลอดกระบวนการยุติธรรมโดยไม่คิดมูลค่า

๖.๓ รับรองสิทธิของผู้เสียหาย ซึ่งรวมทั้งการได้รับแจ้งสิทธิและความคืบหน้าของคดี การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายและความช่วยเหลือด้านล่าม การเข้าถึงสำนวนสอบสวนในส่วนที่ไม่กระทบกับรูปคดี การได้รับฟื้นฟูเยียวยาในมิติที่กว้างกว่าการเยียวยาทางตัวเงิน และได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะกรณีผู้เสียหายเป็นเด็ก กรณีความผิดทางเพศหรือความรุนแรงต่อเด็ก

๖.๔ รับรองสิทธิของพยาน ซึ่งรวมทั้งการอำนวยความสะดวกและการคุ้มครองพยาน การปรับปรุงค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายของพยานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง การเปิดให้เข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายและความช่วยเหลือด้านล่าม

๖.๕ กระจายภารกิจงานสอบสวนไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจและองค์ความรู้เฉพาะตามกฎหมายนั้นๆ และจัดโครงสร้างงานสอบสวนในลักษณะสหวิชาชีพ โดยส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์ ให้มีความเป็นมืออาชีพปราศจากการแทรกแซง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการตรวจสอบค้นหาความจริงและได้รับความเชื่อถือจากประชาชน และควรปรับปรุงบทบัญญัติด้านการชันสูตรพลิกศพ

๗. ปรับปรุงหลักการและแนวปฏิบัติในการใช้มาตรการบังคับ โดยมีข้อเสนอ ดังนี้

๗.๑ ในการจับกุมและควบคุมตัว ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่กลั่นกรองคำร้องขอออกหมายอาญาต่อศาล การพิจารณาออกหมายอาญาต้องสอดคล้องกับเหตุหลักและเหตุรองในการออกหมาย และมีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักการสากล ซึ่งรวมทั้งการแจ้งสิทธิขณะจับกุม การควบคุมตัวไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง และรับรองหลักการตรวจสอบความชอบในการควบคุมตัวโดยศาล (habeas corpus) นอกจากนี้ ควรยกเลิกบทบัญญัติในการควบคุมบุคคลไว้เป็นระยะเวลาไม่เกินสามวันตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และควรยกเลิกวิธีปฏิบัติเรื่องการอายัดตัวซ้ำ ซึ่งควรปรับปรุงแก้ไขประเด็นเรื่องคุณภาพและประสิทธิภาพด้านการสอบสวนต่างท้องที่หรือต่างหน่วยงาน

๗.๒ ในการปล่อยตัวชั่วคราว ให้ปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักการปล่อยตัวชั่วคราว กล่าวคือ โดยหลักแล้วจะต้องไม่ควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ในอำนาจรัฐ เว้นแต่จะมีความจำเป็นจะต้องควบคุมตัว และหากมีกรณีเช่นนี้ อาจพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้โดยไม่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบที่สุด โดยผู้เสียหายหรือพยานมีสิทธิคัดค้านการปล่อยตัวชั่วคราวได้

๗.๓ ในการตรวจค้นยานพาหนะและค้นตัวบุคคล ควรบัญญัติหลักเกณฑ์เรื่องการตรวจค้นยานพาหนะ และหลักประกันการคุ้มครองสิทธิในการค้นบุคคลในที่สาธารณะไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๗.๔ ในการดักฟังหรือแทรกแซงการสื่อสาร ควรกำหนดหลักการและขอบเขตการใช้มาตรการดักฟังหรือแทรกแซงการสื่อสารไว้ในรัฐธรรมนูญ และควรบัญญัติในกฎหมายให้มีกลไกคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ

๘. ปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติในการสังคดี โดยมีข้อเสนอเพื่อประกันความโปร่งใสในการสังคดี และสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการอำนวยความเป็นธรรม ดังนี้

๘.๑ กำหนดให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับทราบความคืบหน้าของคดีตลอดกระบวนการ และเข้าถึงข้อมูลหรือเหตุผลกรณีสิ่งไม่พ้อง รวมทั้งกำหนดให้ผู้เสียหายเข้าถึงสำนวนสอบสวนและพยานหลักฐานกรณีสิ่งไม่พ้อง

๘.๒ ปรับปรุงหลักเกณฑ์การสั่งไม่ฟ้องคดีที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะให้สอดคล้องกับหลักยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

๘.๓ ในการไกล่เกลี่ยคดีอาญาให้ปรับใช้หลักยุติธรรมสมานฉันท์ โดยพนักงานอัยการเท่านั้นที่มีอำนาจหน้าที่ไกล่เกลี่ย ไม่ควรให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการเสียเอง

๘.๔ ยกเลิกระบบการงดสอบสวนและการทำความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องเพราะเหตุที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ โดยให้พนักงานอัยการควบคุมการสอบสวนและติดตามจนกว่าคดีจะหมดอายุความ

๘.๕ ยกเลิกมาตรา ๑๔๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑๕/๒๕๕๗ เนื่องจากส่งผลให้ขาดบูรณภาพในงานสอบสวนนำมาสู่การแยกส่วนกันทำงานระหว่างฝ่ายปกครองและตำรวจ

เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาชั้นพิจารณา (ชั้นศาล)

๙. ปรับปรุงการไต่สวนมูลฟ้อง โดยมีข้อเสนอต่อหลักการและแนวปฏิบัติชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ดังนี้

๙.๑ ให้ศาลทำการไต่สวนก่อนประทับฟ้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีอาญาร้ายแรงหรือที่มีการร้องขอจากจำเลย ทั้งในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และที่โจทก์เป็นเอกชน เพื่อสร้างมาตรฐานในการประทับฟ้อง

๙.๒ กำหนดให้มีการยื่นบัญชีระบุพยานโดยจำเลยมีสิทธินำพยานหลักฐานของตนโต้แย้งกับฝ่ายโจทก์

๙.๓ ให้องค์คณะผู้พิพากษาที่ทำการไต่สวนมูลฟ้องเป็นคนละชุดกับที่พิจารณาพิพากษา

๑๐. ปรับปรุงระบบการพิจารณาคดี โดยมีข้อเสนอ ดังนี้

๑๐.๑ ปรับปรุงองค์คณะผู้พิพากษา โดยปรับจำนวนผู้พิพากษาในองค์คณะให้เหมาะสมกับความร้ายแรง และซับซ้อนของคดีและมีมาตรฐานเดียวกัน โดยให้ผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์สูงเป็นหัวหน้าคณะ

๑๐.๒ สร้างมาตรฐานการพิจารณาคดี ให้ศาลได้ใช้บทบาทเชิงรุกในการตรวจสอบค้นหาความจริงในเนื้อหา (principle of substantive truth) โดยในวันที่ยื่นฟ้อง ให้พนักงานอัยการส่งสำนวนการสอบสวนไปยังศาลพร้อมคำฟ้องเพื่อให้มีเวลาศึกษา และในการพิจารณา ให้มีการตรวจพยานหลักฐานและมีการแถลงเปิดและปิดคดีโดยเฉพาะในคดีที่มีอัตราโทษสูงเพื่อให้ศาลเข้าใจรูปคดีและสามารถแสดงบทบาทเชิงรุกในการค้นหาความจริงได้เต็มที่ ให้การส่งประเด็นไปสืบยังศาลอื่นเป็นไปเท่าที่จำเป็นแท้จริงเท่านั้นเพื่อมิให้กระทบต่อการใช้ดุลพินิจซึ่งนำพยานหลักฐาน

๑๐.๓ ปรับใช้ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในชั้นศาลเพื่อเยียวยาความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด และชุมชน โดยมีหลักประกันสิทธิของคู่กรณีที่ชัดเจน และบทบาทของผู้ดำเนินกระบวนการที่ไม่ครอบงำคู่กรณี แต่เป็นไปเพื่ออำนวยความสะดวก

๑๐.๔ ในการทำคำวินิจฉัย ให้ศาลต้องวินิจฉัยและอธิบายข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและเหตุผลทุกประเด็นในคำพิพากษาอย่างละเอียดชัดเจนและสมเหตุผลในทุกประเด็นและมีความเป็นภาวะวิสัยให้มากที่สุด

๑๐.๕ ในการพิจารณากำหนดโทษอาญา ให้นำสืบถึงความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติของจำเลยอย่างเปิดเผยในชั้นศาล โดยพนักงานอัยการเสนอความเห็นในการกำหนดโทษหรือเปลี่ยนโทษที่จะใช้บังคับแก่จำเลยและปรากฏในสำนวน ในการทำคำพิพากษา ให้ประกอบด้วยเหตุผลของการลงโทษทั้งในด้านการบังคับโทษและผลต่อผู้กระทำความผิด และควรมีหลักเกณฑ์การกำหนดโทษที่เปิดเผยให้ผู้พิพากษาปรับใช้แทนยึดถือ

๑๐.๖ ในการอุทธรณ์ ให้การรับคดีเข้าสู่ศาลอุทธรณ์เป็นสิทธิของคู่ความที่จะอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายในศาลลำดับที่สูงไปได้อีกครั้งหนึ่ง โดยยกเลิกกระบวนการรับรองหรือขออนุญาตอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง และกำหนดให้ศาลอุทธรณ์เป็นศาลพิจารณา (Trial Court) ซึ่งประกอบด้วยองค์คณะที่มีศักยภาพกว่าในศาลชั้นต้น

๑๐.๗ ในการฎีกา ให้ศาลฎีกาเป็นศาลพิจารณาเฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย (Review Court) โดยมีผู้พิพากษาทั้งหมดประกอบเป็นองค์คณะ เนื่องจากการตีความกฎหมายของศาลฎีกาจะมีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายและการตีความกฎหมายของประเทศ

๑๐.๘ ปรับปรุงการเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายของประชาชนในชั้นพิจารณาทั้งต่อจำเลย และผู้เสียหาย ซึ่งรวมทั้งในกระบวนการชั้นอุทธรณ์และฎีกา

๑๐.๙ ยกเลิกบทสันนิษฐานเด็ดขาดตามกฎหมายยาเสพติดให้โทษ ที่บัญญัติให้การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองปริมาณสารบริสุทธิ์เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายยาเสพติด เพื่อให้จำเลยมีโอกาสนำสืบหักล้างให้ศาลเห็นเป็นอย่างอื่นได้

๑๑. ปรับปรุงโครงสร้างและการบริหารงานของศาล

โดยเสนอให้พัฒนาระบบการแต่งตั้ง โยกย้ายและการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาให้เป็นระบบเปิดและเชื่อมโยงกับประชาชนยิ่งขึ้น เช่น ให้ระบบการคัดเลือกและการแต่งตั้งผู้พิพากษาเป็นระบบเปิดและปรับปรุงคุณสมบัติของผู้พิพากษา ให้กระบวนการสอบคัดเลือกผู้ช่วยผู้พิพากษาดลอดจนประวัติของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ ให้แต่ละศาลมีระบบการคัดเลือกผู้พิพากษาโดยเฉพาะในศาลชำนาญพิเศษและกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมกับความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ในศาลเยาวชนและครอบครัว เป็นต้น

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาชั้นหลังพิจารณา (ชั้นบังคับโทษ)

๑๒. ปรับปรุงโทษอาญาทั้งระบบ โดยเสนอให้รวบรวมและจัดระบบกฎหมายบังคับโทษเป็นประมวลกฎหมายบังคับโทษ ให้การบังคับโทษเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้สามารถกลับคืนสู่สังคมโดยไม่กระทำความผิดซ้ำมากกว่าการมุ่งควบคุมและลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งมีหลักการ ดังนี้

๑๒.๑ เปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต และกำหนดให้ผู้ต้องขังจะพ้นโทษได้ต่อเมื่อมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นภัยต่อสังคมและรับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าระยะเวลาเพื่อความปลอดภัยเพื่อป้องกันมิให้นักโทษร้ายแรงต้องออกจากเรือนจำเร็วเกินไป

๑๒.๒ ยกเลิกอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลได้ใช้ดุลยพินิจลงโทษให้เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด และเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดรายบุคคล

๑๒.๓ เพิ่มโทษทางเลือกและโทษระดับกลางแทนการใช้โทษจำคุกซึ่งมีต้นทุนสูง โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา เช่น การลงโทษในชุมชน การทำงานบริการสังคม การจำคุกผ่อนส่ง การกักขังไว้ที่บ้านหรือสถานที่กำหนด การคุมประพฤติแบบเข้มงวด ศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก การเข้าค่ายฝึกอบรม โดยมีกระบวนการคัดกรองสืบเสาะภูมิหลังของผู้กระทำความผิดเพื่อสร้างแผนการแก้ไขฟื้นฟูที่เหมาะสม

๑๒.๔ ปรับปรุงโทษปรับทางอาญา ให้มีอัตราที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานะเงินเพื่อ และสอดคล้องกับระบบค่าปรับตามรายได้เพื่อประสิทธิผลในการป้องปรามอาชญากรรม และลดการกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งปรับปรุงโทษสำหรับนิติบุคคลให้มีโทษปรับที่สูงกว่ากรณีที่บุคคลธรรมดากระทำความผิด

๑๒.๕ เพิ่มรูปแบบการกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น และควรขยายหลักเกณฑ์ให้สามารถบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ก่อนความผิดเกิด

๑๒.๖ ส่งเสริมการเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการพิจารณาความเหมาะสมของการใช้มาตรการบังคับโทษหรือกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๓. ปรับปรุงระบบงานราชทัณฑ์ โดยมีข้อเสนอให้พัฒนานกฎหมายและระบบปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและ
การบริหารงานราชทัณฑ์ให้สอดคล้องกับหลักการสากลและมีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งมีแนวทางดังนี้

๑๓.๑ พัฒนาระบบการจำแนกผู้ต้องขังและการกำหนดประเภทและลักษณะของเรือนจำที่ใช้คุมขัง
ผู้ต้องขังแต่ละประเภทให้ชัดเจน

๑๓.๒ ประกันสิทธิผู้ต้องขังระหว่างดำเนินคดีให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การควบคุมตัวแยกออกจากนักโทษเด็ดขาด

๑๓.๓ ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาดให้ได้รับสิทธิพื้นฐานของผู้ต้องขัง ซึ่งรวมทั้งการแก้ไขฟื้นฟู
ผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวและการดูแลหลังปล่อยตัว และปรับใช้กระบวนการยุติธรรม
เชิงสมานฉันท์เพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์และการเยียวยาผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด และชุมชน

๑๓.๔ สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบงานราชทัณฑ์ เปิดรับการตรวจสอบภายนอก โดยให้
กลไกอื่นๆ เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และการตรวจสอบโดยศาล

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม (Stakeholders)

๑๔. รับรองสิทธิและเพิ่มบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม โดยมีข้อเสนอเชิง
หลักการ ดังนี้

๑๔.๑ ปรับใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ตลอดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อฟื้นฟู
ความสัมพันธ์และการเยียวยาผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด และชุมชน โดยปรับใช้ตลอดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดย
คำนึงถึงหลักความสมัครใจของคู่กรณี ตลอดจนมีหลักประกันสิทธิของคู่กรณี

๑๔.๒ รับรองสิทธิเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายของประชาชน ทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลยและ
พยาน โดยมีระบบและกลไกที่รับรองสิทธิของประชาชนที่จะเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายได้โดยง่าย รวดเร็ว
มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และบัญญัติให้มีกฎหมายว่าด้วยสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย

๑๔.๓ คุ้มครองและเยียวยาผู้เสียหายจากกระบวนการยุติธรรม โดยปรับปรุงกฎหมายการรื้อฟื้น
คดีอาญา และมีการฟื้นฟูเยียวยาผู้ต้องขังให้ครอบคลุมรอบด้าน ทั้งค่าทดแทนที่เป็นตัวเงินและด้านสังคมและจิตใจ และ
ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาให้ครอบคลุมถึงผู้ต้องหา
ที่ถูกคุมขัง รวมทั้งกำหนดมาตรการชดเชย ฟื้นฟูเยียวยาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๑๔.๔ คุ้มครองผู้เสียหายในคดีอาญา โดยรับรองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาให้ได้รับการแจ้งสิทธิและ
ความคืบหน้าของคดี การเข้าถึงสำนวนที่ไม่ส่งผลกระทบต่อรูปคดี การให้ถ้อยคำเกี่ยวกับความเสียหายและปรับปรุงให้ทัน
สมัยก่อนลงโทษจำเลย การเปิดให้ผู้เสียหายได้มีโอกาสแถลงเป็นวาจาต่อศาลถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น การปรับปรุงเรื่อง
การฟื้นฟูเยียวยาในมิติที่กว้างกว่าการเยียวยาทางตัวเงินและจิตใจให้มีการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม โดยเฉพาะกรณี
ผู้เสียหายเป็นเด็ก กรณีความผิดทางเพศ หรือความรุนแรงต่อเด็ก ตลอดทั้งการตรากฎหมายป้องกันการทรมานและการ
บังคับให้บุคคลสูญหาย

๑๔.๕ อำนวยความสะดวกและการคุ้มครองพยานในคดีอาญา โดยรับรองสิทธิของพยาน พัฒนาประสิทธิภาพของการคุ้มครองพยาน ปรับปรุงค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายของพยานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

๑๔.๖ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ โดยให้มีสัดส่วนของภาคประชาชนที่สมดุลกับสัดส่วนของกรรมการโดยตำแหน่ง และควรมีกระบวนการสรรหาที่เปิดกว้างมากที่สุด และเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (active)

การบริหารงานยุติธรรมและระบบการผลิตนักกฎหมาย

๑๕. ปรับปรุงระบบการบริหารงานยุติธรรม โดยมีข้อเสนอเชิงหลักการ ดังต่อไปนี้

๑๕.๑ สร้างและพัฒนาตัวชี้วัดหรือประเมินความสำเร็จของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ เพื่อให้ความสำคัญแก่เป้าหมายรวมของกระบวนการยุติธรรม และปรับปรุงองค์ประกอบและกลไกของคณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

๑๕.๒ ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรมให้มีความเชื่อมโยงเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานและกำหนดนโยบายและแผนงานที่ถูกต้อง และประกันความโปร่งใส ซึ่งรวมทั้งการกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยทะเบียนประวัติอาชญากร โดยจัดทำระบบทะเบียนประวัติอาชญากรให้มีความเหมาะสมและเปิดให้ผู้กระทำความผิดสามารถตรวจสอบข้อมูลของตนเองได้

๑๖. ปรับปรุงระบบผลิตนักกฎหมาย โดยมีข้อเสนอเชิงหลักการ ดังต่อไปนี้

๑๖.๑ ปรับปรุงระบบผลิตนักกฎหมายให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของนักกฎหมายที่มีต่อสังคม และปรับกระบวนการศึกษาระเบียบการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

๑๖.๒ ทบทวนหลักสูตรการอบรมผู้บริหารระดับสูงในกระบวนการยุติธรรม

ประเด็นสำคัญอื่นๆ

๑๗. ทบทวนกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงและอำนาจศาลทหารต่อพลเรือน โดยเสนอให้ทบทวนกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงและอำนาจศาลทหารให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับหลักการสากลด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งยกเลิกการนำพลเรือนเข้าสู่การพิจารณาพิพากษาในศาลทหาร

ภาคผนวก

ตารางสรุปความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ลดปัญหาอาชญากรรม ลดคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่เป็นทางการ เพิ่มประสิทธิภาพในการค้นหาความจริง ค้ำครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ประชาชนได้เข้าถึงความยุติธรรม ระบบที่เอื้อต่อการกลับคืนสู่สังคม ประชาชนมีส่วนร่วม

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
ก. กฎหมายสารบัญญัติที่กำหนดความผิดและโทษอาญา			
๑.	ทบทวนกฎหมายสารบัญญัติที่กำหนดความผิดอาญาทั้งระบบ ๑.๑) ทบทวนกฎหมายที่มีโทษอาญาทั้งระบบให้มีเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม ๑.๒) ลดทอนความเป็นอาชญากรรมในความผิดบางประเภท ๑.๓) กำหนดนิรนโยบายสำหรับความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายและเกี่ยวเนื่องกับประชาชนที่เดือดร้อนเกินสมควรจากกฎหมายหรือนโยบาย เช่น คดีป่าไม้ที่ดิน	- กฎหมายที่มีโทษทางอาญากว่า ๓๕๐ ฉบับ โดยเฉพาะความผิดฐานหมิ่นประมาทตามกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็ค (พ.ร.บ.การใช้เช็ค) ความผิดเกี่ยวกับการพนัน (พ.ร.บ.การพนัน) ความผิดเกี่ยวกับคนเข้าเมือง (พ.ร.บ.คนเข้าเมือง) ความผิดฐานเป็นผู้เสพยาเสพติด (พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ) ความผิดเกี่ยวกับการจรรยาบรรณ (พ.ร.บ.การจรรยาบรรณทางบก) โทษจำคุกในความผิดลหุโทษ ความผิดอันยอมความได้อื่น	- ควรจัดตั้งคณะทำงานสหวิชาชีพศึกษาทบทวนกฎหมายที่มีโทษอาญาทั้งระบบ
ข. ชั้นก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
๒.	ส่งเสริมการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม ๒.๑) กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติด้านการป้องกันและการควบคุมอาชญากรรม		- การดำเนินการด้านนโยบาย

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมระดับพื้นที่</p> <p>๒.๒) <u>พัฒนามาตรการป้องกันอาชญากรรมด้วยการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน ฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการอื่น</u> สร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และปรับใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์</p> <p>๒.๓) <u>พัฒนาระบบข้อมูลและองค์ความรู้ด้านอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และส่งเสริมให้สาธารณะชนเข้าถึงข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรม</u></p>		
๓.	<p>ปฏิรูปงานตำรวจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม และการสืบสวนสอบสวน</p> <p>๓.๑) <u>ปรับปรุงระบบการผลิตบุคลากรตำรวจ</u> ให้มีสถาบันการศึกษาเน้นวิชาการตำรวจสมัยใหม่ (modern policing) โดยแยกการเรียนการสอนออกจากโรงเรียนเตรียมทหารและพัฒนาหน่วยงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสนับสนุนงานตำรวจ</p> <p>๓.๒) <u>ปรับโครงสร้างองค์กรและการบริหารงาน</u> ให้มีการกระจายอำนาจประกอบด้วยส่วนกลางในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และส่วนจังหวัดในสังกัดของฝ่ายปกครองของแต่ละพื้นที่ โดยมีการกำกับดูแลจากคณะกรรมการหลายระดับซึ่ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐธรรมนูญ - พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ - พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ร.บ.แร่ พ.ร.บ.ควบคุมแร่ดีบุก พ.ร.บ.สภาการเหมืองแร่ พ.ร.บ.การเดินทางเรือในน่านน้ำไทย พ.ร.บ.การจราจรทางบก ประมวลรัษฎากร พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ร.บ.ศุลกากร กฎหมายที่กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบจำนวน ๔๔ ฉบับ พ.ร.บ.การ 	<ul style="list-style-type: none"> - การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมาย ประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>ประกอบไปด้วยส่วนราชการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีการคัดเลือกจากกลไกภายนอกที่โปร่งใสและมีการตรวจสอบจากประชาชน</p> <p>๓.๓) <u>ปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลให้เป็นธรรม</u> โดยมีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลที่เป็นอิสระ ลดวัฒนธรรมการจัดระบบชั้นยศแบบองค์กรทหาร เพื่อให้มีโอกาสใช้พิจารณาญาติภายใต้ขอบเขตการตีความตามกฎหมาย (ตามหลัก the rule of law) และยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง</p> <p>๓.๔) <u>โอนภารกิจที่มีใช้ภารกิจหลักไปยังหน่วยงานอื่น</u> โดยโอนให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาการตามกฎหมายนั้นโดยตรง หรือโอนภารกิจในลักษณะคู่ขนาน แต่ทั้งนี้ยังไม่ตัดอำนาจตำรวจเมื่อพบการกระทำความผิดเกิดขึ้น และอาจร่วมดำเนินการในลักษณะหน่วยเฉพาะกิจ (task force) หรือเชื่อมโยงข้อมูลทำงานในลักษณะเครือข่าย</p> <p>๓.๕) <u>ปรับปรุงระบบการตรวจสอบภายใน</u> โดยแยกจเรตำรวจออกจากโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การตรวจสอบด้วยกลไกภายนอกที่เป็นอิสระ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจที่มีผลผูกพันในทางวินัย</p> <p>๓.๖) <u>ส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักการของตำรวจชุมชน (community policing) ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในลักษณะ</u></p>	<p>จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน</p> <p>พ.ร.บ.ภาพยนตร์และวีดิทัศน์</p>	

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>หุ้นส่วนร่วมทำงานกับรัฐ</p> <p>๓.๗) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของตำรวจ ระบบการจัดเก็บข้อมูล ความเชื่อมโยงกับองค์กรอื่น รวมทั้งระบบแผนท้ออาชญากรรมเพื่อใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลอาชญากรรมในพื้นที่ระหว่างตำรวจและชุมชน</p>		
๔.	<p>ส่งเสริมและสนับสนุนยุติธรรมชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถมีบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรม ด้วยการมีส่วนร่วมในลักษณะหุ้นส่วนอย่างบูรณาการกับองค์กรและหน่วยงานต่างๆ เช่น ฝ่ายปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตามแนวคิด community policing) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (กระทรวงยุติธรรม) กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ และมีภารกิจครอบคลุมถึง</p> <p>๔.๑) การป้องกันและควบคุมอาชญากรรม</p> <p>๔.๒) การระงับข้อพิพาทในชุมชน ตามหลักการและแนวคิดยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ หลักสิทธิมนุษยชนและสอดคล้องกับระบบคุณค่าความเชื่อทางสังคมของชุมชนนั้นๆ</p> <p>๔.๓) การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในชุมชน ด้วยการเปิดช่องให้ศาลสามารถมีคำสั่งให้ฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในชุมชนได้</p>	<p>- รัฐธรรมนูญ</p> <p>- (ร่าง)กฎหมายยุติธรรมชุมชน (ยังไม่มีหน่วยงานใดจัดทำ)</p> <p>- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- ให้มีกฎหมายกลางสนับสนุนงานยุติธรรมชุมชน ประกอบกับการดำเนินการทางนิตินโยบาย</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	๔.๔) การฟื้นฟูเยียวยาผู้เสียหาย		
ค. เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาชั้นก่อนฟ้องคดี (ชั้นเจ้าพนักงาน)			
๕.	<p>ปรับโครงสร้างการสอบสวนและการฟ้องร้องคดีให้เป็นกระบวนการเดียวกันโดยให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบ</p> <p>๕.๑) ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมการสอบสวน การใช้มาตรการบังคับและกระบวนการในชั้นก่อนฟ้องคดีทั้งหมดและปรับลดภาระงานอัยการ เช่น การเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจ และการต่อสู้คดีปกครองให้กับหน่วยราชการ</p> <p>๕.๒) ให้ปรับโครงสร้างการสอบสวนและการสั่งคดีให้เป็นกระบวนการเดียวกันโดยมีพนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบ</p>	<p>- รัฐธรรมนูญ</p> <p>- ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย</p> <p>- ข้อเสนอบางส่วน</p> <p>ปรากฏตามความเห็นค.ค. ว่าด้วยร่างแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (อยู่ระหว่างจัดทำ)</p>
๖.	<p>รับรองหลักการสากลและปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติในชั้นการรวบรวมพยานหลักฐานให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>๖.๑) <u>รับรองหลักการไว้ในกฎหมายและกำหนดแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด</u> อันได้แก่ หลักการตรวจสอบ ค้นหาความจริง (examiner principle) หลักการออกมาตรการบังคับในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาเฉพาะต่อเมื่อมีเหตุอันควรสงสัย (probable cause) หลักการแจ้งข้อกล่าวหาโดยต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการและเปิดให้สามารถแก้ข้อกล่าวหาและแสดง</p>	<p>- รัฐธรรมนูญ</p> <p>- ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>- (ร่าง) กฎหมายการชั้นสูตรพลิกศพ</p> <p>- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย</p> <p>- ข้อเสนอบางส่วน</p> <p>ปรากฏตามความเห็นค.ค. ว่าด้วยร่างแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (อยู่ระหว่างจัดทำ)</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>พยานหลักฐานพร้อมทั้งวิธีการเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์และเจตนาอันแท้จริงของตนในชั้นแจ้งข้อกล่าวหาได้ หลักการตรวจร่างกายผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมหรือควบคุมตัว หลักการชี้ตัวผู้ต้องหา การยกเลิกแนวปฏิบัติในการนำผู้ต้องหาไปแถลงข่าว ยกเลิกการทำแผนประกอบการรับสารภาพ</p> <p>๖.๒) <u>รับรองสิทธิของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่จะพบและปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายความเป็น</u> <u>การเฉพาะตัว</u> ซึ่งหมายรวมถึง การพบและปรึกษาทนายความและผู้ช่วยของทนายความ การมีทนายความอยู่ร่วมและให้คำปรึกษาในขณะที่ให้การต่อพนักงานสอบสวน ขณะเผชิญหน้ากับพยานหรือผู้ต้องหาอื่น การพบและปรึกษาทนายความ ขณะที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอออกหมายขังต่อศาล การเข้าถึงความช่วยเหลือด้านล่ามโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย</p> <p>๖.๓) <u>รับรองสิทธิของผู้เสียหาย</u> ซึ่งรวมทั้งการแจ้งสิทธิและความคืบหน้าของคดี การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายและความช่วยเหลือด้านล่าม การเข้าถึงสำนวนสอบสวนในส่วนที่ไม่กระทบกับรูปคดี การได้รับฟื้นฟูเยียวยาในมิติที่กว้างกว่าการเยียวยาทางตัวเงินและความช่วยเหลือที่เหมาะสม โดยเฉพาะกรณีผู้เสียหายเป็นเด็ก ความผิดทางเพศ หรือความรุนแรงต่อเด็ก</p>		<p>- โปรดดู บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ คปก. เรื่อง กรอบและแนวทางปฏิรูปกฎหมายการชั้นสูตรพลิกศพ</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไข ปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>๖.๔) รับรองสิทธิของพยาน ซึ่งรวมทั้งการอำนวยความสะดวกและการคุ้มครองพยาน การปรับปรุงค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายของพยานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายและความช่วยเหลือด้านล่าม</p> <p>๖.๕) การพัฒนาประสิทธิภาพงานสอบสวน โดยกระจายงานสอบสวนไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจและองค์ความรู้เฉพาะตามกฎหมายนั้นๆ แต่ไม่ตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ การจัดโครงสร้างงานสอบสวนในลักษณะสหวิชาชีพ การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์ให้มีความเป็นมืออาชีพปราศจากการแทรกแซงเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการตรวจสอบค้นหาความจริงและได้รับความเชื่อถือจากประชาชน การบัญญัติกฎหมายเฉพาะด้านการชั้นสูตรพลิกศพเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพด้านการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน</p>		
๗.	<p>ปรับปรุงหลักการและแนวปฏิบัติในการใช้มาตรการบังคับ</p> <p>๗.๑) ในการจับกุมและควบคุมตัว ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่กลั่นกรองคำร้องขอออกหมายอาญาต่อศาล รับรองหลักการตรวจสอบความชอบในการควบคุมตัวโดยศาล (habeas corpus) ยกเลิกบทบัญญัติที่</p>	<p>- รัฐธรรมนูญ</p> <p>- ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>- พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด</p> <p>- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย</p> <p>- ข้อเสนอบางส่วนปรากฏตามความเห็น</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>ให้ควบคุมบุคคลเป็นระยะเวลาไม่เกินสามวัน ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ยกเลิกวิธีปฏิบัติในการอายัดตัวซ้ำ ๗.๒) ในการปล่อยตัวชั่วคราว ให้ปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติโดยยึดหลักการไม่ควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ในอำนาจรัฐ ๗.๓) ในการตรวจค้นยานพาหนะและการค้นตัวบุคคล ควรบัญญัติหลักเกณฑ์และกลไกการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกรณีการตรวจค้นยานพาหนะและการค้นตัวบุคคลในที่สาธารณะ ๗.๔) ในการดักฟังหรือแทรกแซงการสื่อสาร ควรบัญญัติหลักการและขอบเขตการใช้อำนาจไว้ในรัฐธรรมนูญและบัญญัติให้มีกลไกการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลที่ดี</p>		<p>คปก. ว่าด้วยร่างแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (อยู่ระหว่างจัดทำ) -โปรดดู บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ คปก. เรื่อง หลักการในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด</p>
๘.	<p>ปรับปรุงแนวปฏิบัติในการสั่งคดี ๘.๑) ให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับทราบความคืบหน้าของคดีตลอดกระบวนการ รวมทั้งเข้าถึงข้อมูลและเหตุผลกรณีสั่งไม่ฟ้อง และให้ผู้เสียหายเข้าถึงสำนวนสอบสวนและพยานหลักฐานกรณีสั่งไม่ฟ้อง ๘.๒) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การสั่งไม่ฟ้องคดีที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะให้สอดคล้องกับหลักยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ๘.๓) ในการไกล่เกลี่ยคดีอาญาให้ปรับใช้หลักยุติธรรมสมานฉันท์และเป็นหน้าที่ของ</p>	<p>- รัฐธรรมนูญ - ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา - กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย - ข้อเสนอบางส่วนปรากฏตามความเห็น คปก. ว่าด้วยร่างแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (อยู่ระหว่างจัดทำ)</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	พนักงานอัยการเท่านั้น ไม่ควรให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยคดีอาญาเสียเอง ๘.๔) ยกเลิกระบบการงดสอบสวนโดยให้พนักงานอัยการควบคุมการสอบสวนและติดตามจนกว่าคดีจะหมดอายุความ ๘.๕) ยกเลิกมาตรา ๑๔๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากส่งผลให้ขาดบูรณาภาพในงานสอบสวนซึ่งนำมาสู่การแยกส่วนกันทำงานระหว่างฝ่ายปกครองและตำรวจ		
ง. เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาชั้นพิจารณา (ชั้นศาล)			
๙.	ปรับปรุงการไต่สวนมูลฟ้อง ๙.๑) <u>ปรับปรุงมาตรฐานการประทับรับฟ้อง</u> ให้ศาลมีดุลพินิจสั่งไต่สวนมูลฟ้องได้ ทั้งคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และคดีที่โจทก์เป็นเอกชน โดยเฉพาะคดีอาญาร้ายแรงหรือที่มีการร้องขอจากจำเลย ๙.๒) ให้มีการยื่นบัญชีระบพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง โดยจำเลยมีสิทธินำพยานหลักฐานของตนเข้าไต่แย้งได้ ๙.๓) ให้องค์คณะผู้พิพากษาที่ทำการไต่สวนมูลฟ้องเป็นคนละชุดกับที่พิจารณาพิพากษา	- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย
๑๐.	ปรับปรุงระบบการพิจารณาพิพากษาคดี ๑๐.๑) <u>องค์คณะผู้พิพากษา</u> โดยปรับเพิ่มจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะให้สอดคล้องกับความร้ายแรงและซับซ้อนของคดี และให้ผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์สูงเป็น	- รัฐธรรมนูญ - ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา - พ.ร.บ.พระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม	- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>หัวหน้าคณะ</p> <p>๑๐.๒) <u>สร้างมาตรฐานการพิจารณาคดีให้ศาลได้ใช้บทบาทเชิงรุกในการตรวจสอบค้นหาความจริงในเนื้อหา</u> (principle of substantive truth) โดยให้พนักงานอัยการส่งสำนวนการสอบสวนให้ศาลพร้อมคำฟ้องให้มีการตรวจพยานหลักฐานอย่างเคร่งครัดให้มีการแถลงเปิดและปิดคดีคดี โดยเฉพาะในคดีที่มีอัตราโทษสูง เพื่อให้ศาลเข้าใจรูปคดี และสามารถแสดงบทบาทเชิงรุกในการค้นหาความจริงได้เต็มที่ ให้การส่งประเด็นไปสืบยังศาลอื่นต้องเป็นไปเท่าที่จำเป็นอย่างแท้จริงเท่านั้นเพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อการซังน้ำหนักรพยานหลักฐาน</p> <p>๑๐.๓) <u>ปรับใช้ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในชั้นศาล</u> เพื่อเยียวยาความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด และชุมชน โดยมีหลักประกันสิทธิของคู่กรณีชัดเจน โดยมีกระบวนการที่ไม่ครอบงำคู่กรณี</p> <p>๑๐.๔) <u>ในการทำคำวินิจฉัย</u> ให้ศาลวินิจฉัยและอธิบายข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและเหตุผลทุกประเด็นในคำพิพากษาอย่างชัดเจนและสมเหตุสมผลและมีความเป็นภาววิสัยให้มากที่สุด โดยผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะและนั่งพิจารณาคดีโดยตลอด</p> <p>๑๐.๕) <u>การพิจารณากำหนดมาตรการบังคับโทษในชั้นศาล</u> ให้มีการนำสืบถึงความเป็นมา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ - กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง 	

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>แห่งชีวิตและความประพบัติของจำเลยอย่างเปิดเผยในชั้นศาล ให้มีการเสนอความเห็นต่อการกำหนดโทษหรือเปลี่ยนโทษที่จะใช้บังคับแก่จำเลยที่ปรากฏในสำนวน การทำคำพิพากษาต้องประกอบด้วยเหตุผลทั้งในด้านการบังคับโทษและผลกระทบต่อผู้กระทำความผิด ให้มีหลักเกณฑ์การกำหนดโทษที่เปิดเผยให้ผู้พิพากษาปรับใช้แทนยึดถือ</p> <p>๑๐.๖) ในการอุทธรณ์ ให้การรับคดีเข้าสู่ศาลอุทธรณ์เป็นสิทธิของคู่ความที่จะอุทธรณ์ ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในศาลลำดับที่สูงไปได้อีกครั้งหนึ่ง โดยยกเลิกการรับรองหรือขออนุญาตอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง และกำหนดให้ศาลอุทธรณ์เป็นศาลพิจารณา (Trial Court) ซึ่งประกอบด้วยองค์คณะที่มีศักยภาพกว่าในศาลชั้นต้น</p> <p>๑๐.๗) ในการฎีกา ให้ศาลฎีกาเป็นศาลพิจารณาเฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย (Review Court) โดยมีผู้พิพากษาทั้งหมดประกอบเป็นองค์คณะ เนื่องจากการตีความกฎหมายของศาลฎีกาจะมีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายและการตีความกฎหมายของประเทศ</p> <p>๑๐.๘) ปรับปรุงการเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายของประชาชนในชั้นพิจารณาทั้งต่อจำเลย และผู้เสียหาย ซึ่งรวมทั้งในกระบวนการชั้นอุทธรณ์และฎีกา</p>		

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	๑๐.๙) ยกเลิกบทสันนิษฐานเด็ดขาดตามกฎหมายยาเสพติดให้โทษ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจเห็นเป็นอย่างอื่นได้ตามข้อความจริงที่ปรากฏในชั้นศาล		
๑๑.	<p>ปรับปรุงโครงสร้างและการบริหารงานของศาล</p> <p>๑๑.๑) พัฒนาระบบการคัดเลือก แต่งตั้งโยกย้ายผู้พิพากษา และการปฏิบัติงานให้เป็นระบบเปิดและเชื่อมโยงกับประชาชนยิ่งขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> เช่น กำหนดให้ระบบคัดเลือกและการแต่งตั้งผู้พิพากษาเป็นระบบเปิด ปรับคุณสมบัติผู้พิพากษาให้เหมาะสม กำหนดให้กระบวนการสอบคัดเลือกผู้ช่วยผู้พิพากษาตลอดจนประวัติของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ <p>๑๑.๒) ปรับปรุงระบบคัดเลือกผู้พิพากษาในศาลชั้นอุทธรณ์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของผู้พิพากษา เช่น ศาลเด็กและเยาวชน ศาลแรงงาน</p> <p>๑๑.๓) ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรมชั้นศาล ให้ความรู้และประชาชนสามารถเข้าถึงคำพิพากษาได้โดยสะดวกเพื่อประโยชน์ในการศึกษาพัฒนากฎหมายต่อไป</p>	<p>- รัฐธรรมนูญ</p> <p>- พ.ร.บ. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม</p> <p>- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย</p>
จ. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาชั้นหลังพิจารณา (ชั้นบังคับโทษ)			
๑๒.	<p>ปรับปรุงโทษอาญาทั้งระบบ</p> <p>๑๒.๑) เปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษ</p>	<p>- รัฐธรรมนูญ</p> <p>- ประมวลกฎหมายอาญาและ</p>	<p>- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมาย</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p><u>จำคุกตลอดชีวิต</u> โดยผู้ต้องขังจะพ้นโทษได้ต่อเมื่อมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นภัยต่อสังคมและรับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าระยะเวลาเพื่อความปลอดภัยเพื่อป้องกันมิให้นักโทษร้ายแรงต้องออกจากเรือนจำเร็วเกินไป</p> <p>๑๒.๒) <u>โทษจำคุก</u> ยกเลิกอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อให้ศาลใช้ดุลยพินิจลงโทษที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของกรกระทำความผิดและเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดรายบุคคล</p> <p>ปรับปรุงกฎหมายบังคับโทษจำคุกให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้สามารถกลับคืนสู่สังคมโดยไม่กระทำความผิดซ้ำมากกว่าการมุ่งควบคุมและลงโทษผู้กระทำความผิด</p> <p>๑๒.๓) <u>เพิ่มโทษทางเลือกและโทษระดับกลาง</u> แทนการใช้โทษจำคุกซึ่งมีต้นทุนสูง เช่น การลงโทษในชุมชน การทำงานบริการสังคม การจำคุกผ่อนส่ง การกักขังไว้ที่บ้านหรือสถานที่กำหนด การคุมประพฤติแบบเข้มงวด ศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก การเข้าค่ายฝึกอบรม โดยมีกระบวนการคัดกรองสืบเสาะภูมิหลังของผู้กระทำความผิดเพื่อสร้างแผนการแก้ไขฟื้นฟูที่เหมาะสม</p> <p>๑๒.๔) <u>ปรับปรุงโทษปรับทางอาญา</u> ให้มีอัตราที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะเงินเฟ้อและสอดคล้องกับระบบค่าปรับตามรายได้เพื่อประสิทธิผลในการป้องปรามอาชญากรรม</p>	<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>- (ร่าง) ประมวลกฎหมายบังคับโทษ (ยังไม่มีหน่วยงานใดจัดทำ)</p> <p>- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย</p> <p>- การรวบรวมและจัดระบบกฎหมายบังคับโทษเป็นประมวลกฎหมายบังคับโทษ</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>และลดการกระทำความผิดซ้ำ ปรับปรุงโทษสำหรับนิติบุคคลให้มีโทษปรับที่สูงกว่ากรณีที่บุคคลธรรมดากระทำความผิด</p> <p>๑๒.๕) <u>เพิ่มรูปแบบการกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น</u> และควรขยายหลักเกณฑ์ให้สามารถบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ก่อนความผิดเกิด</p> <p>๑๒.๖) <u>ส่งเสริมการเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติ</u> อย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการพิจารณาความเหมาะสมในการใช้มาตรการบังคับโทษหรือกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>		
๑๓.	<p>ปรับปรุงระบบงานราชทัณฑ์</p> <p>๑๓.๑) <u>พัฒนาระบบจำแนกผู้ต้องขัง</u> โดยแยกประเภทและลักษณะเรือนจำสำหรับผู้ต้องขังแต่ละประเภทให้ชัดเจน</p> <p>๑๓.๒) <u>ประกันสิทธิผู้ต้องขังระหว่างดำเนินคดี</u> ที่ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมตัวแยกออกจากนักโทษเด็ดขาด</p> <p>๑๓.๓) <u>ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาด</u> ให้ได้รับสิทธิพื้นฐานของผู้ต้องขัง ซึ่งรวมทั้งระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล ระบบการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวและการดูแลหลังปล่อยตัวโดยปรับใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เพิ่ม</p>	<p>- พ.ร.บ.ราชทัณฑ์</p> <p>- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>ประโยชน์ผู้ต้องขังที่ควรจะได้รับ ซึ่งรวมถึง การปรับปรุงเงื่อนไขการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ การยกเลิกข้อจำกัดเกี่ยวกับประเภทความผิดที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการอภัยโทษ การยกเลิกข้อจำกัดประเภทความผิดที่ห้ามออกไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ</p> <p>๑๓.๔) สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบงานราชทัณฑ์ เปิดรับการตรวจสอบภายนอกโดยให้กลไกอื่น เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพิ่มการตรวจสอบโดยศาล</p>		
จ. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม (Stakeholders)			
๑๔.	<p>รับรองสิทธิและเพิ่มบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม</p> <p>๑๔.๑) <u>ปรับใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ตลอดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา</u> เพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์และการเยียวยาผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด และชุมชนตลอดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยคำนึงถึงหลักความสมัครใจของคู่กรณี ตลอดจนมีหลักประกันสิทธิของคู่กรณี</p> <p>๑๔.๒) <u>รับรองสิทธิเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายของประชาชน ทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยาน</u> โดยมีระบบและกลไกรับรองสิทธิของประชาชนที่จะเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายโดยง่าย รวดเร็ว</p>	<p>- รัฐธรรมนูญ</p> <p>- ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>- (ร่าง)พ.ร.บ.สิทธิของประชาชนในการเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย</p> <p>- พ.ร.บ.การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่</p> <p>- พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา</p> <p>- (ร่าง) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ</p>	<p>- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย</p> <p>- โปรดดู บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ คปก. เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายว่าด้วยสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย</p> <p>- โปรดดู บันทึก</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ให้มีกฎหมายว่าด้วยสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย</p> <p>๑๔.๓) <u>คุ้มครองและเยียวยาผู้เสียหายจากกระบวนการยุติธรรม</u> โดยปรับปรุงกฎหมายการรื้อฟื้นคดีอาญา ให้มีการฟื้นฟูเยียวยาผู้ต้องขังให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งค่าทดแทนที่เป็นตัวเงิน และด้านสังคมและจิตใจ</p> <p>ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาให้ครอบคลุมถึงผู้ต้องหาที่ถูกคุมขัง กำหนดมาตรการชดเชย ฟื้นฟูเยียวยาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น</p> <p>๑๔.๔) <u>คุ้มครองผู้เสียหายในคดีอาญา</u> โดยรับรองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาที่จะได้รับการแจ้งสิทธิและความคืบหน้าของการดำเนินคดี การปรับปรุงเรื่องการฟื้นฟูเยียวยาในมิติที่กว้างกว่าการเยียวยาทางตัวเงิน จัดให้มีการช่วยเหลือเหยื่ออย่างเหมาะสม โดยเฉพาะกรณีผู้เสียหายเป็นเด็ก กรณีความผิดทางเพศ หรือความรุนแรงต่อเด็ก การตรากฎหมายป้องกันการทรมานและการบังคับให้บุคคลสูญหาย</p> <p>๑๔.๕) <u>อำนวยความสะดวกและการคุ้มครองพยานในคดีอาญา</u> ด้วยการรับรองสิทธิของพยาน พัฒนาประสิทธิภาพการคุ้มครองพยาน ปรับปรุงค่าตอบแทนและค่าใช้จ่าย</p>	<p>ทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย โดยกระทรวงยุติธรรม</p> <p>-พ.ร.บ.คุ้มครองพยานในคดีอาญา</p> <p>- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ความเห็นและข้อเสนอแนะ คปก. เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทรมานและบังคับบุคคลให้หายสาบสูญ</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
	<p>ของพยานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นต้น</p> <p>๑๔.๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ โดยให้มีสัดส่วนของภาคประชาชนที่สมดุลกับสัดส่วนของกรรมการโดยตำแหน่ง และควรมีกระบวนการสรรหาที่เปิดกว้างมากที่สุด และเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (active)</p>		
<p>ข. การบริหารงานยุติธรรมและระบบการผลิตนักกฎหมาย</p>			
๑๕.	<p>ปรับปรุงระบบการบริหารงานยุติธรรม</p> <p>๑๕.๑) <u>สร้างและพัฒนาตัวชี้วัดหรือประเมินความสำเร็จของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบเพื่อให้มีความสำคัญแก่เป้าหมายรวมของกระบวนการยุติธรรม</u></p> <p>ปรับปรุงองค์ประกอบและกลไกของคณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ</p> <p>๑๕.๒) <u>ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรม</u> เพื่อให้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและแผนงานที่เที่ยงตรงและเหมาะสม การกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยทะเบียนประวัติอาชญากรโดยจัดทำระบบทะเบียนประวัติอาชญากรที่เหมาะสมและเปิดให้ผู้กระทำความผิดสามารถตรวจสอบข้อมูลของตนได้</p>	<p>- รัฐธรรมนูญ</p> <p>- (ร่าง) กฎหมายว่าด้วยทะเบียนประวัติอาชญากร (ยังไม่มีหน่วยงานใดจัดทำ)</p> <p>- (ร่าง) กฎหมายว่าด้วยการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการเข้าถึงของประชาชน (ยังไม่มีหน่วยงานใดจัดทำ)</p> <p>- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย</p>

ข้อเสนอต่อหลักการ/แนวปฏิบัติเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
ที่	ประเด็นข้อเสนอ	รายชื่อกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุง	หมายเหตุ
๑๖.	ปรับปรุงระบบผลิตนักกฎหมาย ๑๖.๑) ปรับปรุงระบบผลิตนักกฎหมายให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของนักกฎหมายที่มีต่อสังคม และปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ๑๖.๒) ทบทวนหลักสูตรอบรมผู้บริหารระดับสูงในกระบวนการยุติธรรม		- การดำเนินการด้าน นิตินโยบาย
๗. ประเด็นสำคัญอื่นๆ			
๑๗.	ทบทวนกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงและอำนาจศาลทหารต่อพลเรือน โดยทบทวนกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงและอำนาจศาลทหารให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับหลักการสากลด้านสิทธิมนุษยชน	- รัฐธรรมนูญ - พ.ร.บ.กฏอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๕๗ - พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๘ - พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร - กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	- การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายประกอบกับการดำเนินการด้านนิตินโยบาย

^๑ ดูพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ อาทิการกำหนดให้ศาลเป็นองค์กรในการออกหมายจับและหมายค้น การลดวันควบคุมผู้ต้องหา โดยให้นำตัวไปศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง การปรับปรุงระบบการปล่อยตัวชั่วคราวให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และเป็นธรรมมากขึ้น การเพิ่มบทบาทนายความในชั้นสอบสวนและการช่วยเหลือด้านทนายความจากรัฐ การกำหนดให้พนักงานอัยการต้องเปิดเผยพยานหลักฐานในคดีให้ผู้ต้องหา จำเลยและผู้เสียหายเพิ่มมากขึ้น การให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย พยาน และจำเลยที่ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมที่ผิดพลาด การกำหนดให้การสอบสวนและการพิจารณาคดีต้องเป็นไปโดยรวดเร็วและต่อเนื่อง เป็นต้น

^๒ ข้อมูลที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้ (๑) การประชุมหารือกับประธานคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นต่อกรณีผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ (๒) การประชุมระดมความเห็นเพื่อพิจารณา

แนวทางการจัดทำข้อเสนอแนะ เรื่อง “แผนการปฏิรูปกฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม (A Guideline Recommendation on the Justice System and Law Reform)” วันที่ ๒๐ - ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ (๓) การบรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่อง “การเข้าถึงความยุติธรรมของผู้เสียหายและบทลงโทษประหารชีวิต” วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ (๔) การประชุมเชิงวิชาการ เรื่อง “หลักการสากลว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในคดีอาญา” วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ (๕) การประชุม “The 2nd Seminar on United Nations Principles and Guidelines on Access to Legal Aid in Criminal Justice System: Legal Aid Reform in the other Countries” วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ (๖) การประชุมรับฟังความเห็นเพื่อจัดทำ ข้อเสนอแนะ เรื่อง “ที่ปรึกษาของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ (๗) การประชุมพิจารณาการนำเสนอสรุปสาระสำคัญของผลการศึกษา เรื่อง “การดำเนินคดีที่เป็นธรรม” วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ (๘) การประชุมหารือกับประธานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านการศึกษาคำวินิจฉัยที่เป็นธรรม (Fair Trial) เรื่อง “การ นำเสนอหลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากคดีตัวอย่าง” วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ (๙) การประชุมรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การดำเนินคดีและการบังคับคดีตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑” วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ (๑๐) การประชุมรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “ปฏิรูปงานตำรวจ” วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ (๑๑) การประชุมรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การปฏิรูปงานตำรวจในกระบวนการยุติธรรม” หัวข้อ “ตำรวจกับงานสอบสวนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๗ (๑๒) การประชุมรับฟังความเห็นและ ข้อเสนอแนะ เรื่อง “การปฏิรูปงานตำรวจในกระบวนการยุติธรรม” หัวข้อ “การปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารงานตำรวจ” วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ และ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ (๑๓) การประชุมหารือ เรื่อง “การประกาศใช้กฎอัยการศึกและการ เปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลทหารตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๗ และ ฉบับที่ ๓๘” วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ และวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ (๑๔) การประชุมรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การปฏิรูประบบบริหารงานกรม สอบสวนคดีพิเศษ (Department of Special Investigation: DSI)” วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ (๑๕) การประชุมรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา : กระบวนการ ขึ้นก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม” วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ (๑๖) การประชุมรับฟังข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เรื่อง “ผลกระทบ จากการแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดย ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑๕/๒๕๕๗” วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๗ (๑๗) การประชุมหารือ เรื่อง “รูปแบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ที่สอดคล้องกับหลักการและแนวทางสหประชาชาติว่าด้วยการเข้าถึงการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย” วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ (๑๘) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา วันที่ ๑๘ - ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ (๑๙) การสัมมนาวิชาการ เรื่อง “ข้อจำกัดในการบังคับใช้พระราชบัญญัติรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้น พิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖” วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ (๒๐) การประชุมหารือ เรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้อง คดีอาญา พ.ศ.” โดยคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านการศึกษาคำวินิจฉัยที่เป็นธรรม (Fair Trial) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ (๒๑) การประชุมรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติสิทธิของประชาชนใน การเข้าถึงการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย พ.ศ.” วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘

ซึ่งในวิธีการศึกษานั้น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงานการศึกษาต่างๆ ตลอดจนข้อมูลเชิงสถิติที่มีการบันทึกไว้ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กฎหมาย กฎ ระเบียบและร่างกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรณีศึกษาและข้อมูลจากการรับฟังความคิดเห็น

- ๕ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาซึ่งปัจจุบันมีไม่น้อยกว่า ๓๕๐ ฉบับ
- ๕ เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พและกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติกระบวนกรและขั้นตอนในการพิสูจน์ค้นหาความจริงทำให้กฎหมายอาญาสารบัญญัติมีผล ๒๕๙๙ .ศ. บังคับ
- ๖ เช่น พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมาย อาญา พและกฎหมายอื่นที่บัญญัติเกี่ยวกับการบังคับโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการ ๒๕๐๖ .ศ. ลงโทษ
- ๗ อันได้แก่ การบริหารจัดการในการอำนวยความสะดวก การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชน การบังคับการตามกฎหมายและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน แต่ไม่รวมถึงอำนาจอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลและการดำเนินการของหน่วยงานอิสระตาม รัฐธรรมนูญ
- ๘ ซึ่งครอบคลุมต่อเนืองตั้งแต่การป้องกันและควบคุมอาชญากรรม การจัดการข้อพิพาทโดยชุมชน การสืบสวนสอบสวนการ พิจารณาพิพากษาและการบังคับโทษ อันเป็นกระบวนกรเพื่อค้นหาผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ความจริง นำไปสู่การนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูเพื่อให้กลับคืนสู่สังคมโดยไม่กระทำความผิดซ้ำอีก
- ๙ ผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในลักษณะการฝ่าฝืนสิ่งที่กฎหมายห้าม (Mala Prohibita) และอาชญากร
- ๑๐ ทั้งที่เป็นผู้ถูกระทำโดยตรง และที่เป็นผู้ใกล้ชิดและได้รับผลกระทบโดยอ้อม ซึ่งรวมทั้งชุมชนบริเวณที่เกิดอาชญากรรม และสังคมโดยรวม
- ๑๑ ทั้งภาคประชาชน เอกชนและประชาสังคมอันเป็นการส่งเสริมและสร้างความร่วมมือในกระบวนกรยุติธรรม